

ఇం

వేదయోరత్నమోరలు

(రోజుకో వేదమంత్రము)

సంకలనము మరియు అనువాదము
టంగుటూరి సీతారామ్ ఆంజనేయపొద్దరావ్

ఓమ్

వైదికేయరత్నమూల (రోజుకో వేదమంత్రము)

సంకలనము మరియు అనువాదము
టంగుటూరి సీతారామ ఆంజనేయప్రసాదరావు
ముఖ్య లేఖాధికారి
తిరుపతి దూరసంచార శాఖ, తిరుపతి

2009

వేదమంత్రమాల

(రోజుకో వేదమంత్రము)

టంగుటూరి సీతారామ ఆంజనేయ ప్రసాదరావు

మొదటి ముద్రణ : 2009

మూల్యం : రూ॥ 50/-

సర్వహక్కులు రచయితవి

ప్రతులకు :

విశాలాంధ్ర పబ్లికేషన్స్ వారి అన్ని బ్రాంచీలలో
సెంట్రల్ బుక్ హాస్, మెయిన్ బజారు, విజయవాడ-1,
రాగూర్ పబ్లిషింగ్ హాస్, షాప్ నెం. 20, వైశ్వ హాస్టల్ బిల్డింగ్,
కాచిగూడ చౌరస్తూ, హైదరాబాద్-27

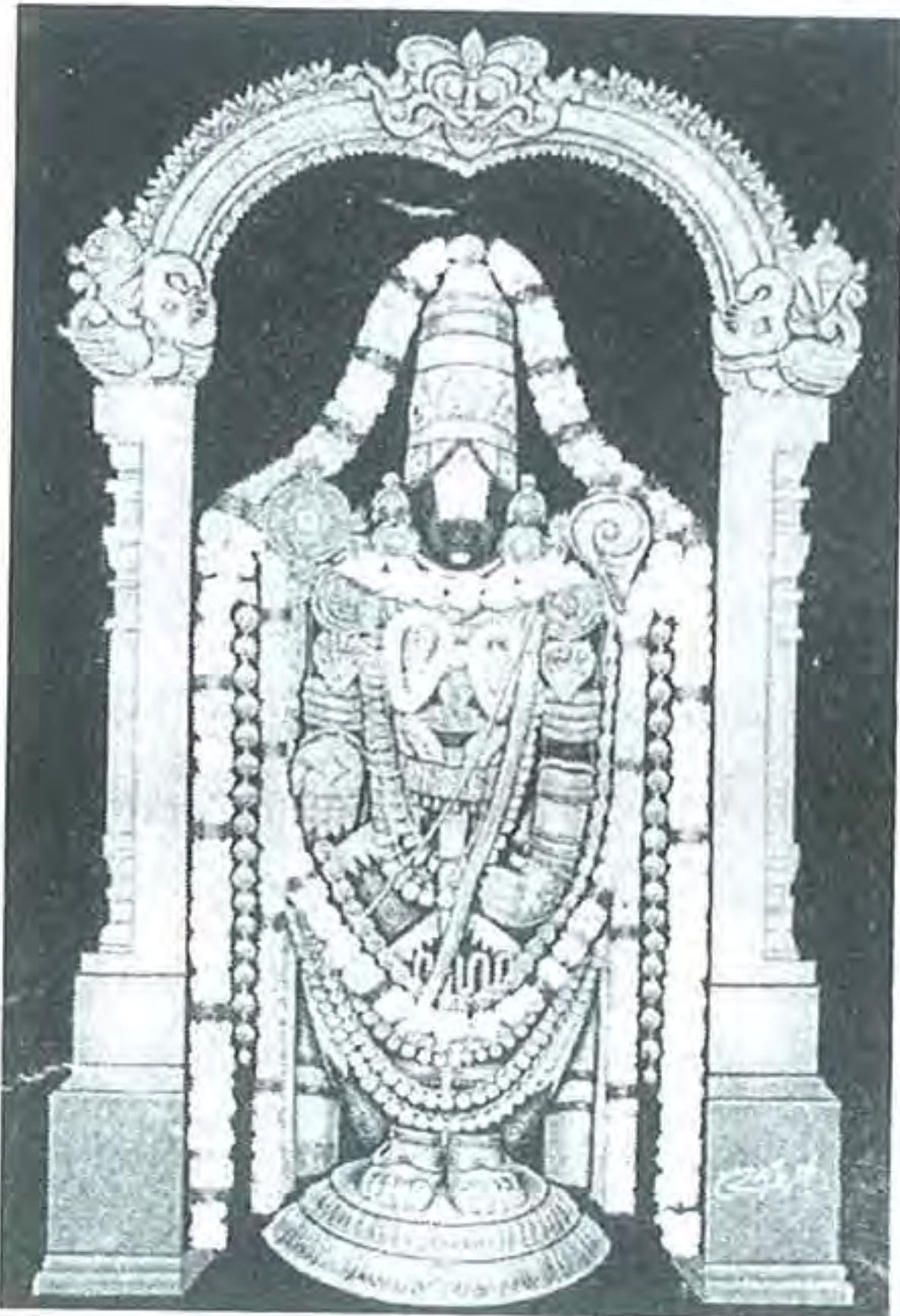
కాపీలు : 1000

ముద్రణ :

స్వాదెంట్స్ ఆఫ్సెట్ ప్రైంటర్స్
553, బాలాజి కాలని, తిరుపతి

ఓమ
ఓం నమో వేంకటేశాయ

కృతజ్ఞతలు

నా ఈ వేదమంత్రమాలా (రోజుకో వేదమంత్రము)
అను గ్రంథం ముఖించుటకు అన్ని విధాలా
సహకారములంబించి, ఆర్థిక సహాయము చేసిన
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల యాజమాన్యానికి
నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

టంగుటూరి సీతారామ ఆంజనేయ ప్రసాదరావు
గ్రంథకర్త

పీరిక

‘వేదోఽఖిలం ధర్మమూలం’ అంటే అన్ని ధర్మాలకు (చేయదగిన పనులు) మూలస్తోత్రస్తు వేదము అని భారతీయుల విశ్వాసం. వేదము అనే శబ్దం వినగనే అందరూ ఆదేశమనే తలుస్తారు. వేదము అనే శబ్దంతో కలసి ఉన్నవి బుగ్యేదం, యజుర్వేదం, సామవేదం, అధర్వణ వేదం. బుక్కులు అనే స్తోత్ర సముదాయమే బుగ్యేదం. బుగ్యేద మంత్రాలను వినియోగించి క్రతువులు నిర్వహించే తీరును తెల్పేది యజుర్వేదం. ఆ క్రతువులు నిర్వహిస్తున్నపుడు దేవతల నుద్దేసించి గానం చేయదగిన బుక్కుల సమాపోరం సామవేదం. మానవుని భౌతిక ఆధ్యాత్మిక అవసరాలను తీర్చే సూచనలు బోధనలను కల్పియున్నది అధర్వణవేదం. వ్యాసమహర్షి తన శిష్యుల ద్వారా వేదాల వ్యాప్తికి పాటుబడ్డారు. కొంత కాలానికి వేద మంత్రార్థము పాఠకులకు సరిగా తెలియని సందర్భములో వేదమంత్రార్థము వాని వినియోగ ప్రాముఖ్యము చర్చించిన గ్రంథాలను బ్రాహ్మణములు అంటారు. బ్రాహ్మణును గూర్చి చర్చించినది, సంబంధించినది బ్రాహ్మణం. ప్రతి వేదశాఖకు ఒకటి రెండు బ్రాహ్మణములు ఉన్నాయి. యజుర్వేదం రెండు ముఖ్యమైన శాఖలుగా ప్రచారంలో ఉన్నది. వేదమంత్రార్థం చర్చించే బ్రాహ్మణంతో యాగోపయోగి మంత్రాలతో కలగలుపుగా ఉన్నదాని కృష్ణయజుర్వేదం అంటారు. బ్రాహ్మణ సంబంధం లేకుండా యాగ సంబంధి సూచనలు మంత్రాలను మాత్రమే కూడి యున్నది శుక్ల యజస్తు.

మహారాష్ట్రాలో తప్ప ఉత్తరదేశంలో యజుర్వేద మంటే శుక్లయజస్తు. మహారాష్ట్రతోటి దక్కిణ దేశమంతా కృష్ణయజుర్వేదం ప్రచారంలో ఉన్నది. మంచి చెడులను తెలియజేస్తూ చేయవలసిన కర్మల హర్షి ఆదేశించేది వేదం. ఇది సర్వమానవ జాతికి అందుబాటులో నుండవలసినది. కాలక్రమేణ సామాజిక మార్పులు అవసరాల ననుసరించి వేదములు శూద్రులు, స్త్రీలు నేర్వరాదు వినరాదు అన్న నిషేధాలు వచ్చాయి. వేదాలు అందరి క్షేమం కోసమనే వేదమంత్రాలు కొన్ని ఉన్నాయి.

యజుర్వేద మంత్రాలు, యజుర్వేద కర్మకాండ గమనిస్తే భార్య చదువ వలసిన మంత్రాల ప్రస్తావన ఉన్నది. స్త్రీలకు మంత్ర ప్రవణానికి అధికారం

లేకపోతే అమె యజ్ఞాలలో బర్త ప్రక్కన కూర్చునే అవకాశం ఉండడు కదా! అశ్వమేధ సమయంలో వివిధ తరగతి మనుషులు పాల్గొనవలసిన అవసరం కనిపిస్తుంది. ఇందువల్ల వేద ఉపనిషత్తులలో పేర్కొన్న ప్రకారం సర్వజనులకు వేద విషయం, విజ్ఞానం పొందగలిగే అర్థత ఉన్నది.

‘వేదం’ గురుముఖంగా అభ్యసించే సంప్రదాయం చిరకాలంగా ఉంటున్నది. సాయణాచార్యులువారు వేదాభ్యాసంతో అర్థ జ్ఞానం కూడా అవసరమని పేర్కొంటూ పలువురు పండితులు చర్చల అనంతరం వేద మంత్రాల అర్థ నిర్ధారణ చేసి ప్రపంచానికి అందించారు. వేదాల అర్థం అధి దైవికమా, అధి భౌతికమా, ఆధ్యాత్మికమా అనే చర్చ కొనసాగుతూనే ఉన్నది. గత శతాబ్దిలో ఉద్ఘావించిన దయానంద మహార్షులు వేద పరసము అధ్యయనం అందరికీ అర్థత ఉన్నదని వేదమంత్రాలు స్వరరహితంగానూ చదువుకోవచ్చని అందరికి వేద విజ్ఞానం అవసరమని దేశభాష హిందీలో నాలుగు వేదాలకు నిరుక్తం ఆధారంగా భాష్యం ప్రాసారు. వారు సంప్రదాయానికి భిన్నంగా ప్రపార్థించినందున ఆయన అనుయాయులు అయిన ఆర్యసమాజం వారికి మాత్రమే ఆ హిందీ భాషలోని వ్యాఖ్యానం పరన పారసలు పరిమితమైనవి. ఆ మహాపురుషుడు వేదాలను ఆధారం చేసుకుని ఎన్నో పుస్తకాలు ప్రాసారు. వాటిలో దినమునకు ఒక్క మంత్రం అర్థంతో పరనం చేసుకోవడానికి వీలుగా సంవత్సరంలోని 365 రోజులకు, 365 మంత్రాలకు అర్థం వ్యాఖ్యానంతో “వేదాంజలి” అనే పుస్తకమును ప్రకటించారు. నేను దానిని చదివి ఆ మంత్రాలలోని గొప్పతనమును, భావమును తెలుగు వారికి అందచేయాలని అనుసరించాను. సామాన్యులకు కూడా అర్థమయ్యే విధంగా, చాలాపరకు, వ్యావహరికంలోనే ప్రాస్తూ, ఇంద్రుడూ, అగ్ని అనే పేర్లతో ఉన్నటువంటి మంత్రాలకు కూడా, ఈశ్వరుని ఉద్దేశించినట్లుగా పేర్కొన్నాను.

మహాకవి కాళిదాసు చెప్పినట్లు కొత్తగా చెప్పినది పరిశీలించి స్వీకరించగలరని నమ్ముతూ ఈ నా చిరు ప్రయత్నం తెలుగు వారికి ఆమోదం కాగలడని సమర్పిస్తున్నాను.

టఱ. నీ. రా. ఆంజనేయ ప్రసాదరావు

నిత్య షైదిక సమారాధనం

డా॥ ఆర్. అనంతపద్మనాభరావు,
కన్స్ట్రైంట్, యస్.వి. భక్తి ఛానల్,
తిరుపతి

వేదమంత్రాలు పరమ పవిత్రాలు. అవి అపోరుషాయాలు. అవి ఏ కొద్దిమంది పరన పారన అధ్యయన అధ్యాపనాలకే పరిమితమయ్యాయి. ‘అగ్ని మీళేపురోహితం’ వంటి బుక్కులు జనసామాన్యానికి తెలియవు. దైవాలయ అర్థకులకు, వేదపండితులకు మాత్రమే తెలుసు. వారు ఏళ్ల తరబడి గురు శుభ్రాష చేసి ఘనాంతం, క్రమాంతం నేర్చుకొని వల్లిస్తున్నారు. మౌఖికమైన ఈ వాజ్ఞాయం అనుష్ఠానంగా తరతరాల భారతీయ సంస్కృతిలో భాగమై పోయింది. ఉదాత్తానుదాత్త స్వరాలతో వేదమంత్రోచ్చారణ చేస్తుంటే ఒక పవిత్ర భావన మనలో నెలకొంటుంది. వేదాశీర్యచనానికి అంతబలం వుంది. బుగ్యజుస్సామాధర్యణ వేదాలను తిరుమలేశునికి, తదితర ఆలయాలలో దేవులకు నిత్యార్థనలలో భాగంగా ఏర్పాటు చేశారు. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వేదపండితులకు జీవన భృతి కలిగించడం, వేదపాతశాలను నడవడం ద్వారా ఆ విద్య గతించి పోకుండా కాపాడుతోంది.

ప్రసాదరావుగారు వృత్తిరీత్యా గణకులు. తన పని లెక్కలు సరిచూడటం, తప్పులు పట్టడం, అవి దొర్లకుండా అధికారులకు మార్గదర్శకంగా వుండటం ఆయన పని. ఆ పనితో పాటు ఆయన ఆర్యసమాజ వ్యవస్థాపకులు శ్రీ దయానంద సరస్వతి వేదపరనాన్ని సర్వలకూ అర్థంగా హిందీలో ప్రాసిన నిరుక్త భాష్యం ఆధారంగా ఈ ‘వేదమంత్రాలు’ అనుదిన పారాయణ గ్రంథంగా వెలువరించారు.

గతంలో డా॥ ఇలపావులూరి పాండురంగారావు అనుదిన రామాయణం అని ఒక గ్రంథం తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా ప్రచురించారు. అదే కోవలో ‘అనుదిన వేదం’ ప్రసాదరావు లేఖిని నుండి వెలువడిన చక్కని ప్రయత్నం. 12 తెలుగు మాసాలకు, 365 రోజుల్లో పారాయణాని కనుగుణంగా చేసిన అనువాదమిది. మూల శ్లోకము ‘బుక్క’ దానికి క్లూపుంగా తెలుగులో భావము ప్రకటించారు. ‘Kuppuswamy made easy’ లాగా సామాన్య. పారకుడికి శ్రమ లేకుండా తయారు చేశారు. పూజాగదిలో భద్రంగా దాచుకొని భగవద్గీత, సుందరకాండ నిత్యం పారాయణ చేసినట్లే దీనిలో వేదమంత్రం రోజుకొకటి చదివి తరించవచ్చు. దీనిని క్రమంగా క్యాసెట్ రూపంలో కూడా తయారుచేసి

డా॥ యస్.పి. బాలసుబ్రమణ్యం వంటి వారిచే రికార్డు చేసి భద్రపరిస్తే బహుకాలం నిలిచిపోగలదు. తిరుపతి దేవస్థానం ఈ కృషి చేయతగినది. ఇందులో భావం గీతాభాష్యంలూ కనిపిస్తోంది. అందుకే ఆమాట అన్నాను. అలా చేయడం వల్ల శ్లోకం చదవడంలో దోషాలు పరిషారించ బడతాయి. ఉచ్చారణ దోషంతో వేదం చదవరాదు.

గాయత్రీ మంత్రమైన ‘తత్సువితుర్వర్యరేణ్యం’తో ఉగాది - ఛైత్ర పాద్యమి మంత్రం ఆరంభం కావడం మరో విశేషం. మంచిమంచి సూక్తులు ఇందులో నిబద్ధమయ్యాయి. “తండ్రి కుమారునకు అన్ని విధముల సాయపడును. కావలసినవి తెచ్చియిచ్చును. అటులనే బంధువులకున్నా మిత్రులునూ సాయపడుదురు” - ఇది జనజీవన స్రవంతిలో జరిగే కార్యకలాపం.

“ఓ దేవతలారా! మమ్ము నిద్ర ఆలశ్యము వశపరచకొనకుండుగాక! మేము వ్యర్థాలాపములు చేయకుందుముగాక!” అనే బుక్క నిత్య సత్యం. నిద్రామయ జగత్తులో కొట్టుమిట్టాడుతూ మానవులు కర్తవ్యాన్ని విస్మరిస్తున్నారు. నిద్రా జగత్తులో కుంభకర్ణుని మించిపోతున్నారు. సూర్యోదయానంతరం నిదించడం ఆరోగ్యరీత్యా కూడా మంచిదికాదు. రాత్రులు 10 గంటలైనచో భోజనం చేయడం, ఆప్తై నిదురించడం. ఉదయం 8 గంటల ప్రాంతంలో లేవడం నిత్యకృత్యాలు. ఆఫీసు పని మిషమీద చేస్తున్న ఈ పనులన్నీ ఆరోగ్య భంగకరాలు. అందుకే 30 వ ఏటనే బి.పి., ఘగరు టెన్సను వచ్చి నిర్వీర్య లవుతున్నారు. మన సనాతన ధర్మాన్ని పాటించిన మనకు ముందు తరం పెద్దలు వీటిని రుచి చూడలేదు.

వ్యర్థాలాపాలతో ఆఫీసుల్లో, ఇళ్ళలో కాలక్షేపం చేసే వారి సంఖ్య అధికం. ఆత్మస్తుతి, పరనిందతో కాలం గడుపుతున్నారు. ఆధ్యాత్మిక భావనలు దరిచేర నీయడం లేదు. అందుకే ఈ శ్లోకం : “నిద్రా ఈశత మిత జల్పిః”.

అనువాదం సులభసైలో సాగింది.

ప్రసాదరావుగారి ప్రయత్నం బహుధా శ్లాఘునీయము.

వేదాలు బండరాళ్ళ వంటివనీ వాటిని ముట్టుకోకూడదనీ, చదివినా అర్థం కావనీ, అందరూ చదవకూడదనీ విధి నిషేధాలు విధించారు. ఈ ‘వేదాంజలి’ అనువాదం తరణోపాయంగా సామాన్యాలకు అందుబాటులోకి వచ్చింది.

నమస్తే అస్త్రాయతే నమో అస్తు పరాయతే
నమస్తే ప్రాణతిష్ఠత ఆసీనా యోతతే నమః ।

అధ్యాతో వేద జిజ్ఞాసా...

‘వేదో ఉఖిలం ధర్మమూలం’ అని పండితుల ఉవాచ. వేద ధర్మమే సనాతన భారతీయ మతంగా భాసించి వేల సంవత్సరాలుగా భారతజాతికి ఆధ్యాత్మిక ప్రోత్సమ్మినిగా అలరారుతున్నది. “అన్ని వేదాల్లోనే ఉన్నాయణ” అనే మాటగానీ, “వేదం అంతా మిథ్య” అనే మాటగానీ పాక్షిక సత్యాలు మాత్రమే. ఒకనాటి మానవలోక సమస్త విజ్ఞాన నిధికి వేదం ఆకరమని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. ఈనాడు కూడా అందులోని కొన్ని సూక్తులను నిత్యసత్యాలుగా భావించవచ్చు. ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రంలోని కొన్ని విషయాలు కూడా వేదంలో ప్రస్తక్తమై వున్నట్లు FRITJOFF CAPRA వంటి శాస్త్రవేత్తలు భావించి, సమవ్యయస్తూ గ్రంథాలు ప్రాసినారు (The Tao of Physics F.CAPRA).

ప్రస్తుత పుస్తకంలో శ్రీ ప్రసాదరావుగారు సంకలనం చేసిన విషయాలు చూస్తే -

ఉ॥ అన్నియు వేదమందు గల వందురు కొండర మేయ భక్తితో ఉన్నవి ఒట్టి, మాటలను చుందురు కొండరు స్వల్ప బుద్ధితో ఎన్నుచు నుత్తమాభిరుచి యేర్పడ జేయుచు చిన్ని పొత్తమున్ కన్నుల ముందు నిల్వితిరి గౌరవమొప్ప ప్రసాద భూసురా!

- అని అనవలసి వస్తుంది.

అపారమైన వేదరాశిని వ్యాసులవారు “బుక్, యజుర్, సామ, అధర్వ” వేదాలుగా విభజించి మానవాళికి అందించారు. ఇరువది ఒక్క శాఖలతో అలరారిన బుగ్యేదంలో ప్రస్తుతం రెండు శాఖలు మాత్రమే లభిస్తున్నవి. యజుర్వేదంలోని 86 శాఖల్లో ఇప్పడు 4 శాఖలు మాత్రమే వున్నాయి. సామవేదం ఒకప్పుడు 1008 శాఖలతో వెలిగి, ఇప్పడు కేవలం 3 శాఖలు మాత్రమే కలిగివుంది. అలాగే అధర్వవేదం లోని 9 శాఖలలో 2 మాత్రమే ప్రస్తుతం నిలిచాయి. కేవలం మౌఖికరూపంలో పరంపరానుగతంగా వస్తూ వచ్చిన వేదశాఖలు, ఆయా పండిత వంశాలు మెల్లమెల్లగా అంతరించి పోవుట చేత కాలగర్భంలో కలసిపోయినాయి. వేదములను లిపిబద్ధం చేసే నాటికే అంతర్భానుమైనవి పోగా, నానాటికీ తగ్గిపోతూ వుండడం ఆందోళనను

కలిగిస్తున్నది.

ఈ పరిస్థితులలో ఉన్న వాటిని కాపాడుకోవడం, వాటిని ఏదో రూపంలో పారకులకు అందించి, ఆసక్తి పెంపాందించడం విజ్ఞాల విద్యక్త ధర్మం. అందుకని ఇప్పుడు -

చం॥ తొడవుగ వేదమంత్రములతో మణిమాలను మేలుగూర్చి, మీ

రిదిన విశేష పుస్తకము నిత్తత్త్వి వాటికి స్వర్భభూషయై
పొడమగ, శ్రీశుదే తనదు ముద్దుల కోడలి శోభ మెచ్చుచున్
తడయక మీకు నిచ్చునయ, ధన్యసుకీర్తి, ప్రసాద భూసురా!

శ్రీ ప్రసాదరావుగారు వేదరాశిని మధించి, అందులోని మణిపూసల
వంటి మంత్రాలను గుదిగుచ్చి, సంవత్సర పర్యంతం పరించి, మనం స్వరించు
కునేందుకు వీలుగా ఈ పుస్తకమును సంతరించారు. నిష్ఠర్షగా చెబితే -

చం॥ సునిశిత మేధతో తమరు శోధన జేయుచు వేద సంహితన్

దినమున కొక్క మంత్రమును దీటుగ గూర్చుచు వర్షమంతయున్
మననము జేయ వీలుగల మార్గము జూపుచు పుస్తకమ్ము నే
మనుజుల కిచ్చినట్టి ఘన మాన్యలు మీరు! ప్రసాదభూసురా!

“వేదమంత్రమాల” పుస్తకం గురించి

భారతీయుల కాలగణనం ప్రకారం చైత్ర మాసంతో ప్రారంభమై ఫాల్గుణ
మాసంతో అంతమయ్యే సంవత్సరానికి తిథికొక మంత్రముగా, తాత్పర్యంతో
సహా ఒక “వైదిక ధైనందిని”ని పారకులకు బహుకరించినారు శ్రీ ప్రసాదరావు
గారు. వీటిని జాగ్రత్తగా పరించి, భావావలోకనం చేస్తే, వేద స్వరూపం
స్థాలంగా బోధపడుతుంది.

ఉ॥ కర్మయ? భక్తియౌన? మరి జ్ఞానమ? ఎయ్యెది మోక్షసాధనా
మర్మము? దానినెట్లు మన మందర మందగవచ్చు? నెప్పుడే
ధర్మము మానవాళికొక దారిని జూపు? ననంగ, వేదమే
నిర్వల మార్గదర్శియని నేర్చితిరయ్య! ప్రసాద భూసురా!

స్తుతి మూలకంగా బుగ్గేదం ఇంద్ర, అగ్ని, మరుత్త, వరుణ, ఉషస్స,

సవిత, విష్ణు, రుద్ర దేవతారూపాలను సృంగారాలో యజుర్వేదంలో సుమారు నూరు మంది దేవతల ప్రస్తుతి వస్తుంది. గాన ప్రథానమైన సామవేదంలో అగ్ని, ఇంద్ర, సోములు ప్రథాన దైవతాలయి, ఉషన్సు, విష్ణువు, ఆదిత్యుల స్తుతి కూడా అగుపడుతుంది. అధర్వవేదంలో ఏరు మాత్రమే గాక (ఇంద్ర, అగ్ని, వరుణాదులు) ఉదకదేవతలు, వాచస్పతి, పర్వత్యు, ద్వావాపృథువులు, విశ్వకర్మ, సుపర్ణుడు, అదితి ఇత్యాది దేవతలెందరో స్తుతింపబడినారు.

బుగ్యేదం స్తుతి ప్రథానమైనది. యజుర్వేదం యజ్ఞక్రియా విశేషాల సమాహారం. సామవేదం గానమయమై సంగీతానికి మాతృక అయింది. అధర్వవేదం లౌకిక తాంత్రిక ప్రథానమైనది. ఏతావాతా, మానవ విజ్ఞాన మహాభాండాగారాలే వేదాలు!

ప్రస్తుత పుస్తకంలో శ్రీ ప్రసాదరావు గారు, స్థాలి పులాక న్యాయంగా వేదవిజ్ఞాన రత్నపేటిక నుండి, కొన్నింటిని వెలికిదీసి ప్రదర్శించారు (a sample display).

పుస్తకంలోని ప్రథమ మంత్రం (ఛైత్ర పాండ్యమి) మహాశక్తివంతమైన “గాయత్రీ మంత్రం” సద్గుద్ధి, సత్కర్మ ప్రచోదకమైన తేజస్సును ప్రార్థించే మంత్రంతో శుభారంభం. అదే మాసంలో ఆరవదినం (మాప్రగామపథోవయమ్...) మంత్రంలో సన్మార్గమనం, యజ్ఞవిధి, దానగుణాల ప్రాధాన్యం గురించి ఇంద్రునికి ప్రార్థన. ఇవి ఏకాలంలోనైనా ఉత్తమగుణాలే కదా!

9వ రోజు మంత్రంలో “ఎంత స్తుతించినా ఇంద్రుని పూర్తిగా స్తుతింప లేనే” అని వేదబుఱిపై అశక్తతను ప్రకటిస్తాడు. 12వ దినం బుక్కులో భగవంతుని ఆలంబన చేసుకున్న భక్తుని ఆర్తి కనబడుతుంది. 13వ రోజు “దేవతలు కర్మిషులను, ప్రోత్సహిస్తా, సోమరులను త్యజిస్తారు” అనే భావం గల మంత్రం వున్నది.

వేదకాలం నాటి వ్యావసాయిక సమాజానికి తగిన పోలికతో 17వ మంత్రంలో మానవహృదయం ‘పొలముగానూ దేవుడు గోవుగానూ పోల్చుబడినారు. మనోవూరమైన ఉపమాలంకారం.

19వ రోజు మంత్రంలో సత్యవాక్యము, సద్గుద్ధిని చైతన్యం చేసే సరస్వతి స్తుతి వుంది. నశించే శరీరంలో జ్ఞాన చైతన్యాలను ఉత్పన్నం చేసే “ఆత్మ”భావన 20వ రోజు మంత్రంలో కనిపిస్తుంది. 26వ మంత్రంలో సర్వం సహ కర్త పరమేశ్వరుడే అని జ్ఞాని తెలుసుకుంటాడు అనివుంది. 23వ రోజు మంత్రంలో అంధకారాన్ని తొలగించి, కాంతి నింపుడని మరుత్తులను వేదబుషి ప్రార్థిస్తాడు.

ఈ భావనలన్నీ చూస్తే కొందరు పాశ్చాత్యములు ఊహించినట్లు “వేదంలో కేవలం ప్రకృతి శక్తుల అద్భుతక్రియను వేదబుషులు కీర్తించారు గానీ తాత్త్వికత ఏమీలేదు” అనడం సబబుకాదు అనిపిస్తుంది.

వైశాఖ మాసంలోకి వస్తే 5వ మంత్రంలో ఎకేశ్వరభావన ద్వ్యాతక మవుతుంది. మహాప్రజ్ఞాన్యాతుడైన ఇంద్రుని శత్రు నిర్మాలనార్థమై కీర్తిస్తాడు వేదబుషి 11వ మంత్రంలో. అంతఃకరణ పవిత్రీకరించుకోవడం కోసం ప్రార్థన 16వ మంత్రం చెబుతుంది. అద్వైత భావనకు బీజరూపమైన అగ్నిస్తుతి 20వ మంత్రంలో వుంది. 25వ మంత్రం సప్తాత్మదానాన్ని సూచిస్తుంది. ఇంద్రుని “శచీపతి”గా నంబోధించడం యిందులో విశేషం. 30వ మంత్రంలో భగవంతుని అభయకారకునిగా సర్వసాక్షిగా పరిగణిస్తాడు బుషి.

జ్యోష్ఫమాసంలో ప్రథమ మంత్రం కాలస్వరూపాన్ని అద్భుతంగా చిత్రిస్తుంది. సర్వం కాలాధీనమనీ, జ్ఞానులు మాత్రమే కాలాన్ని గ్రహింపగలరు (అధిరోహింపగలరు) అని ఉత్స్వేష్టాలంకార శోభతో అలరారే మంత్రం యిది. అందుకేనేమో “భగవద్గీత”లో శ్రీకృష్ణపరమాత్మ “కాలోహమస్మి...” (నేను కాలమును) అన్నారు. ‘వెనుకంజ వేయని వారే ఐశ్వర్య సాధకులవుతారు’ అనే ప్రస్తుత వ్యక్తిత్వ వికాస (Personality Development) సూత్రం 7వ మంత్రంలో ఆనాడే సూచించారు. అక్షర స్వరూపుడైన భగవంతుని ఆత్మానందంతో మాత్రమే జ్ఞానులు గ్రహింపగలరనీ, కేవల బుఱుక్కులు ప్రయోజనం లేదనీ 9వ మంత్రంలో బుషుల తీర్పు. 11వ మంత్రంలో సృష్టికర్తను మణిచిన వాచాలులకు పొచ్చరిక కనిపిస్తుంది. ప్రసిద్ధమైన “భద్రమంత్రం” 13వ రోజు కనిపిస్తుంది. సర్వోంద్రియాలు మంచినే గ్రహించాలని ఆశించడం సర్వకాలాలోనూ అభిలఘణీయమే కదా!

14వ మంత్రంలో భగవంతుడు (రుద్రుడు) పురుషుడు - ప్రకృతి తల్లి అనే మాతాపితృ భావన కనిపిస్తుంది. చంచలమైన మనస్సుతో పదే బాధలను 17వ మంత్రం ఆర్తిగా నివేదిస్తుంది. 21వ మంత్రంలో అజ్ఞాని తన చర్యలతో కష్టాల పాలవుతాడని చెబుతున్నారు. పరమాత్మ ఎన్ని రూపాలనో ధరించినా ఉన్నది ఒక్కటే అని ఘంటాపథంగా చెప్పే మంత్రం 26లో వుంది. (ఏకంసత్త విప్రాబహుధా వదన్ని). కాలాతీత మతాతీత మహాత్తర సత్యాన్ని ప్రవచించిన మన సనాతన ధర్మానికి ఆయువుపట్టేన మంత్రం యిది. ఆత్మకు ఆధార భూతుడైన పరమాత్మని ఉపాసించాలని 31 వ మంత్రం సూచిస్తుంది. బుక్, యజుః, సామవేదాలు మూడింటిలో కనిపించే ఈ మంత్రం - “విశిష్టాద్వైత” సిద్ధాంతానికి మూలమని అనిపిస్తున్నది. భగవద్గీతలోని “చరమ శ్లోకము” (సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య) యిదే తెలుపుతుంది. (అన్నిటినీ త్యజించి ఆత్మ త్యాగంతో శరణవేడుట).

ఆషాఢ మాసంలో మొదటి మంత్రం సంసార తరణోపాయాన్ని సూచిస్తున్నది. జగత్కు పరమాత్మ గురించిన విషయం రెండవ మంత్రంలో వున్నది. జరామరణ రహితమైన ఆత్మ ప్రశ్నా 9 వ మంత్రం తెలుపుతుంది. ద్వేషభావాన్ని ఏది (శత్రువు పైన గూడా) మంచినీ, అభయాన్ని సర్వేషర్వత్రాకోరణం 13 వ మంత్రం ప్రత్యేకత. భూమి నుండీ అన్న పొందుతున్నాము. అందుకే అందుకు కృతజ్ఞత (బలిదానం) చెప్పే మంత్రం 16లో వుంది. నేటి పర్యావరణ పరిరక్షణ ఆనాడే గ్రహించారు వేదబుషులు. దుర్ముద్ధలు వాంఖించే సంపద మృత్యుకారకం అని 25 వ మంత్రం చెబుతూంది. సంపదల చంచల భావం 26 వ మంత్రం తెలుపుతున్నది. 31 వ మంత్రం గోవధకు పాల్పడ వద్దని భోతికంగా తెలుపుతూ, అంతరాత్మను అణచవద్దని పోచ్చరిస్తున్నది. (“గో” శబ్దానికి ఎన్నో అర్థాలున్నవి).

శ్రోవణమాసంలో 3 వ మంత్రం ఉత్సమాప్తమైనది, ఉత్సమసంకల్పాలు అన్నిదిశల నుండీ లభించి ఉన్నతస్థితిని కలిగించాలని కోరణం, సనాతన ధర్మం యొక్క విశాలబుద్ధి(open mind) ని సూచిస్తుంది. భారతీయ మతం గర్వించదగిన విషయమిది. సప్త సంఖ్యలో గల ప్రత్యేక విశేషాలను అన్వయించే 8 వ మంత్రం ఆత్మ, ప్రాణముల జాగ్రత్తని సూచిస్తున్నది. (లీనివాసుని

సప్తగిరులకు యది సంకేతమా?). 18 వ మంత్రంలో లోకంలోని జీవులన్నింటి క్షేమాన్ని కోరి తపించే వ్యక్తికి అగ్నిదేవుడు అమృతపదమును అనుగ్రహిస్తాడని అంటున్నారు. “సర్వేజనాస్మభినోభవంతు” అని అందరూ కోరాలనే నిత్య సత్యము తెలియజెపుతున్నది.

బ్రహ్మభావన కలిగిన బ్రహ్మచారి భగవదన్యేషణ చేస్తే దేవతలు అనుకూలిస్తారనీ, ఆచార్యులు తృప్తి అందుతారనీ 25 వ మంత్రం బ్రహ్మజ్ఞాన సాధనకు అందరినీ ప్రోత్సహిస్తున్నది.

భాద్రపదంలోని మొదటి మంత్రం జంతు స్వభావాలైన అరిషద్యార్థలను అంతమొందించాలని ఇంద్రుని (ఆత్మను) ప్రార్థిస్తున్నది. ఇందలి ఉపమాలంకారం శోభాయమానంగా వుంది. ధనమొకటే సర్వస్వం కాదనీ, ఆకలిబాధతో బాటూ, ధనసంపత్తి కూడా మరణానికి అతీతం కాదనీ, దానశీలతను బోధించే మంత్రం 6 వ రోజు కనబడుతుంది. 8వ మంత్రంలో జీవుని పక్షిగా, ప్రకృతిని మాతగా వర్ణించడం మనోహరం. 16 వ మంత్రంలో పరమాత్మ జీవులందరిలోను వసిస్తున్నాడనీ, ఆయనను ఆవిష్కరించుకోవడానికి తీవ్ర సోమం (తపము) అవసరమనీ అంటున్నారు. ఏక కంఠంతో సర్వలూ భగవంతుని గానం చేయాలనీ, అతడు విశ్వవ్యాపకుడనీ, ఒకే విశాలమైన మార్గంలో అతనిని చేరాలనీ 21 వ మంత్రం సూచిస్తున్నది. ఇలాగే భూమాత ప్రశ్ని 26 వ మంత్రంలోనూ, అగ్నిదేవుని శక్తి 27 వ మంత్రంలోనూ వేదబుఱి చెబుతున్నాడు.

ఆశ్వయుజ మాసంలోని 7 వ మంత్రంలో సదా ప్రవహించే (చలించే) ధన సంపత్తిని గూర్చి తెలుపుతున్నారు. ధనం శాశ్వతం కాదని సూచన. అలాగే 10 వ మంత్రంలో, నూరు చేతులతో ధనం గడిస్తే, వేయి చేతులతో దానం చేయాలంటున్నారు. 13 వ మంత్రంలో అధర్మం ఎలా వ్యాపించి, తపింపజేస్తుందో, అది చేయరాదని మౌచ్చరిస్తున్నారు. మహామృత్యుంజయ మంత్రము 16 వ రోజున యివ్వబడినది. దాని ప్రశ్ని ప్రత్యేకంగా చెప్పునవసరం లేదు. ఐకమత్యమే ఎప్పుడూ అవసరమని 18 వ రోజు మంత్రం తెలుపుతుంది. 25 వ మంత్రంలో గోవు గోపాలుర సామ్యంతో ఐశ్వర్య పాలన (Financial Management) ను సూచిస్తున్నారు. పూణ్యర్థితం శ్రేష్ఠమనీ,

పొప సంపద కూడదనీ అంటున్నారు. 29 వ మంత్రం ఇతరులతో వ్యవహరించే తీరు మధురంగా వుండాలని బోధిస్తున్నది. ప్రస్తుత “వ్యక్తిత్వ వికాసానికి” యిది తప్పని సరి అంశం కదా! సర్వపరిపూర్ణత్వమూ, అనంత భావనను (Concept of Infinity) 30 వ మంత్రం తెలుపుతున్నది.

కార్తీకమాసంలో 2 వ మంత్రం బ్రహ్మాచర్య దీక్షనూ, 5 వ మంత్రం సహనశీలాన్ని ప్రశంసిస్తున్నవి. 7 వ రోజు మంత్రం (ఈశావాస్య మిదం నర్వం...) సర్వము ఈశ్వరాధీనమనీ, ఇతరుల నంపద కోరవద్దనీ ప్రపచిస్తున్నది. కర్మయోగ ప్రాణాన్యతను 8 వ మంత్రం ఫోషిస్తే, ప్రాణాయాము వైశిష్ట్యాన్ని 12 వ మంత్రం తెలుపుతున్నది. ఏది ఏకాలంలో చేయాలన్నది ముఖ్యమనీ, సర్వం కాలాధీనమనీ 22 వ మంత్రం తెలుపుతుంది. జ్ఞానం ద్వారా పరమాత్మను తెలుసుకుని, కర్మల ద్వారా చేరుకోమని 23 వ మంత్రం ఆదేశిస్తున్నది. అద్వైత స్థితిని చేరుకొనన విజ్ఞానికి శోక, మోహలుండవని 30వ మంత్రం చెబుతున్నది.

“మాసములలో నేను మార్గశీర్షమును” అని గీతలో శ్రీ భగవానువాచ. ఆ మార్గశిర మాసంలో ఆదిత్య స్తుతితో మొదటి మంత్రం భాసిస్తున్నది. 8 వ మంత్రం పరబ్రహ్మ, సర్వం సహ సార్వభోముదనీ, ప్రపంచ రాజులు కేవలం పేరుకే రాజులనీ, మూల సంపద పరమాత్మదేననీ తెలుపుతున్నది. అన్ని బుతువులు రమణీయాలేనని 11 వ మంత్రం, మానవుడు అన్నింటినీ సమానంగా అనుభవించాలని సూచిస్తున్నది.

“అహం వైశ్వానరోభూతా...” అని భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణపరమాత్మ చెప్పినట్లు వైశ్వానరాగ్ని రూప పరమాత్మడు బుగ్యజుస్తులకు ఆధారమనీ, సమస్త విశ్వజ్ఞాని అనీ 14 వ మంత్రం చెబుతున్నది. 17 వ మంత్రంలో అసురులు మంచివారుగా కనిపించి ధర్మరహితులై చరిస్తారనీ, వారిని అగ్నిరూప పరమాత్మ దహించి వేస్తాడనీ చెబుతున్నారు. 26 వ మంత్రంలో జ్ఞాన, కర్మలు - “బుక్క యజస్తు” అంటూ, వీని సమిష్టి చర్యలు ప్రాణాధారములని అంటున్నారు.

పుష్యమాసంలోని 4 వ మంత్రంలో “సంసార బంధ విముక్తికి పదే తపన” కనిపిస్తుంది. 7 వ మంత్రంలో సంసారరథం చక్కగా సాగడానికి

పరమాత్మ (ఇంద్రుని) ని ప్రార్థిస్తున్నాడు బుధి. యజ్ఞము (కర్మ) చేయుట వలన ఇంద్రుడు వెలుగునిచ్చి అనుగ్రహిస్తాడని 18 వ మంత్రం చెబుతున్నది. 22 వ మంత్రంలో శాశ్వతమైన పరలోక స్థిర నివాసాన్ని అనుగ్రహింపమని సోమదేవుని వేదబుధి అర్థిస్తున్నాడు. మోసం చేయకుండా, స్వశక్తి మీద ఆధారపడే విషయం (అట్లు జీవించాలని) 28 వ మంత్రం చెబుతుంది.

మాఘమాసంలోని 9 వ మంత్రంలో పరమాత్ముని అసంతశక్తి జీవుడు తెలియలేదని (అతని ప్రజ్ఞ పరిమితమని) వినయంగా చెబుతున్నారు. “అగ్నిపూజ” ప్రాముఖ్యతను 15 వ మంత్రం సూచిస్తున్నది. అందరిలోనూ వున్నప్పటికినీ పరమాత్మ (ఇంద్ర)ను సాక్షాత్కరింప జేసికొనుటకు, ఆయనను పిలవాలని (ఆయనకై తపించాలని) సంక్లిష్టంగా 21 వ మంత్రం చెబుతుంది. 26 వ మంత్రం యజ్ఞం విశ్వకేంద్రమని దాని ప్రాశస్త్యాన్ని తెలుపుతుంది. ఆదిత్యుడు శక్తి కేంద్రము, బ్రహ్మ వాక్యులకు కేంద్రమనీ వివరిస్తుంది. మూడు వేదాలలోనూ మంత్రం వుండడం విశేషం.

ఫాల్గుణమాసం లోని మొదటి రోజు మంత్రంలో పరమాత్మ తనయందు ఆసక్తిగల వారిని శ్రద్ధగా చూస్తాడనీ, అయితే చాలమంది భౌతిక సంపదల పట్ల వ్యామోహంతో ఆయనను విడుస్తారనీ కొందరే భగవంతుని పట్ల చివరి వరకూ శ్రద్ధాశుషులై వుంటారనీ అంటున్నారు. “కోటి మందిలో ఒకరే తనను ప్రార్థించి చేరుతారని” గీతలో పరమాత్ముడు కూడా యిలాగే చెబుతాడు.

“చిల్లర దేవుళ్లకు మైక్కవద్దు - యజ్ఞపతియైన ఇంద్రుడే దేవుడు (పరమాత్మ) - అతనినే అర్థించి తరించు” అని 2 వ మంత్రంలో హితవు చెబుతున్నాడు వేదబుధి. జీవన శకటాన్ని రక్షించమని 12 వ మంత్రంలో ఇంద్రుని ప్రార్థిస్తున్నారు. 13 వ మంత్రం నుండి 16 వ మంత్రం వరకూ ఇంద్ర ప్రార్థనలు పరమాత్మని గొప్పదనాన్ని, జీవుని పరిమితినీ తెలియజేస్తాయి. 22 వ మంత్రంలో మేధాశక్తి ప్రాధాన్యత తెలుపబడినది. పవిత్రము చేయబడిన మనస్సుగల వారి వాక్యులు లక్ష్మీకరములని 25 వ మంత్రం చెబుతుంది. 29వ మంత్రం, పరమాత్మకు సమర్పించిన పవిత్ర “మంత్రపుష్టం” లోని భాగం. జ్ఞాన, మోక్షదాయకుడైన దేవుని అనుగ్రహానికి ఆర్తిగా చేసే వేదబుధి ప్రార్థన ఇది.

అధిక ఫొల్లుణం లోని మంత్రం (31) కాల స్వరూపాన్ని ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞులు ఆవిష్కరించిన తీరులో చెబుతున్నది. ఎంత ఆశ్చర్యకరం - ఈ ఆవిష్కరణమూలం వేదంలో కనిపించుట.

శాంతి మంత్రముతో సర్వశాంతిమయంగా విశ్వం శోభించాలని వేదబుషి ప్రార్థిస్తున్నాడు. అన్నిటికీ పర్యవసానం శాంతిమయంగా పుండడమే కదా!

వేదం సుఖమయ జీవితాన్ని, ఐకమత్యాన్ని, పరస్పర సహకార సహజీవనాన్ని, చివరగా సర్వజీవ సర్వకాల సర్వవస్తులలోనూ శాంతిని ఉద్ఘోధిస్తుంది.

గ్రంథ సంకలన కర్త గురించి

శ్రీ ఉంగుటూరి సీతారామాంజనేయ ప్రసాదరావు గారు నాకు గురుతుల్యులు - ప్రాతఃస్నారణీయులు. ఏ పూర్వజన్మ విశేషమో నాకు ఏరి సాంగత్యఫలము సుమారు రెండు దశాబ్దముల నుండీ లభిస్తున్నది.. సస్నేహభిమానంతో, సహాదరాప్యాయనంతో ఎన్నో మంచి పుస్తకాలను నాకు యిచ్చి చదివింపజేసిన మనీషి ఏరు. పైకి సామాన్యంగా కనిపించే శ్రీ ప్రసాద రావుగారు బహుభాషోకోవిదులు. వేదాది శాస్త్ర పండితులు. వృత్తిపరమైన కార్య సమర్థత, ప్రవృత్తి పరమైన బుద్ధి కుశలత పడుగూ, పేకల్లగా ఏరి వ్యక్తిత్వంలో ప్రకారిస్తున్నవి -

ఉ॥ వేదపురాణ శాస్త్రముల విజ్ఞత తోడ సమన్వయించి, ఆ మోదము గూర్చు వైఖరిని బోధన జేసెడు తర్వాతుద్ది, సం వాదము లోన.ధీగరిమ, వాక్యటిమమ్మును, మీ గుణమ్ములై ఆదరమందినారు జనులందరి లోన ప్రసాద భూసురా!

శ్రీ ప్రసాదరావుగారి సాన్నిధ్యంలో, నేను రామాయణ కావ్య భాగాలనూ, శాకుంతలాది నాటకాలనూ వారితో కలసి పరించుకునే భాగ్యం నాకు కల్పించారు. నీటి చెలమను తోడే క్షాద్ది తీయని ఊటగా నీరు ఫూరే విధంగా, చర్చించే కొద్ది శ్రీ ప్రసాదరావుగారి నుండీ ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకోగలమని నా అనుభవము -

ఉ॥ చక్కని రూపసంపదయు సత్వర నిర్లయ బుద్ధి వైభవం-
బక్కజమైన జ్ఞానమున నందరి ఏంచుచు మీరలుందురే!
ముక్కున కొంత కోపమును ముందుగ జూపిన గాని, వెంటనే
అక్కున జేర్చికొందురయ! ఆర్థత తోడ ప్రసాద భూసురా!

వారి ఆదేశానుసారం, ఒక సామాన్యనిగా నాలుగు మాటలు వ్రాస్తున్నాను
తప్ప సాధికారముతో ఏరి పుస్తకం గురించి నాకు చర్చించే అర్థత లేదని
సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

లీ ప్రసాదరాయ గురుచరణ సన్నిధికి నమస్కులు.

తిరుపతి

భవదీయుడు

27-4-09

క.ఎ. శేషకుమార్

సూచన : ఈ పుస్తకంలో నాలుగు వేదముల నుండి మంత్రములు
గ్రహించబడినవి. బుగ్యేద మంత్రములే చాల పరకు కృష్ణ (తైతీరీయ
సంహిత), శుక్ల యజుర్వేదములలో, సామవేదములో, అధర్వణ
వేదములో నున్న కనిపించు చుండును.

మంత్రములు తైతీరీయసంహిత, తైతీరీయ బ్రాహ్మణము, తైతీరీయ
ఆరణ్యకము, సామవేద పూర్వ, ఉత్తరార్చికములు, బుగ్యేదము, అధర్వణ
వేదముల నుండి గైకొనబడినవి.

కృతజ్ఞతలు

డాహ తెలిసినప్పటినుంచి భగవదారాధన చేసే నిత్య పూజా నైవేద్యాలు సమర్పించే కుటుంబ వాతావరణంలో పెరిగినందున చిన్నప్పటి నుండి దైవం, మంత్రం, వేదంల విషయ జిజ్ఞాస పెరుగుతూ వచ్చింది. వేదాల సంబంధించిన ఎన్నో పుస్తకాలు చదివాను. మా తాతగారు టంగుటూరి ఆదిశేషయ్య గారు ఒంగోలు జిల్లా వల్లారు గ్రామంలో ప్రతి సంవత్సరం 1950 లలో రామ పట్టాభిషేక ఉత్సవాలు జరిపేవారు. గ్రామంలోని వైదికులు మంత్ర పుష్టిలతో భగవదారాధన చేసేవారు. అట్టివారి మధ్య పుట్టించినందుకు భగవంతునికి కృతజ్ఞతలు. వేదాంజలి మంత్రాల భావానువాదం చేసి 10 సంవత్సరాలైంది. దానిని నకలు చేసుకొని భద్రపరచిన శ్రీ కె.వి. శేషకుమార్, ఇంజనీర్, తిరుపతి (BSNL) గార్చి కృతజ్ఞతలు. పుస్తకం శ్రద్ధతో డి.టి.పి. చేసిన మా సహాయకులు శ్రీ సి. క్రిష్ణఫర్, తిరుపతి (BSNL) గార్చి కంప్యూటీకరణలో సాయం చేసిన శ్రీ కె.ఎన్. నరసింహమూర్తి గారికి కృతజ్ఞతలు. పుస్తక ప్రచురణలో టిటిడి వారితో సంప్రదింపులు జరిపిన టిటిడి రిటైర్డ్ ఇంజనీర్ మా బావగారు శ్రీ యం. రాజగోపాలరావు గార్చి కృతజ్ఞతలు. పుస్తకం పరిశీలించి తప్పాప్పులు సూచించిన మా చిన్నాయన శ్రీ టి.ఎన్.ఆర్. మూర్తి, రిటైర్డ్ పోస్టల్ సూపరింటెండెంట్, నెల్లారు వార్కు కృతజ్ఞతలు. పుస్తక ప్రచురణకు గ్రద్వ్య సాయం అందజేస్తున్న టిటిడి వార్కు కృతజ్ఞతలు.

**(ప్రసాదరావు
(సంకలనకర్త)**

వేదమంత్రమాల

(రోజుకో వేదమంత్రము)

చైత్ర మాసము

1. తత్సితుర్వర్యేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ।

ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ (భూర్భువస్యః) య. 36-3
బు. 3-62-10, సా. ఉ. 6-3-10, త్రై. సం. 1-5-6-4, 4-1-11-1

భావము : ప్రేరకము, ఉత్సాదకమునైన పరమాత్మని యొక్క శ్రేష్ఠ మైన (కోరదగినయట్టి) శుద్ధ తేజస్సును మేము ధ్యానింతుము. ఆ తేజస్సు మా బుద్ధులను, కర్మలను సర్వదా సన్మార్గమున చరించునటుల ప్రేరేపించును గాక!

2. ఉప త్వాగే దివే దివే దోషావస్తర్థియా వయం ।

నమో భరంత ఏమసి ॥ బు. 1-1-7, సా. పూ. 1-1-4

భావము : ఓ! అగ్ని! మేము ప్రతిదినము బుద్ధి, కర్మలతో నమస్కార పూర్వకముగా రాత్రింబవళ్ల నీ సమీపమునకు వచ్చుచున్నాము.

3. అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరమ్ విశ్వతః పరిభూరసి ।

స ఇద్ దేవేషు గచ్ఛతి ॥ బు. 1-1-4

భావము : ఓ! అగ్ని! (పరమాత్మా!) నీవు కుటీలత, హింస లేని ఏ యజ్ఞమును అన్నివైపులా వ్యాపించి యున్నావో, అది మాత్రమే దేవతలకు చేరును. (దివ్యఫలదాయి యగును).

4. యద్ అంగ దాశుషే త్వమగ్నే భద్రం కరిష్యసి ।

తవేత్ తత్ సత్య మంగిరః ॥ బు. 1-1-6

భావము : ఓ! జీవ సారభూతుడవైన ప్రియమైన (అంగిరః) అగ్ని! నీకై హోమములు చేయువారికి శుభమును కల్గింతువు. అవియన్నియు మరల నిన్నే చేరుట సత్యము.

5. స నః పితేవ సూనవేఁగ్నే సూపాయనోభవ ।

సచస్యా నః స్వస్తయే ॥

బు. 1-1-9

భావము : ఓ అగ్ని! తండ్రి తన కుమారునికి వలె అందుబాటులో నుండుము, మాకు శుభములు కలుగజేయుము.

6. మా ప్రగామ పథో వయమ్ మా యజ్ఞాదింద్ర సోమినః ।

మాస్తః స్థూర్షే అరాతయః ॥ బు. 10-57.1, అధ 13-1-59

భావము : ఓ ఇంద్రా! మేము సన్మార్గమును వదలకుందుము గాక! ఐశ్వర్యయుక్తులమై యజ్ఞమును విడువకుందుము గాక! దానము చేయకుండు బుద్ధి మాయందు కలుగకుండు గాక!

7. ప్రాగ్నయే వాచ్మీరయ వృష్భాయ క్షీతినాం ।

స నః పర్వద్ అతి ద్వ్యషః ॥ బు. 10-187-1, అధ 6-34-1

భావము : ప్రజలకు అభీష్టసిద్ధి కలుగజేయు అగ్ని కొరకై నీ వాణిని బాగుగా ప్రేరేపించుము. అతడు మనలను ద్వేష్భావము నుండి తప్పించును (కాపాడును).

8. సోమ గీర్భిష్ట్య వయమ్, వర్ధయామో వచో విదః ।

సుమృదీకో న ఆ విశ ॥

బు. 1-91-11

భావము : సోమదేవా! వాగ్యదులమైన మేము మా వాక్యుల ద్వారా నిన్ను పెంపొందించుచున్నాము. మంచి సుఖమును కలుగజేయు వాడవై మాయందు ప్రవేశింపుము.

9. తుంజే తుంజే య ఉత్తరే స్తోమా ఇంద్రస్య వజ్రిణః ।

న విశే అస్య సుస్టుతిమ్ ॥

బు. 1-7-7, అ. 20-70-13

భావము : పాపనాశకుడైన ఇంద్రుడు నా కోర్కెలు సఫలము చేయుచున్నపు డెల్లా అధికాధికముగా స్తుతించుచున్ననూ, సంపూర్తిగా ఆయనను స్తుతింప లేకుంటిని.

10. ఆత ఏతు మనః పునః క్రత్వే దక్షాయ జీవసే ।
జ్యోత్క చ సూర్యం దృశే ॥

బు. 10-57.4

భావము : నిరంతరమ్ము కర్మ (పని) చేయునట్లుగా, బలము కొఱకు, జీవచైతన్యము కొఱకు చిరంజీవివై నిరంతరము సూర్యని దర్శించు కొఱకై మనస్సు నీయిందు మరలా ప్రవేశించును గాక!

11. ఇంద్ర ఆశాభ్యస్పరి సర్వాభో అభయం కరత్ ।
జేతా శత్రువున్ విచర్షణిః ॥

బు. 2-41-12, అ. 20-57-10

భావము : సర్వశత్రువులను జయించునట్టి సర్వవిషయములు పూర్తిగా చూచుచుండు నట్టి ఇంద్రుడు అన్ని దిక్కుల నుండీ నాకు అభయమొసంగును గాక!

12. ఆ త్వా రంభం న జిబ్రియో రరంభా శపసస్పతే ।
ఉశ్మసి త్వా సధస్థ ఆ ॥

బు. 8-45-20

భావము : ఓ సర్వవిధముల బలములకు అధిపతివైన భగవంత్స్తు, వృద్ధపురుషుడు కట్టినువలె నేను నిన్ను ఆశ్రయించి (ఆలంబన చేసికొని) యున్నాను. ఎప్పుడునూ నాకండ్ల ఎదుట ఉండగోరుచున్నాను.

13. ఇచ్ఛన్ని దేవాః సువ్యంతం న స్వప్నాయ స్ఫురయంతి ।
యన్ని ప్రమాదం అతంద్రా ॥

బు. 8-2-18, అ. 20-18-3

భావము : దేవతలు యజ్ఞము చేయువారినే కోరుదురు. నిద్రాశీలురను కోరు. తాము జాగరూకులైప్రమత్తులను శాసించెదరు.

14. జీవాన్నే అభిధేతన, ఆది త్వాసః పురా హథాత్ ।
కథ శ్థ హవన శృతః ॥

బు. 8-67-5

భావము : ఓ ఆదిత్యలారా! మా పిలుపును విను వారలారా! ఎక్కుడ నున్నారు. బ్రదికి యున్నపుడే మావద్దకు, మా మరణమునకు ముందుగనే రండు!

15. తరత్ స మంది ధావతి ధారా సుతస్యంధసః ।

తరత్ స మస్తి ధావతి ॥ బు. 9-58-1, సా.పూ. 6-1-2-4

భావము : స్వయంతృప్తుడు, ఆనందమగ్నుడునైన భక్తుడు తరించును. అతడు ఉత్సవము చేయబడిన మానసిక చేతనతో కూడిన ప్రాణధార రూపములో క్రమముగా పైకి వెడలును. ఆ ఆనందతృప్తుడు ఉర్ధ్వగతితో తరించును.

16. నయసీద్వతి ద్విషః కృష్ణశ్చమృక్త శంసినః ।

సృభిః సువీర ఉచ్యనే ॥ బు. 6-45-6

భావము : (ఓ ఇంద్రా!) మానవులలో నిశ్చయముగా ద్వేష భావమును పోగొట్టుదువు. వారిని నీ ప్రశంసకులుగా జేయుదువు. మనుమృలచే మంచి వీరునిగా చెప్పబడుచున్నావు.

17. సోమ రారణి నో హృది గావో న యవనే ష్టో ।

మర్య ఇవ స్వ షిక్షే ॥ బు. 1-91-13

భావము : యవధాన్యపు చేనులో ఆవుల వలె మనుజుడు తన ఇంటియందు వలె నీవు (ఓ దేవా) వచ్చి మా హృదయమందు సంతోషముగ వసింపుము.

18. బృథదుక్తం హవామహే సుప్రకరస్సు మూతయే ।

సాధు కృణ్వన్తం అవనే ॥ బు. 8-32-10

భావము : అన్ని వైపుల ప్రసరించిన బాహువులు గలవాడు, శుభములు గలుగ జేయవాడు, స్తుతింపదగిన వాడును నైన ఇంద్రుని మా పాలన, పోషణలకు, రక్షణలకునై పిలుచుచున్నాను.

19. చోదయిత్రీ సూనృతానాం చేతంతీ సుమతీనాం ।

యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥ బు. 1-3-11

భావము : సత్యవాక్యము ప్రేరేపించుచు, మంచిబుద్ధులను చేతన మొనర్చుచు, సరస్వతీదేవి యజ్ఞమును ధారణ చేసి యున్నది.

20. కేతుం కృణ్వన్ అకేతవే పేశో మర్యా తపే శనే ।

సముష్టిః అజాయథాః ॥ బు. 1-6-3, సా. ఉ. 6-3-12, అ. 20-69-11

భావము : (ఓ ఆత్మా!) నీవు మరణశీలము, జ్ఞానరహిత అవస్థ కలిగిన శరీరమందు జీవనము, జ్ఞానము కలిగించుచు, నీ జాగరణ (చైతన్య) శక్తులతో నుదయించుచున్నావు.

21. త్వం నః సోమ విశ్వతో రక్షారాజన్ అఘూయతః ।

న రిష్యేత్ త్వావతః సభా ॥ బు. 1-91-8

భావము : ఓ రాజు! సోమా! నీవు మా శత్రువుల నుండి మమ్ము అన్ని విధముల రక్షింపుము. నీతో మైత్రి చేయవాడు నశింపడు.

22. ప్రియో నో అస్తు విశ్వతి ర్షోతా మాన్సో వరేణ్యః ।

ప్రియాః స్వగ్రూహో వయం ॥ బు. 1-26-7, సా. ఉ. 8-1-1

భావము : అందరకు ప్రభువైన వాడు, ఆనందకరుడు, వరణీయుడు, హత్యైన అగ్ని మనకు ఇష్టుడగును గాక! మనము కూడా ఉత్తమ అగ్నులు గలవారమైన (అతనికి) ఇష్టుల మగుదముగాక!

23. గుహతా గుహ్యం తమో వి యాత విశ్వముత్రిణామ్ ।

జ్యోతిష్టర్తా యదుశ్చసి ॥ బు. 1-86-10

భావము : ఓ మరుత్తులారా! గుహలోని చీకటిని తొలగింపుడు. సర్వ భక్తులను గెంటివేయుడు. మేము కోరునట్టి జ్యోతిని వెలిగింపుడు.

24. ని షస్తాద ధృతప్రతో వరుణః పస్త్యస్యా ।

సామూజ్యాయ సుక్రతుః ॥ బు. 1-25-10

భావము : వరుణుడు ధృతప్రతుడై, శుభకర్మలు చేయువాడై పరిపాలించు టకు ప్రజలయందు (మనస్సులలో) వచ్చి కూర్చుని యున్నాడు.

25. మహో అర్ణః సరస్వతీ ప్ర చేతయతి కేతునా

ధియో విశ్వా వి రాజతి ॥ బు. 1-3-12

భావము : జ్ఞానదాత్రియైన సరస్వతీదేవి జ్ఞానము ద్వారా మహోజ్ఞాన సముద్రమును ప్రకాశవంతము జేయును. అందరి బుద్ధులను దీపింప జేయును.

26. అతో విశ్వాన్యధ్యతా చికిత్యాం అభి పశ్యతి ।
కృతాని యా చ కర్త్వా ॥

బు. 1-25-11

భావము : జ్ఞానియగు పురుషుడు జరిగిపోయిన, జరుగునున్న సర్వ
అద్భుతములను ఈ పరమేశ్వరుని నుండి కలిగినవిగా చూచుచున్నాడు.

27. త్వం చ సోమ నో వశో జీవాతుం న మరామహే ।
ప్రియస్తోత్రో వనస్పతిః ॥

బు. 1-91-6

భావము : ఓ! సోమదేవా! నీవు మమ్ము జీవింపగోరిన వాడవైనచో,
మేము మరణించము. భక్త ప్రియుడవైన నీవు భక్తులకు రక్షకుడవు.

28. ఆ పొ ష్టౌ సూనవే పితా పిర్వజత్యాపయే ।
సభా సభ్యే వరేణ్యః ॥

బు. 1-26-3

భావము : తండ్రి కుమారునకు అన్నివిధముల సాయపడును. కావలసినవి
తెచ్చియిచ్చును. అటులనే బంధువులకు బంధువులున్నా, మంచి మిత్రులునూ
సాయపడుదురు.

29. యచ్ఛిద్ధి శశ్వతా తనా దేవందేవం యజ్ఞమహే ।
త్వే ఇద్ధాయతే హవిః ॥

బు. 1-26-6, సా.వే.ఉ. 8-1-1-2

భావము : సనాతనము, విశ్వతమునూ యైన హవిస్సులతో మేము
వివిధదేవతల యజనము చేయుచున్నాము. ఆ హవిస్సు నిన్నే చేరుచున్నది.

30. యమగ్నే పృత్సు మర్యం, అవా వాజేషు యం జూనాః ।
స యన్తా శశ్వతీరిషః ॥

బు. 1-27-7

భావము : ఓ! అగ్ని! నీవు ఏ మనుజుని యుద్ధములో రక్షించెదవో,
సహాయపడెదవో, అతడు నిత్యము, సనాతనములైన ఐశ్వర్యములను వశపరచు
కొన గలుగును.

వైశాఖ మాసము

1. అపాం మధ్యే తస్మివాన్నం తృష్ణోఽవిదత్ జరితారం ।

మృదా సుక్షత్ర మృదయ ॥

బు. 7-89-4

భావము : నీటి మధ్యలోనున్నను, నాకు దప్పిక గల్గుచున్నది. ఓ శక్తివంతుడవైన ప్రభూ! నిన్న స్తోత్రము జేయుచున్న నన్న రక్షింపుము! రక్షింపుము!

2. క్రత్వః సమహ దీనతా ప్రతీపం జగమా శుచే ।

మృదా సుక్షత్ర మృదయ ॥

బు. 7-89-3

భావము : ఓ తేజోయుక్తా! దీప్యమానా! ప్రభూ దైన్యత, అశక్తతల కారణమున నా సంకల్పము, తెలివి, కర్తవ్యముల నుండి (వెనుకంజ) దూరమగు చున్నాను. ఓ శుభశక్తిశాలీ! నన్న రక్షింపుము.

3. యస్యాదృతే న సిద్ధ్యతి యజ్ఞో విపశ్చితశ్చన ।

స ధీనాం యోగమిన్వతి ॥

బు. 1-18-7

భావము : గొప్ప గొప్ప పండితుల యజ్ఞములున్నా, ఏ ప్రభువు లేని యెదల సిద్ధింపవో, అతడు లగ్నమైన బుద్ధుల (తలపుల) యందు వ్యాపించి యున్నాడు.

4. తమధ్వరేషు ఈడతే దేవం మర్తా అమర్త్యమ్ ।

యజిష్ఠం మానుషే జనే ॥

బు. 5-14-2

భావము : సర్వవిధ యజ్ఞములందును మరణశీలురమైన మనము అమరుడగు ఆ భగవంతునే పూజింతుము. అతడు సర్వమానవుల యందును యజనీయుడు.

5. య ఏక ఇత్ తము స్ఫురిం కృష్ణోనాం విచర్షణః ।

పతి ర్జజ్జే మఘక్రతుః ॥

బు. 6-45-16

భావము : ఒక్కడే త్వైనవాడు, మనుషులనందఱనూ చూచువాడు, సర్వశక్తిమంతుడు, పాలకుడు, ఎవడైయున్నాడో, అతనినే స్తుతింపుడు.

6. మహీరస్య ప్రణీతయః పూర్వీరుత ప్రశస్తయః ।
నాస్య క్షీయంత ఊతయః ॥

బు. 6-45-3

భావము : ఈ పరమేశ్వరుని విధానములు (పద్ధతులు) చాల గొప్పవి. ఆయనను గూర్చిన స్తోత్రములు ప్రాచీనములు. ఆయన రక్షణ ఎప్పుడునూ నశింపనిది.

7. ఉత నః సుభగాం అరి ర్వోచేయుర్దస్య కృష్ణయః ।
స్యామేత్ ఇంద్రస్య శర్వణి ॥

బు. 1-4-6

భావము : ఓ పాపనాశకుడవైన ఇంద్రా! మా శత్రువులున్నా జననామాన్యమున్నా మా మంచి తపమును పొగడునట్లు వర్తింతుము. అయినను, పరమేశ్వరుడవగు నీ నీడయందు మాత్రమే సంతోషముగా నుందుము.

8. వయం సోమ ప్రతే తవ మనస్తమూషు విఘ్రతః ।
ప్రజావన్తః సచేమహి ॥

బు. 10-57-6

భావము : ఓ సోమదేవా! శరీరములందు మనస్సును ధారణచేసిన యట్టి మేము నీ గుణించి ప్రతపాలన జేయుచు, నిర్మాణాత్మకముగ నీసేవ జేయుదము గాక!

9. అహమిద్ధి పితుః పరి మేధామృతస్య జగ్రభ ।
అహం సూర్య ఇవాజని ॥

బు. 8-6-10, సా.పూ. 2-6-8,

అ.వే. 20-115-1

భావము : నేను నిశ్చయముగా సత్యస్వరూపుడు తండ్రియునైన పరమేశ్వరుని ధారణవతీ బుద్ధిని బాగుగా గ్రహించితిని. అందువలన నేను సూర్యానకు సమానుడ వైతిని.

10. సమస్య మన్యవే విశో విశ్వ నమస్త కృష్ణయః ।
సముద్రాయేవ సిన్ధవః ॥బు. 8-6-4, సా.పూ. 2-5-3, అ.20-107-1

భావము : సముద్రమును గూర్చి వెడలు నదుల వలె, ఈ పరమేశ్వరుని క్రోధదీప్తికి సర్వప్రాణులు, మనుష్యులు ఒదిగి నమస్కరింతురు.

11. నాముని తే శతక్రతో విశ్వాభిః గీర్ఖిః ఈమహే ।
ఇంద్ర అభిమాతిషాహ్యౌ ॥ బు. 3-37-3, అ.వే. 20-19-3

భావము : అనంత కర్మడవు, అనంత ప్రజ్ఞగల ఓ ఇంద్రా! సర్వకాలము, సర్వవిధముల వాక్యలద్వారా నీ నామజపమును అభిమానము (అహంకారము) అను శత్రునిర్మాలన కొఱకు చేయుదును.

12. సదా వ ఇంద్రశ్చర్ఘపత్ ఆ ఉపో ను స సపర్యే ।
న దేవో వృతః శూర ఇంద్రః ॥ సా.వే.పూ. 3-1-3

భావము : ఓ మనుష్యలారా! ఇంద్రుడు మిమ్ముల నెల్లపుడు తనవైపుకు ఆకర్షించుచున్నాడు. అతడు నిస్సందేహముగ దగ్గరినే యుండి మిమ్ము సేవించును. మీ కోర్కెలు తీర్చును. మహాపరాక్రమవంతుడైన ఇంద్రదేవుడు మరుగున లేదు.

13. జూహురే వి చితయనో అనిమిషం సృష్టం పాంతి ।
ఆ దృఢాం పురం వివిశః ॥ బు. 5-19-2

భావము : జ్ఞాన పూర్వకముగ స్వార్థత్వాగము చేయువారు సదా జాగురూకులై యుండి తమ ఆత్మబలరక్షణ చేసికొను వారును, ఎట్టి దృఢమైన నగరమందును ప్రవేశింతురు.

14. కదు ప్రచేతనే మహే వచో దేవాయ శస్త్యతే ।
తదిద్ధి అస్య వర్ధనం ॥ సా.పూ. 3-1-4-2

భావము : గొప్పవాడును, మహాజ్ఞానిర్మైన వాడును అయిన పరమేశ్వరుని గుత్తించి, యేకొంచెము స్తుతించినను, అది నిశ్చయముగ స్తోత్రముచేయు వానికి అభివృద్ధిని గలిగించును.

15. ఆ ఘూ గమత్ యది శ్రవత్ సహస్రిణీభిః ఊతిభిః ।
వాజేభిః ఉప నో హవమ్ ॥ బు. 1-30-8, సా.వే.ఉ. 1-2-11, అ.వే. 20-26-2

భావము : మన పిలుపు వినినచో, ఆ ఇంద్రుడు తన సహస్రసంఖ్యక రక్షాసాధనములతో, శక్తులతో నిశ్చయముగా చేరవచ్చును.

16. పవమానస్య తే వయం పవిత్రం అభ్యస్తతః ।

సఫిత్వం ఆపృణీ మహో ॥

బు. 9-61-4, సా.ఉ. 2-1-6

భావము : పవిత్రములైన మా అంతఃకరణలను భక్తిరసముతో ఆర్థపటచి పరమశాశ్వతుడైన నీ స్నేహమునే మేము కోరుచున్నాము.

17. అభ్రాతృవ్యే అనా త్వం అనాపిః ఇంద్ర జనుషా సనాదపి ।

యుధేదాపిత్వమిచ్ఛనే ॥

బు. 8-21-13, అ.వే. 20-114-1

భావము : ఓ ఇంద్రా! పరమేశ్వరా! నీవు (పుట్టుకతోడనే) స్వాభావికముగా శత్రురహితుడవు, బంధురహితుడవు, ఎవ్వరికీ లోబడని వాడవు. అయిననూ జీవనసమరమున పాల్గొనుట ద్వారానే బంధుత్వమును గోరుచుంటిపి.

18. యే తే పవిత్ర మూర్కుయో అభిక్షరంతి ధార్యా ।

తేభిః నః సోమ మృడయ ॥

సా.ఉ. 2-1-5, బు. 9-61-5

భావము : ఓ సోముడా! జగత్తును ధరించు జ్ఞానధారవలన మనుష్యుని హృదయమందున ప్రకట మగునట్టి, నీవైన ఏ తరంగములు (భావములు) ఉన్నవో, వాని వలన మమ్మానందింప జేయుము.

19. యద్ వీడావింద్ర యత్ స్థిరే యత్పూర్వానే పరాభృతం ।

వసు స్వార్థం తదా భర ॥

బు. 8-45-41, సా.ఉ. 4-1-9,

అ.వే. 20-43-2

భావము : ఓ ఇంద్రా! పరమేశ్వరా! నీవు దృఢమైన వారియందు (దృఢ మనస్సులయందు) స్నేర్యము గలవారి యందు, విచారశీలురగు వారియందు, ఉంచినట్టి ధనమేదైయున్నదో, అట్టి కోరదగిన ఐశ్వర్యము నాకు కలిగింపుము.

20. యదగ్నే స్వామహం త్వం, త్వం వా ఘూ స్వా అహం ।

స్వయష్టే సత్య ఇహశిషః ॥

బు. 8-44-23

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! ఎపుడు నీవు నేనగుదువో, నేను నీవగుదువో, అపుడు నీవు మాకు ఈ ప్రపంచమునందిచ్చు సర్వ కామనలు (ఇచ్చలు) సఫలమగును.

21. అభి ప్ర గోపతిం గిరా, ఇంద్రమర్ఖ యథావిదే ।

సూనుం సత్యస్య సత్పతిం ॥

బు. 8-69-4,

సా.పూ. 2-2-8-4, అ.వే. 20-92-1

భావము : ఓ మనుష్యుడా! యదార్థ జ్ఞానము కొఱకు ఇంద్రియాధిపుడైన ఇంద్రుని (ఆత్మను) వాక్య ద్వారా, సర్వవిధముల పూజింపుము. అతడు సత్యము నుండి కల్గిన వాడు (సత్పతి).

22. అగ్నివిన్యానో మనసా ధియం సచేత మర్త్యః ।

అగ్నిమీథే వివస్వాభిః ॥

బు. 8-102-22, సా.పూ. 1-1-2-9

భావము : మనస్సు ద్వారా అగ్ని, (ఆత్మను) ప్రజ్వలింప జేయుచూ, మనుజుడు సద్యాద్ధిని సత్కర్మను పొందుగాక! నేను తమస్సును పోగంట్టు జ్ఞాన కిరణములద్వారా ఈ అగ్ని ప్రకాశపంతము చేయుచున్నాను.

23. ఆ తే వత్సో మనో యమత్, పరమాత్, చిత్పథస్థాత్ ।

అగ్నే త్వాం కామయా గిరా ॥ బు. 8-11-7, సా.పూ. 1-1-1-8

భావము : ఓ అగ్ని (పరమేశ్వరా!) నీ పుత్రుడనైన నేను, నిన్ను వాక్యుల ద్వారా కోరుచున్నాను. (స్తుతిహార్షకముగా నిన్ను చేరదలచితిని) అత్యత్మప్షము, నా సహస్రానమునైన నీ మనస్సును వశము చేసికొనెదను.

24. ఇమం మే వరుణ శ్రుధి హవమద్య చ మృదయ ।

త్వామవస్యరా చకే ॥

యుజు. 21-1, తై.బ్రా. 2-1-11-6

భావము : ఓ వరుణదేవా! నా ఈ పిలుపును వినుము. వెంటనే సౌఖ్యమును గల్గింపుము. నేను నీ శరణజొచ్చి ప్రార్థనము జేయుచున్నాను.

25. శిక్షేయమస్యై దిత్సేయం శచీపతే మనీషిణే ।

యదహం గోపతి స్యాం ॥

బు. 8-14-2, సా.ఉ. 9-2-9,

అ. 20-27-2

భావము : ఓ శక్తికి అధిపతియైన దేవా! నేను ఐశ్వర్యవంతుడనైనచో, నేను నా ధనమును జితేంద్రియులైన వారికే యివ్వగోరుచు, వారికి మాత్రమే యిచ్చేదను గాక!

26. దృతే దృంహ మా, జోక్కే సందృశి జీవ్యాసం ।
జోక్కే సందృశి జీవ్యాసం ॥

ಯಜು. 36-19

భావము : ఓ సమర్థత, దార్శనముగల పరమేశ్వరా! నన్ను దృఢమైన వానిగా తయారు చేయము. అపుడు, నేను నీ దృష్టి పథమున నుండి, చిరకాలము జీవింతును. నీ సర్వాంగిణాదృక్పుధము నుండి నేను దీర్ఘాయువుగా నుండును.

27. న ప్యూమ్ అన్యత ఆపవన వజ్రిన అపసో నవిశ్శో !

తవేదు స్తోమం చిక్కెత ॥

ಬ್ಯಾ. 8-2-17, ಸಾ.ವೇ.ಡಿ. 1-2-3,

ಅ.ವೆ.20-18-2

భావము : ఓ వజ్రధారీ! నేను కర్మల ప్రారంభమున, వేరవరిని స్తుతింపను, నిన్ను స్తుతించుట మాత్రమే తెలిసియున్నాను.

28. మా త్వా మూర్ఖ అవిష్టవో మోపహస్యాన ఆ దబన్ |

మాకీం బ్రహ్మద్విషో వనః ॥

બબ્બ. 8-45-23, સો. નો. 1-2-7,

ಅ.ವೆ.20-22-2

భావము : (ఓ మనస్సా!) మూడులు స్వార్థపరులైనవారు, ఎగతాళి చేయువారునూ నిన్ను అణచివేయకుండురు గాక! బ్రహ్మద్వాములైన వారిని సేవింపకుము, స్నాహింపకుము.

29. ఇంద్ర ఇత్ నో మహానాం దాతా వాజానాం నృతుః ।

మహాం అభిజ్ఞ ఆయవత్ ||

નો. કુ. 1-2-1.

888.8-92-3

భావము : ఇంద్రుడే మనకు తేజము, బలముల నిచ్చువాడు (నడిపించు వాడు) ఆడించువాడు, మహోత్సుడు. మన భావనలను తెలిసియుండు వాడై ఈ జగత్తును వ్యవస్థీకరించెను.

30. ఇంద్రోఽంగ మహాధృత్యం అభీష్టత్ అప చుచ్యవత్ ।

స హి స్థిరో విచర్షణిః ॥

బు. 2-41-10

భావము : ఓ ప్రియమిత్రుడా! ఇంద్రుడు (పరమేశ్వరుడు) దాపురించిన ఎట్టి భయకారణములనైనను నశింపజేయును. అతడే స్థిరుడు, సర్వజగత్తును జాగురూకుతతో గమనించెడివాడు.

31. ఇంద్రశ్చ మృదయాతినో న నః పశ్చాత్ అఫుం నశత్ ।

భద్రం భవాతి నః పురః ॥

బు. 2-41-11

భావము : పరమేశ్వరుడు నిశ్చయముగా మనకు సుఖము కలిగించును. పాపము మనవెంట నంటకున్నచో మనముందు శుభములే కలుగుచు నుండును.

జ్యోష్ట్ర మాసము

1. కాలో ఆశోఽపాతి సప్తరథ్యః సహాస్రాక్షో అజరో భూరిరేతాః ।
తమా రోహంతి కవయో విపశ్చితః తస్య చక్రా భువనాని విశ్వా ॥
అ.వే. 19-53-1

భావము : ఏడు పగ్గములతో అనేక ఇరుసులను నడిపించుచు,
ఎల్లపుడునూ నశింపని మహాబలవంతమైన కాలమను గుట్టము విశ్వమును
నడిపించుచున్నది. పుట్టిన సర్వ వస్తువులు సర్వ లోకములు దాని యొక్క
చక్రములు. (చక్రముల వలె తిరుగుచున్నవి) ఆ గుట్టమును జ్ఞానులగువారు,
క్రాంతదర్శులు మాత్రమే అధిరోహింప గలుగుచున్నారు.

2. త్వాం జనా మమసత్యేషు ఇంద్ర, సంతస్థానా వి హ్వయంతే సమీకే ।
అత్రా యుజం కృణతే యో హవిష్ణున్, నాసున్వతా సఖ్యం వష్టి శూరః ॥
బు. 10-42-4, అ.వే. 20-89-4

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! జనులు తమ మార్గమే సత్యమని యుద్ధరంగ
మందు నిలచి నిన్ను అనేక విధములుగా పిలుచు చున్నారు. నీవు ఆత్మార్పణ
(యజ్ఞము) చేసుకొను వారికి తోడ్చుడుధువు. యజ్ఞము చేయని వారి మైత్రి
కోరవు.

3. ఉరుం నో లోకం అను నేషి విద్యాన్ స్వర్వత్ జ్యోతిరభయం స్వాస్తి ।
బుష్ట్వ త ఇంద్ర స్థవిరస్య బాహూ ఉప స్థేయామ శరణా బృహన్తా॥
బు. 6-47-8, అ.వే. 19-15-14

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! నీవు సర్వజ్ఞుడవు. ఆనందమయము, ప్రకాశ
మానము, అభయకరము, కళ్యాణకారి యగు ఆ గౌప్య లోకమునకు మమ్ము
జేర్పుము. మహాదేవుడవైన నీ బాహువులు సకల విఘ్నబాధలను నశింప
జేయును. ఆ బాహువుల శరణమునందు మేము ఉందుము గాక!

4. బుతస్య హి శురుధః సంతి పూర్వః బుతస్య ధీతిర్వాజినాని హన్తి ।
బుతస్య శ్లోకో బధిరా తతర్థ కర్మా బుధానః శుచమాన అయోః ॥

బు. 4-23-8

భావము : సత్యము యొక్క శోకనివారకములైన సంపత్తులు ప్రాచీనములు. సత్యధారణము పొపములను నశింపజేయును. సత్యము యొక్క జాగరితము చేయు దీప్యమానమైన పిలుపు బధిరుని చెవులయందు సైతము బలవంతముగచొచ్చుకొని పోవును.

5. పదం దేవస్య నమసా వ్యస్తః శ్రవస్యవః శ్రవ ఆపన్ అమృకం ।
నామాని చిత్ దధిరే యజ్ఞి యాని । భద్రాయాం తే రణయంత సందృష్టా ॥

బు. 6-1-4

భావము : యశఃకాములమైన మేము నీ స్తానమును చేరగోరుచు నమస్కారముల ద్వారా అక్షయమైన కీర్తిని పొందితిమి. యజ్ఞార్థములైన నీ నామములను ధారణ చేయు వారున్నా నీ కళ్యాణ మయమైన దృష్టిలో నుండి సుఖము నందుదురు.

6. ఉప హ్వాయే సుదుఘూం ధేనుమేతాం సుహస్తో గోధుక్ండత దోహదేనాం ।
శ్రేష్ఠం సవం సవితా సావిషన్సః అభీధో ఘర్మసదు ఘ ప్ర వోచం ॥

బు. 1-164-26, అ.వే. 7-73-7

భావము : యజ్ఞ కుండము మందుచున్నది. అందువలన పిలుచుచున్నాను. బాగుగా పొలిచ్చు ఈ ఆపును నేను పిలుచుచున్నాను. జాంగా పితుకునట్టి వాడు ఈ ఆపుపొలను పిందుగాక. సర్వమును ప్రేరేపించు పరమాత్మ శ్రేష్ఠమగు ఈ రసమును ప్రేరేపించుగాక!

7. అప్రతీతో జయతి సం ధనాని ప్రతిజన్యాని ఉత యా సజన్య ।
అవస్యవే యో వరివః కృతోతి బ్రహ్మాణే రాజూ తమవన్తి దేవాః ॥

బు. 4-50-9

భావము : వెనుకంజ వేయనివాడు మాత్రమే ఐశ్వర్యములను సాధింపగలడు. అపి వైయుక్తికములైనను, సామూహికములైననూ సరే, రక్షణ కోరునట్టి సద్గ్ంఘ్యములను పూజించు రాజును దేవతలు రక్షింతురు.

8. మృత్యోః పదం యోపయన్తో యదైత ద్రాష్టియ ఆయుః, ప్రతరం దధానాః ।
ఆప్యాయ మానాః ప్రజయా ధనేన, శుద్ధాః పూతా భవత యజ్ఞి యాసః ॥

బు. 10-18-2, అ.వే. 12-2-30

భావము : ఓ మానవులారా ఎప్పుడు మృత్యుదేవత వీదములను తొలగించుచు నడువగలరో అప్పుడు దీర్ఘజీవమును పొందినవారై సంతతి ఐశ్వర్యములతో పరితృప్తులు కాగలరు. అందులకై బహిఃశుద్ధులు అంతః పవిత్రులు, యజ్ఞజీవనులుగా నుండుడు.

9. బుచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్ యస్మిన్ దేవా అధివిశ్వే నిషేధుః ।
యుష్టన్న వేద కిమృచా కరిష్యతి, య ఇత్ తత్ విదుస్త ఇమే సమాసతే ॥

బు. 1-164-39, అ.వే. 9-10-18

భావము : బుక్కులు (వేదమంత్రములు) ఆ అక్షరము, అవినాశి రైన పరమాకాశములో స్థితమై యున్నవి. ఆ ఆకాశములో సర్వ దేవతలు వసించి యున్నారు. కావున ఆ అక్షరమును తెలియనివారు, బుక్కులతో నేమి చేయగలరు? ఎవరా అక్షరుని గ్రహింతురో ఆ జ్ఞానులు మాత్రమే ఆత్మానందము నందు స్థితులగుదురు.

10. న దక్షిణా వి చికితే న సవ్యా, న ప్రాచీనమాదిత్యా నోత పశ్చ ।
పొక్కా చిత్ వసవో ధీర్యా చిద్ । యుష్మానీతో అభయం జ్యోతిరశ్యం ॥

బు. 2-27-11

భావము : ఓ ఆదిత్యులారా! కుడివైపు గానీ, ఎడమ వైపు గానీ, ముందుగా గానీ, వెనుకగా గానీ ఏమియును కనబడుట లేదు. ఓ వాసకులైన (జీవింపజేయ) ఆదిత్యులారా! నేనెంత మందమతి నైననూ, దైర్యరహితుడనైననూ, మీచే కొనిపోబడు వాడనై, భయరహితమైన ప్రకాశమును పొందుదును గాక!

11. న తం విదాధ య ఇమా జజాన, అన్యద్ యుష్మాకం అంతరం బభూవా ।
నీహరేణ ప్రాపృతా జల్మ్యచాఉసుతృప ఉక్థశాసశ్వరంతి ॥

బు. 10-82-7, య.వే. 17-31, తై.సం. 4-6-2-2

భావము : ఓ మానవులారా! మీరు ఈ సర్వమును సృష్టించిన వానిని తెలిసికొని యుండలేదు. ఇంకనూ మీ మధ్య దూరము యేర్పడినది. అజ్ఞాన

మనెడి మంచుతో కప్పబడిన వారై పనికిరాని మాటలాడుచూ, జిహ్వ చాపల్యము తృప్తి జేసికొనుచు, ఆడంబరులై తిరుగుచున్నారు.

12. వయః సుపర్ణా ఉపసేదు రింద్రం ప్రియమేధా ఖుషయో నాథమానాః ।

అప ధ్యాంతమూర్ఖహి పూర్థి చక్షర్ముగ్ని అస్మాన్నిధ యేవ బద్ధాన్ ॥

బు. 10-73-11, సా.వే.పూ. 4-1-3-7

భావము : ఆ సుపర్ణములైన జగత్తుతో సాంగత్యము ప్రియమైనటి, జ్ఞానమును కల్గించునటి పక్షులు (జ్ఞానేంద్రియములు) ఇంద్రుని కడకు ఈ ప్రార్థనతో జేరినవి. చీకటిని తొలగింపుము. నేత్రములనిమ్ము. బద్ధులమైన మమ్ము విడిపింపుము.

13. భద్రం కర్మభిః శృంగయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।

స్థిరైః అంగైః తుష్టి వాంసః తనూభిః వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥

బు. 1-89-8, య. 25-21, సా. 9-3-9

తై.ఆ. 1-1-1

భావము : ఓ దేవతలారా! మేము చెవుల ద్వారా ఉచితమైన వానినే, మంచి విషయములనే విందుము గాక! ఓ యజనీయులగు దేవతలారా! మేము కన్నుల ద్వారా మంచి విషయములనే చూతుము గాక! దృఢమైన శరీరావ యవములతో, శరీరములతో మిమ్ము ఎల్లపుడు స్తుతించుచూ, మాకు నిర్ణయింప బడిన ఆయుష్మను పొందుదుము గాక!

14. అజ్యేష్టాసో అకనిష్టాస ఏతే సం బ్రూతరో వావృధుః సౌభగాయ ।

యువా పితా స్వపా రుద్ర ఏషాం సుదుఫూ పృత్స్మిః సుదినా మరుద్భూ ॥

బు. 5-60-5

భావము : ఎవ్వరూ పెద్దా, చిన్నా లేనటి యా సోదరులందరూ ఉత్తమ ఐశ్వర్యమునకై కలని వృద్ధి నొందువారు. ఈ మానవులకు తండ్రి నిత్యయోవనుడు, శుభమైనర్చు రుద్రుడు. సౌభ్యము నొనగూర్చు మంచి వస్తువులను గూర్చు ప్రకృతి తల్లి.

15. కా త ఉపేతి ర్మనసో వరాయ భువదగ్నే శంతమా కా మనీషా ।
క్షో వా యజ్ఞః పరి దక్షం త ఆప, కేన వా తే మనసా దాశేమ ॥

బు. 1-76-1

భావము : ఓఅగ్ని! నిన్ను చేరుటకు, నీ మనస్సు నాకర్మించుటకు ఉపాయమేది? మా మనఃపూర్వకమైన ఎట్టి స్తుతి నీకు సంతోషమీయ గలదు? యజ్ఞకర్మలద్వారా నీ వ్యాప్తి గల్గింప గల వాడెవ్వడు? నీకు మేము హవిస్సు నాసంగుటకు తగిన మనస్సు మావద్ద ఏది? నిన్ను మేము పరిపూర్ణముగా ఆరాధింపలేము గదా!

16. సువిజ్ఞానం చికిత్సే జనాయ సచ్చ సచ్చ వచ్చీ పస్పుధాతే ।
తయోర్వ్యత్ సత్యం యతరదృజీయః తదిత్సేమో అవతి హన్యాసత్ ||

బు. 7-104-12

అ.వే. 8-4-12

భావము : ఉత్తమమైన, సత్యమైన జ్ఞానమును తెలియగోరు వారలకు సత్యము-అసత్యము లైన రెండు విధములగు విషయజ్ఞానము పోటీ పడుచు తెలియుచుండును. వానిలో (ఆశ్రయించిన వానికి) పరమేశ్వరుడు సత్యమైన దానిని సరళమైన దానిని మోసము లేని దానిని మాత్రమే కాపాడుచు అనుగ్రహించును. అసత్యమును నాశమైనర్చును.

17. వి మే కర్మ పతయతో వి చక్షుః ఏదం జ్యోతిర్వ్రదయ ఆహితం యత్ |
వి మే మనశ్చరతి దూర ఆధీః కిం స్వీద వక్ష్యామి కి ము నూ మనిషేయై ||

బు. 6-9-6

భావము : నా చెవులు రెండునూ పలుదిక్కుల కాకర్మింప బడుచున్నవి. హృదయము నందలి జ్ఞానజ్యోతి వివిధవిషయములనుగూర్చి పరుగిడు చున్నది. నా మనస్సు బహుదూరములైన దుఃఖారక విషయములందు చరించు చున్నది. (ఓ ప్రభూ!) నేనేమి మాటలాడుడును? ఏమి ఆలోచింతును? ఏమి గర్వపడుడును?

18. పృచ్ఛ తదేనో వరుణ దిదృక్కు ఉపో ఏమి చికితుషో విపృచ్ఛమ్ ।
సమానమిన్నే కవయశ్చిదాహుః అయం హ తుభ్యం వరుణో హృణీతే॥

బు. 7-86-3

భావము : ఓ పాపనివారక! వరుణదేవా! నీ దర్శనాభిలాషినై విద్యాంసుల యొద్ద కేగి, యూ విషయమై అడుగగా వారందరూ ఒకేరీతిగా, ఈ వరుణుడు నీపై యప్రసన్నుడుగా నున్నాడని చెప్పాచున్నారు. మరి నేను - ఏమి పాపము చేసితిని? - అని అడుగుచున్నాను.

19. య ఆపిర్మిత్యో వరుణ ప్రియః సన్ త్వాం అగాంసి కృణవ త్సభా తే।
మా త ఏనస్వంతో యక్షిన్ భుజేమ యంధి ష్టో విషః స్తువతే వరూధం॥

బు. 7-88-6

భావము : ఓ వరుణదేవా! మేము నీ పురాతనమైన సంబంధికులము. నీ సఖులము, ప్రియులమునైనను, నీ విషయమున అవరాధము చేయుచుందుము. ఓ యజనీయదేవా! పాపులమగు మేము నీవిచ్చ భోగముల ననుభవింపకుందుము గాక. ఆ విధమున సర్వజ్ఞుడవగు నీవు, నిన్న ఉపాసించు మాకు శరణమిచ్చి నీ స్తానమునకు చేర్చుము.

20. న వా ఉ సోమో వృజినం హినోతి న క్షత్రియం మిథుయా ధారయన్తం।
హన్తి రక్షో హన్యాసద్ వదన్తం ఉభావిష్టస్య ప్రసితో శయాతే ॥

బు. 7-104-13, అ.వే. 8-4-13

భావము : సోమరూపుడగు పరమేశ్వరుడు నిస్సందేహముగా పాపమును పెరుగనివ్వడు. అతడు పాపరూపులగు రాక్షసులను చంపివేయును. అసత్యము చెప్పావారలను హతమార్చును. ఇరుతెఱగులవారును ఇంద్రుని నిర్ణంధమున పడియుండెదరు.

21. య ఈం చక్కార న సో అస్య వేద య ఈం దదర్శ హిరుగిన్న తస్యాత్ ।
స మాతుర్యోనా పరివీతో అంతః బహుప్రజా నిర్వతిమా వివేశ ॥

బు. 1-164-32, అ. 9-10-10

భావము : ఈ మనుష్యుడు తానేమి చేయుచున్నాడో, అది అతనికి తెలియదు. అతడు చూచుచున్న దృశ్యము అతని నుండి నిశ్చయముగా దాగియే యున్నది. అట్టి మనుజుడు తల్లి గర్భశయమందు మాయ, అజ్ఞానములచే

కప్పబడిన వాడై పుట్టుచు, సంతానమును కనుచు, మహాషోరమైన కష్టము నందు చొచ్చియున్నాడు. (ఈ భూమిపై యున్నాడు).

22. ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్తుద్ అవాధమం వి మధ్యమం శ్రథాయి, అధా వయమాదిత్య ప్రతే తప అనాగసో అదితయే స్యాము ॥

బు. 1-24-15, య. 12-12, సా.పూ. (అర)6-1-4, అ. 7-83-3
త్రై.సం. 1-5-11-3, 4-2-1-3

భావము : ఓ పాప నివారకుడవగు వరుణదేవా! నీవు ఉత్తమమైన బంధనలను పైకి, మధ్యమమైన బంధనలను మధ్యకు, అధమబంధనలను క్రిందకు వదిలింపుము. ఆ విధముగా బంధవిముక్తులమై, ఓ ప్రకాశ మానుడైన ఆదిత్యా! మేము నీ నియమముల యందు వర్తించుచు పాప రహితులమై ముక్కికి యోగ్యులమగుదుము గాక!

23. అనుత్తమా తే మఘువన్న కిర్పు న త్వావాం అస్తి దేవతా విదానః ।
న జాయమానో నశతే న జాతో యాని కరిష్యా కృణహి ప్రవృద్ధ ॥

బు. 1-165-9

భావము : ఓ సర్వైశ్వర్యయుక్తా! (మఘవన్) నిశ్చయముగా నీచే ప్రేరేపితముగాని వస్తువు లేదు. ఓ! మహాత్మా! నీ సమానమైన జ్ఞానము గల దేవతలేదు. ఓ మహాత్మా! నీవు చేయుచున్న, చేయబోవు కర్మల వరకు రాగల (సమీపించగల) వస్తువిపుటి వరకు ఉత్సవమైన వానిలో లేదు. ఇకపై ఉత్సవము గాదు.

24. యస్యాన్న బుతే విజయంతే జనాసో యం యుద్ధమానా అవసే హవనే,
యో విశ్వస్యా ప్రతిమానం బభూవ యో అచ్యుతచ్యుత్ స జనాస ఇంద్రః ॥

బు. 2-12-9, అ. 20-34-9

భావము : ఓ జనులారా! (ఎవరు లేనిచో మానవులకు జయము గలుగదో), ఎవరి సాయము లేనిచో మానవులు జయింపలేరో, యుద్ధ సమయమున, రక్షణకై ఎవరిని గూర్చి మొరలిడుదురో విశ్వములోని ప్రతిపదార్థమును నిర్మించి తనలో నుంచుకొని తద్రూపమైన వాడెవడో, ఏ విధముననూ కదలని వస్తువులను సైతము కదలించు వాడెవ్వడో అతడే ఇంద్రుడు-పరమేశ్వరుడు.

25. యం స్నా పృచ్ఛన్ని కుహ సేతి ఘోరం ఉతేమాహుర్షైపో అస్తిత్వేనమ్ |
సో అర్యఃపుష్టిర్వజు ఇవా మినాతి శ్రద్ధై ధత్త స జనాస ఇంద్రః ||

బు. 2-12-5, అ. 20-34-5

భావము : ఏ భయంకరమైన అద్భుతమైన విషయమును గూర్చి జనులు “అతడెక్కడనున్నాడు” అని ప్రశ్నించు చుందురో, ఎవని విషయమున చాల మంది జనులు - “అతడు లేనే లేదు” - అని యందురో, అతడు దుష్టుల, శత్రువుల, స్వార్థపరుల సమృద్ధిని, భూకంపము వలె నష్టపడుచును. జనులారా! అతని విషయమున శ్రద్ధ వహించుడు. అతడే పరమేశ్వరుడు.

26. ఇంద్రం మిత్రం వరుణమగ్నమాహుః అధో దివ్యః స సుపర్ణో గరుత్వాన్ |
ఏకం సత్తవిప్రా బహుధా వదన్ని అగ్నం యమం మాతరిశ్వనమాహుః ||

బు. 1-164-46, అ. 9-10-28

భావము : ఒక్కడేయైన అతనిని జ్ఞానులగు వారు పలు విధములుగా చెప్పాడురు. ఇంద్రుడు, మిత్రుడు, వరుణుడు, అగ్ని అందురు. అతడే దివ్యుడైన సుపర్ణుడు, గరుత్వంతునిగా చెప్పాడును. అతనినే అగ్ని, యముడు, మాతరిశ్వుడు అందురు.

27. యో జాగార తమృచః కామయనే యో జాగార తము సామాని యన్ని |
యో జాగార తమయం సోమ ఆహ తవాహమస్మి సభ్యే న్యోకాః ||

బు. 5-44-14, సా. ఉ. 9-2-5

భావము : ఎవడు మెలకువగా నుండునో అతనిని బుక్కులు - స్తుతులు కోరుచుండును. మెలకువగా నున్న వానినే సామములు చేరును. మెలకువగా నున్న వానినే చేరి, ఈ సోమము - భోగ్య ప్రపంచము “నేను నీదానను, నీ మిత్రత్వమే నా నిపాసము” అనును. .

28. యే భక్తయన్తో న వసూన్యాన్యధుః యానగ్నయో అన్వతప్యస్త ధిష్ట్యః |
యా తేషామవయా దురిష్టిః స్మిష్టిం న స్తాం కృణవద్ విశ్వకర్మా ||

అ. 2-35-1

భావము : మానవ సమాజములో కొండఱు నిరంతరైశ్వర్య భోగముల నందుచూ వానిని పెంపొందించక నుందురు. వారిని జగమున ప్రాణాది

అగ్నులు భోగానుభవము తరువాత బాధించును. అట్టి వారిని క్రిందకు లాగునట్టి ఆ దుష్ప్రవృత్తులను మా కొఱకై విశ్వకర్మ యైన పరమేశ్వరుడు సుప్రవృత్తులుగా సరియైనవిగా చేయుగాక!

29. యజ్ఞస్య చక్షః ప్రభృతి ర్యాఖం చ వాచా శ్రోత్రేణ మనసా జూహణోమి ।
ఇమం యజ్ఞం వితతం విశ్వకర్మణా దేవా యన్త సుమనస్యమానాః ॥

అ. 2-35-5

భావము : మానవ జీవనయజ్ఞమునకు భరణపోషణములకు సాధనమైనవి చూడగల శక్తి, ముఖమున్నా, వాక్య చెవి మనస్సులతో హవనము చేయుచున్నాను. నా జీవనయజ్ఞమును జగద్రచయితయైన పరమాత్మ విస్తరింపజేసెను. దీనికి సర్వ దేవతలారా! ప్రసన్నులై రండు!

30. ఇయం సమిత్ పృథివీ దౌఃద్వితీయా ఉతాంతరిక్షం సమిధా పృణాతి ।
బ్రహ్మాచారీ సమిధా మేఖలయా శ్రవేణ లోకాం స్తపనా పిపర్తి ॥

అ. 11-5-4

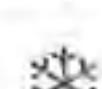
భావము : ఈ మొదటి సమిధ పార్థివ జగత్తునకు, రెండవది ద్వ్యలోకము నకు ఆత్మిక జగత్తుకు, మూడవది మధ్యలోని మనోమయాంతరిక్షమును పూర్ణము చేయును. ఈ విధముగా బ్రహ్మాచారి సమిధలతో మువ్యిధ దీప్తులతో కటిబద్ధతతో, శ్రమతో, తపముతో ముల్లోకములను, సర్వజనులను పాలిత, పోషిత, పూరితులుగా జేయును.

31. య ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే ప్రశిషం యస్య దేవః ।
యస్య చ్ఛా యాఉమృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥

బు. 10-121-2, య. 25-13, అ. 4-2-1,

తై.సం. 4-1-8-4, 7-5-17-1

భావము : ఎవడు ఆత్మ స్వరూపమును కల్గించువాడో, శక్తినొసగువాడో, ఎవని గూర్చి అందఱు ఉపాసింతురో, దేవతలు సైతమెవరి ఆజ్ఞానువర్తులో, ఎవని శరణ పొందుట అమరత్వమో, పొందకుండట మృత్యువో, అట్టి సుఖ స్వరూపుడగు పరమేశ్వరుని ఆత్మ త్యాగము ద్వారా పూజింతము.

ఆషాఢ వూసవు

1. అశ్వన్యతీ రీయతే సం రభద్భుం ఉత్తిష్ఠత ప్ర తరతా సఖాయః ।
 అత్రా జహీమో అరీవాః యే ఆసన్ శిహాన్ వరుముత్తరేమాభివాజ్ఞాన్ ॥ (య)
 అత్రా జహోమ యే ఆసన్ శేవాః శిహాన్ వయముత్తరేమాభి వాజ్ఞాన్ ॥ (బు)
 అత్రా జహీత యే ఆసన్నరేవా అనమీవా నుత్తరేమాభి వాజ్ఞాన్ ॥ (అ)

త్రై.అ. 6-3-2, య. 35-10

బు. 10-53-8, అ. 12-2-26

(మంత్రంలోని 2వ పాదం 3 వేదాలలో వేరు తీరులనున్నది)

భావము : ఓ మిత్రులూరా! (ఈ నది) రాళ్ళతో, బండలతో నిండినది, వేగముగా పొరుచున్నది. లెండు లేచి ఒకరికొకరు సాయపడుడు. హోయిగా నదిని దాటుడు. మనకడనున్న చెడు వస్తువులను ఇట వదలుదము. మంచి సుఖము కొఱకు, జ్ఞాన బలముల కొఱకు మనము నదిని దాటుదము గాక!

2. యుస్మిష్టతి చరతి యత్ప వంచతి యో నిలాయం చరతి యః ప్రతంకమ్ ।
 దౌ సన్నిషద్య యన్నంతయేతే రూజ్ఞా తద్ వేద వరుణ స్ఫురీయః ॥

అ. 4-16-2

భావము : ఏ మానవుడైనను నిలుచున్నది, నడుచునది, ఇతరులను వోసగించునది, రహస్యముగా చెడ్డపనులను చేయునది, ఇతరులకు కష్టములను కలిగించుట మొదలగు అత్యాచారములు చేయునది, ఇద్దరు కలసి ఒక్కటిగా నుండి రహస్యముగా ఆలోచించునది, అన్నింటిని మూడవ వాడుగా, సర్వ శ్రేష్ఠుడైన పరమేశ్వరుడు తెలిసియున్నాడు.

3. ఉత యో ద్యామతిసర్వాత్ పరస్తాత్ న స ముచ్యాతై పరుణస్య రూజ్ఞః ।
 దివః స్ఫురః ప్ర చరస్తిదమస్య సహస్రాక్షా అతి పశ్యన్ని భూమిం ॥

అ. 4-16-4

భావము : ఏ జీవియున్న ద్యులోకమును కూడా దాటి పోయినను అతడు రాజైన వరుణుని నుండి తప్పించుకొనలేదు. ప్రకాశన్నిరూపుడైన అతని

గుప్తచరులు ఈ బ్రహ్మండమంతటీలో బాగుగా సంచరించుచూ నహాస్తొక్కులై భూమిని కనిపెట్టి యున్నారు.

4. శివాస్త ఏకం అశివాస్త ఏకాః సర్వబిభర్త్ సుమనస్యమానః ।
తిస్తో వాచో నిహితా అన్నరస్మిన్ తాసామేకా వి పశాతాను ష్టోషమ్ ॥

�. 7-43-1

భావము : (ఓ మానవా!) నీలో ఒకవైపు మంచి కలుగజేయు వాక్కులున్నాయి. నీవు ప్రసన్నచిత్తముతో అన్నింటిని ధరించి యున్నావు. వాక్కులందు మూడవ వంతు పరా, పత్యంతీ, మధ్యమా అనునపి నీలో దాగి యున్నావి. వానిలో నొకటి మాత్రమే శబ్దరూపముగా బయటపడు చుస్తుది.

5. అనృణా అస్మిన్ననృణాః పరస్మిన్ తృతీయే లోకే అనృణాః స్యాము ।
యే దేవ యానాః పితృయాశ్చ లోకాః సర్వాన్ పథో అనృణా అ క్షియేము ॥

�. 6-117-3

భావము : ఈ లోకమునందు బుణ విముక్తులగుదుము గాక! పరలోకము నందున్నా, మూడవ లోకమునందున్నా బుణ విముక్తులగుదుము గాక! దేవయాన, పితృయాన మార్గమందున్న అన్ని లోకములకు వెదలుచున్నపుడు బుణముక్తులమై యుందుము గాక!

6. దివోను మాం బృహతో అంతరిక్షాత్ అపాం స్తోకో అభ్యపప్తద్ రసేన ।
సమింద్రియేణ పయసాహమగ్నే ఘందోభిర్యజ్ఞః సుకృతాం కృతేన ॥

�. 6-124-1

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! నీ జ్ఞాన ప్రకాశము ద్వారా క మను అంతరిక్షము నుండియే నీ జ్ఞానకర్మశక్తిరూపమైన నీటినుండి ఒక చిన్న తుంపురు తన తృప్తి దాయకమైన రసముతో కూడి నామైన పడినది. నేను నీ స్వల్పమైన నీటితుంపురుల ద్వారా ఇంద్రపీర్యద్వానే అత్మబలముతో పోషకమైన జ్ఞానముతో,

వేద మంత్రములతో, యజ్ఞములతో, శుభకర్మలతో, పుణ్యకర్మ ఫలమైన సుఖములతో కూడిన వాడనైతిని.

7. సహస్రాహ్మణం వియతౌ అస్య పక్షౌ హరేః హంసస్య పతతః స్వర్గం ।
సదేవాస్తత్సర్వానురస్యపద్య సంపత్యన్యాతి భువనాని విశ్వా ॥

అ. 10-8-18

భావము : స్వర్గమునకు పోవు సమయమున ఈ హరణశీలమైన జీవాత్మ యనెడు హంస యొక్క రెక్కలు వేనవేల దినములు విప్పారి యున్నవి. ఆ హంస సర్వదేవతలను మనసు నందిదుకొని సర్వలోకములను చూచు పోవుచున్నది.

8. యా మా లక్ష్మీః పతయాలూరజ్జప్తా అభిచ స్వంద వందనేవ వృక్షమ్ ।
అస్యత్రాస్మాత్ సవితస్తామితో ధా హిరణ్యహస్తో వసు నో రరాణః ॥

అ. 7-115-2

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! సేవింపదగని, పనికిరాని, చెడుమార్గములో పడు, పడవేయు నట్టిదైన లక్ష్మీ (సిరి) నన్ను చెట్టును పెనవేసికొని యుండు వందన తీగవలె అంటి పెట్టుకొని యున్నది.

ఓ ప్రేరకుడైన సవితా! అట్టి లక్ష్మీని మానుండి వేరు చేయము. నీ తేజస్వియైన హస్తముతో మాకు ఐశ్వర్యమును ప్రసాదించుము.

9. అకామో ధీరో అమృతః స్వయంభూః రసేన తృప్తో న కుతశ్చనోనః ।
తమేవ విచ్ఛాన్ న బిభాయ మృత్యోః ఆత్మానం ధీరమజరం యువానం ॥

అ. 10-8-44

భావము : ఎట్టి కోర్కెలు లేని వాడును, ధీరుడును మరణములేని వాడును, తనకు తానే ఆధారమైన వాడును, ఆనందరసముచే తృప్తుడును ఎవరి కంటెను తక్కువ కాని వాడును నైన ఆ ధీరుని, ఆ అజరుని, యువకుని, ఆత్మ స్వరూపుడగు వానిని తెలిసియే, మానవుడు మృత్యువుని చూచి భయపడడు.

10. యస్తే శివా స్తన్యః కామ భద్రా యాభిః సత్యమ్ భవతి యద్ వృణీషే।
తభిష్టమస్యం అభిసంవిశ్య అస్యత్ పొషీరప వేశయా ధియః ॥

గ. 9-2-25

భావము : ఓ సంకల్ప దేవా! నీ శుభప్రదములు, కళ్యాణకారులు నైన స్వరూపము లేవిగలవో, ఏ స్వరూపముల చేత నీవు కోరినట్టిని సత్యములగు చున్నవో, అట్టి నీ స్వరూపములతో నీవు మాయందు అన్ని విధముల ప్రవేశింపుము. పొపపు సంకల్పములను మానుండి దూరముగా తొలగింపుము.

11. ఈజానశ్చితమారుక్షదగ్నిం, నాకస్య పృష్టాద్ దివముత్పతిష్యన్ ।
తస్మై ప్ర భూతి నభసో జ్యోతిషీమాన్ స్వర్గః పంధాః సుకృతే దేవయానః ॥

గ. 18-4-14

భావము : ఏ మనుజుడు సుఖబోగముల లోకమునుండి ప్రకాశమానమైన, ద్వాలోకమును గూర్చి పైకి వెళ్లగోరుచు, దానికి వాస్తవికమైన యజనము చేయుచు, పుణ్యకర్మల ద్వారా రగుల్మైల్పాబడిన అంతరాగ్నిని ఆశ్రయించునో అట్టి శుభకర్మలు చేయు మనుజుని కొఱకు, జ్యోతిర్మయము, ఆత్మ సుఖమును ప్రాపింపజేయు దేవయాన మార్గము, ఈ ప్రకాశ రహితమైన సంసార ఆకాశ మధ్యమున కనిపించును.

12. ఉతేయం భూమిఃవరుణస్య రాజ్ఞ ఉతాసా ద్వ్యాఃబృహతీ దూరే అంతా ।
ఉతో సముద్రో వరుణస్య కుక్కీ ఉతాస్మిన్నల్ప ఉదకే నిలీనః ॥

గ. 4-16-3

భావము : ఈ భూమియున్న, రాజైన వరుణునిది. ఆ గొప్పదైన దూరపు క్షితిజము, దగ్గరఱగా ననుపించు ద్వాలోకమున్న వరుణునివే. అటులనే ఈ రెండు సముద్రములు వరుణుని కుక్కిలోనివి. ఐనను, అతడు ఈ స్వల్ప జలబిందువు నందును వ్యాపించి యున్నాడు.

13. ఇదముచ్చేయో అవసానమాగాం శివే మే ద్వావా పృథివీ అభూతాం।
అసపత్నుః ప్రదిశో మే భవంతు న వై త్వా ద్విష్టో అభయం నో అస్తు ॥

అ. 19-14-1

భావము : నేనిపుడు ద్వేష భావమును అంతము నొందింతును. ఇదియే శ్రేయస్కరము. ఓ శత్రువా! నిన్ను ద్వేషింపను. ద్వ్యలోకము పృథువులున్నా నాకు కళ్యాణ కారులగుదురు గాక! సర్వ దిక్కులున్నా నాకు శత్రురహితము లగును గాక!

14. అభయం మిత్రాదభయమమిత్రాత్ అభయం జ్ఞాతాదభయం పురో యః ।
అభయం నక్తమభయం దివానః సర్వా అశా మమ మిత్రం భవన్తు ॥

అ. 19-15-6

భావము : నాకు మిత్రుల వలననూ, శత్రువుల వలననూ అభయము గల్లు గాక! తెలిసిన వాని నుండియు, ముందుండు వాని నుండియు, రాబోవు వాని నుండియు అభయమగుగాక! రాత్రింబవళ్ల భయములేకుండుగాక! సర్వ దిశల యందలి ప్రోణలు నాకు మిత్రులగుదురు గాక!

15. భద్రమిచ్ఛంత బుషయః స్వర్విదః తపోదీక్షా ముపనిషేదురగ్రే ।
తతో రాష్ట్రమ్ బలమోజశ్చ జాతం, తదస్త్నే దేవా ఉపసంనమంతు ॥

అ. 19-41-1

భావము : ఆత్మసుఖమును పొందిన బుషులు లోకకళ్యాణమును గోరుచు, మొదట తపోనుష్టానము జేసిరి. అపుడు ఆ తపోదీక్ష వలన రాష్ట్ర భావస జనియించెను. అపుడు జాతీయమైన బలము, ఓజస్సు పుట్టినవి. అందువలన ఈ రాష్ట్రమునకు, జాతికి, దేవతలున్నా గౌరవముగా లోబడుదురు గాక!

16. ఉపస్థాస్తే, అనమీవా అయ్యా, అస్మిభ్యం సన్తు పృథివి ప్రసూతాః ।
దీర్ఘం న ఆయుః ప్రతి బుధ్య మానా వయం తుభ్యం బలిహృతః స్యాము ॥

అ. 12-1-62

భావము : ఓ భూమీ! మేము నీ నుండి జనించిన వారము. అందువలన నీ ఒడిలోని సకల పదార్థములున్నా మాకై ఆరోగ్యమును పెంచునవి, రోగ

నాశకములు అగును గాక! మాకు దీర్ఘాయువు కలుగును గాక! మేము జాగరుకులమై జ్ఞాన సంపన్ముల మగుచు, నీకై బలినొసగు వారమగుదము గాక!

17. యదచరస్తన్యా వాపృధానో బలానీంద్ర ప్రబృవాణో జనేషు ।

మాయేత్సా తే యాని యుద్ధాన్యాహూః నాద్య శత్రుం న ను పురా వివిత్సై ॥

బు. 10-54-2

భావము : ఓ ఇంద్రా! నీవు నీ శరీరమును వృద్ధి జేయుచూ, నీ బలమును గూర్చి ప్రజలకు తెలియజెప్పునట్లుగా తిరుగుట, నీవు చేసిన యుద్ధములను గూర్చిన వర్ణన, ఇవన్నియును నీ మాయ మాత్రమే. అసలు నీకు యిపుడు శత్రువు లెవ్వరునూ లేరు. ఇంతకు పూర్వము కూడ నీవు శత్రువులను కలిగి యుండలేదు.

18. బుతం శంసన్త బుజు దీధ్యానా దివస్సుత్రాసో అసురస్య వీరాః ।

విప్రం పదమంగిరసో దధానా యజ్ఞస్య ధామ ప్రథమం మన్తు ॥

బు. 10-67-2, అ. 20-91-2

భావము : సత్యము మాత్రమే పలుకువారు, అకృత్రిమ ధ్యానము గలవారు, ప్రజ్ఞ కల్గిన దివస్థానము యొక్క వీరపుత్రులు జ్ఞానమయము, వ్యాపకమునైన పదము (స్థానము)ను ధారణ జేసిన వారైన అంగిరసులు యజ్ఞము యొక్క పరమ ముఖ్యమైన స్థానమును (భగవంతుని) తెలిసియున్నారు.

19. త్రాతారమింద్రమితారమింద్రం హవేహవే సుహవం శూరమింద్రం ।

హ్వయామి శక్రం పురుహూతమింద్రం స్వస్తి నో మఘువా ధాత్మిష్టః॥

బు. 6-47-11, య. 20-50, సా.పూ. 4-1-5-2,

అ. 7-86-1, తై.సం. 1-6-12-5

భావము : పాలించునట్టి ఇంద్రుని, రక్షించునట్టి ఇంద్రుని, ఒక్కొక్క యుద్ధములో సంతోషముగా ఆహ్వానింపదగిన శూరుడైన ఇంద్రుని, అనేకులైన సత్పురుషులచే వివిధ సమయముల పిలువబడినట్టి వానిని, నేను కూడ పిలుచు చున్నాను. ఆ ఐశ్వర్యవంతుడైన ఇంద్రుడు మాకు శుభము గూర్చును గాక!

20. న విజానామి యది వేదమస్తు నిణ్యః సన్మద్భో మనసా చరామి ।
యదా మాగన్ ప్రథమజూ బుతస్య ఆదిత్ వాచో అశ్వవే భాగమస్యః ॥

బు. 1-164-37, అ. 9-10-15

భావము : నేను ఈ కన్పడునదేనా? లేక ఎవరిని? - అది యేమీ తెలియకున్నాను. అణిగిపోయి, బంధింపబడి, సంశయమైన మనస్సుతో చరించు చున్నాను. ఎప్పుడు నాకు సత్య స్వరూపము యొక్క ప్రథమ జ్ఞానము కలుగునో, అప్పుడు వాక్కు ద్వారా ప్రతిపాదితమైన విషయమును తెలియగలను.

21. ఉద్యానం తే పురుష నావయానం జీవాతుం తే దక్షతాతిం కృణోమి ।
ఆ హి రోహేమముమృతం సుఖం రథం అధ జీర్వ ర్విదధమా వదాసి ॥

అ. 8-1-6

భావము : ఓ జీవుడా! నీకెల్లపుడూ ఉత్సానమే, ఉన్నతియే. పతనమెపుడూ లేదు. నీ జీవనమును బలయుక్తముగా చూచుచున్నాను. ఈ అమృతయుక్తము, సుఖకరమునైన (శరీర) రథమును నిశ్చయముగా ఎక్కుము. అటుమీద జీర్ణుడవై, మునలితనము నందునూ జ్ఞానప్రచారము చేయుచుందువు.

22. సత్యం బృహదృతముగ్రమ్ దీక్షా తపో బ్రహ్మ యజ్ఞః పృథివీం ధారయన్ని ।
సా నో భూతస్య భవ్యస్య పత్ని ఉరుం లోకం పృథివీ నః కృణోతు ॥

అ. 12-1-1

భావము : మహాత్ సత్యము, కఠోర సత్యాచరణము, ప్రతగ్రహణము, కష్టసహనము, అనుభవజ్ఞానము, నిస్వార్థకర్మలు, ఇవియే భూమికి ఆధారములుగా నున్నవి. భూత భవిష్యత్తులను రక్షించు మా పృథివీ మాత మా కొఱకు విస్మృతమైన భూమిని కలిగించు గాక!

23. యస్మిన్నుచః సామ యజూంషి యస్మిన్ ప్రతిష్టితా రథనాభావివారాః ।
యస్మింశ్చత్తం సర్వమోతం ప్రజూనాం తన్నే మనః శివసంకల్పమస్తు ॥

య. 34-5

భావము : ఏ మనస్తత్వములో బుక్ జ్ఞానము, సామ జ్ఞానము, దేనిలో సర్వ యజూర్ జ్ఞానమున్న రథ చక్రపు కుండలో ఆకులవలె స్థాపితమై యున్నవో,

దేనిలో సర్వప్రజల సంపూర్ణచిత్తములు, కలిసి యున్నవో, అట్టి నాలోని మనస్సు, ఎల్లపుడూ మంచి ఆలోచనలే చేయచుండును గాక!

24. వృత్తస్య త్వా శ్వసథాత్ ఈషమాణా విశ్వే దేవా అజహుః యే సభాయః ।
మరుద్భిః ఇంద్ర సభ్యం తే అస్తు అధేమా విశ్వాః పృతనా జయాసి ॥

బు. 8-96-7

భావము : ఓ (ఆత్మ) ఇంద్రా! సర్వ దివ్యభావములు, ఏవి నీ స్నేహితులై యున్నవో అవి పాపాసురుని నిశ్చాస బలప్రదర్శనచే నిన్న వదిలి పోవు చున్నవి. నీ మైత్రి ప్రాణములతో నగుగాక! అప్పుడు నీవు ఈ పాప సమూహములను జయింతువు.

25. మోఘుమన్నం విన్నతే అప్రచేతాః సత్యం బ్రివీమి వథ ఇత్ స తస్య ।
నార్యమణం పుష్యతి నో సభాయమ్ కేవలాఘో భవతి కేవలాదీ ॥

బు. 10-117-6

భావము : దుర్మిద్ధియైన మనుజుడు వ్యర్థముగా భోగసామాగ్రిని పొందుచున్నాడు. నిజము చెప్పుచున్నాను - ఆ భోగసామాగ్రి అట్టి మనుజులకు మృత్యురూపము మాత్రమే. అట్టి దుర్మిద్ధి యజ్ఞములద్వారా ఆర్యమాది దేవతలను తుష్టి పఱచడు. తన స్నేహితులను నన్నునూ సంతోషింపజేయడు. కేవలము పాపము మాత్రమే చేయచున్నాడు.

26. పృణీయాదిన్నాధమానాయ తవ్యాన్ ద్రాణీయాంసం అను పశ్యేత పంధామ్ ।
ఓ హి వర్తనే రథ్యేవ చక్రా అస్యమన్యముప తిష్ఠన్ రాయః ॥

బు. 10-117-5

భావము : ధన సంపద గల్గిన పురుషుడు అడిగిన పొత్రులకు దాన మొసంగవలెను. పుణ్యమార్గము చాలా దీర్ఘమైనదని తెలియవలెను. ఈ సుదూర మార్గమున సంపదలు రథ చక్రములవలె పైకి క్రిందకు మారుచునే యుండును. ఒకరిని వదలి వేరొకరిని ఆశ్రయించుచునే యుండును.

27. అపామ సోమం అమృతా అభూమ అగన్న జ్యోతిరవిదామ దేవాన్ ,
కిమున్ననమస్యాన్ కృణవదరాతిః కిము ధూర్తిరమృత మర్త్యస్య ॥

బు. 8-48-3

భావము : సోమ పానమును జేసితిమి. అమరులమైతిమి. జ్ఞాన జ్యోతిని దర్శించితిమి. దేవతలను తెలిసితిమి. నిశ్చయముగా శత్రువులు, పిసినారి తనము మమ్ములనేమి చేయును. మరణశీలుడైన మనుజుడు కల్గించు హింస, ఓ అమృత దేవా! మాకేమి నష్టమును గల్గించును.

28. త్రాతారో దేవా అధివోచతా నో మా నః నిద్రా తఃశత మోత జల్మిః ।
వయం సోమస్య విశ్వహ ప్రియాసః సువీరాసో విదధమా వదేమ ॥

బు. 8-48-14

భావము : ఓ రక్షకులగు దేవతలారా! మాతో మాటలాడుడు. మమ్ము నిద్ర, ఆలశ్యము వశపరచు కొన కుండుగాక! మేము వ్యర్థాలాపములు చేయకుండుము గాక! మే మెల్లప్పుడు సోమదేవునకు ఇష్టులుగా నుండుచూ, మంచి వీరులముగా నుండుచూ జ్ఞాన వ్యాపి చేయుదుము గాక!

29. అక్షైర్మా దీవ్యః కృషిం ఇత్ కృషస్య విత్తే రమస్య బహు మన్యమాసః ।
తత్ గావః కితప తత్ జాయా తన్మే వి చష్టే సవితాయమర్యః ॥

బు. 10-34-13

భావము : ఓ మానవా! నీవెప్పుడునూ జూదమాడకుము. నీ కృషినే బాగుగా చేయుము. పరిశ్రమద్వారా కల్గిన ధనమును గొప్పగా నెంచుకొని సంతసింపుము. తుష్టి నొందుము. ఓ జూదరీ! అట్టి పరిశ్రమ ద్వారా సంపాదించినదియే నిజమగు ధనము. దానిలోనే సర్వ గార్ఘస్య సౌఖ్యములు. అట్టి మాట ఈ నా స్వామియైన సవిత్ర దేవుడు నాకు బాగా సృష్టము జేసెను.

30. విధుం దద్రాణం సమనే బహునాం యువానం సస్తం పలితో జగారి
దేవస్య పశ్య కావ్యం మహిత్యా అద్యా మమార స హ్యః సమాన ॥

బు. 10-55-5, సా.ఉ. 9-1-7, అ. 9-10-9

భావము : వివిధ కర్మలను చేయువాడు, యుద్ధమున అనేకులను నాశ మొనర్చువాడు, ఒక నవయువకుని (మానవుని) ఒక వృద్ధుడు (కాలస్వరూపు

డగు పరమేశ్వరుడు) ఖ్రింగి వేసెను. దేవుని ఈ మహాత్మలోని కావ్యమును చూడుము. నిన్న జీవించియున్నవాడు, నేడు మరణించి యున్నాడు.

31. మాతా రుద్రాణాం దుహితా పసూనాం స్వసాదిత్యానాం అమృతస్య నాభిః ।
ప్ర ను వోచం చికితుషే జనాయ మా గాం అనాగాం అదితిం వధిష్ట ॥

బు. 8-101-15

భావము : నేను ప్రత్యేక చైతస్య వంతుడగు మానవునకు చెప్పిన దేమనగా నిరపరాధి, చంపదగనిదియైన ఆపును (అంతరాత్మను-ఆత్మ శక్తిని) చంపకుము. ఇది రుద్రులకు .(ప్రాణములకు) తల్లి వసువులకు (అగ్నులకు) కూతురు. ఆదిత్యులకు సోదరి. అమరత్వపు కేంద్రము.

32. అజీతయే అహతయే పవస్య స్వస్తయే సర్వతాతయే బృహతే ।
తదుశ్శన్ని విశ్వ ఇమే సభాయః తదహం వశ్మి పవమాన సోమ ॥

బు. 9-96-4

భావము : ఓ కురిసెడి స్వభావముగల సోమదేవా! మేము అజితులుగాను, అహతులుగాను యుండుటకు, మా కల్యాణము కొఱకు, ఈ మహా ప్రపంచపు సర్వోన్నతి కొఱకు నీవు ప్రవింపుము. జీవరసము నిమ్ము. దానినే సర్వజనులు కోరుచున్నారు. దీనినే నేనూ కోరుచున్నాను.

శ్రోవణ మాసము

1. పృథక్ ప్రాయన్ ప్రథమా దేవహూతయోఉ కృష్వత శ్రవస్యాని దుష్టరా ।
న యే శేకుర్వజ్ఞియాం నావమారుహమీర్మైవ తే న్యవిశన్త కేషయః ॥

బు. 10-44-6, అ. 20-94-6

భావము : విస్తృత జ్ఞానము కలిగి, సర్వ ప్రథములుగా నుండువారు దివ్యగుణముల నాహ్వేనించి నిల్చుకొనువారు వేరుగా ప్రత్యేక మార్గమున (తమకు రావలసిన లోకమును పొందుదురు). వారు దుస్తరమైన జ్ఞానైశ్వర్యములను పొందుదురు. కాని, ఎవరు ఈ యజ్ఞమయమైన నావమైన యెక్కుటకు సమర్థులు కాలేదో, వారు కుత్సిత, అపవిత్ర చరణాలగుచు, ఈ లోకమునందే అధోగతికి పోదురు.

2. అహమింద్రో న పరాజిగ్య ఇద్ ధనం న మృత్యువేం వ తస్మై కదా చన ।
సోమమిన్యా సున్వన్తో యాచతా వసు న మే పూరవః సభ్యే రిషోధన ॥

బు. 10-48-5

భావము : నేను ఇంద్రుడను (ఆత్మను). ఐశ్వర్యము నెప్పుడునూ పోగాట్టు కొనను, మృత్యువు నా కెన్నడునూ కలుగదు. ఓ మానవులారా! యజ్ఞ పరములైన కర్మలు చేయుచూ, నానుండి ఐశ్వర్యములను కోరుడు. నా మైత్రీలో ఏమిరెన్నడునూ చెడరు.

3. ఆ నో భద్రాః క్రతవో యన్త విశ్వతోఉ దబ్ధాసో అపరీతాస ఊద్ధిదః ।
దేవా నో యథా సదమిద్ వృథే అసన్న ప్రాయువో రక్షితారో దివేదివే ॥

బు. 1-89-1, య. 25-14

భావము : మాకు శ్రేష్ఠములైన సంకల్పములన్నియూ, అన్నివైపుల నుండియూ కలుగుచుండు గాక! అని అణచ బడకుండు గాక! పరిమితములు గాకుండు గాక! ఊర్ధ్వగతి కలిగించునవి యగు గాక! వానివలన దేవతలు మాకు యున్నతి కలిగింతురు గాక! ప్రతిదినము ప్రమాద రహితులై మా రక్షణ చేయు చుండురు గాక!

4. దేవస్య వయం సవితుః సవిమని శ్రేష్ఠే స్యామ వసునశ్చ దావనే ।
యో విశ్వస్య ద్యుపదో యశ్చతుష్పదో నివేశనే ప్రసవే చాసి భూమనః ॥

బు. 6-71-2

భావము : నీవు విశ్వము నందలి ద్యుపాదులకు, చతుష్పాదులకు ఆశ్రయ కారణమై యున్నావు. ఈ సర్వసృష్టికి ప్రేరకుడుగా నున్నావు. అట్టి సవిత్ర దేవుడవైన నీ శ్రేష్ఠమైన ప్రేరణలో నుండుచూ నీ శ్రేష్ఠమైన ఐశ్వర్యదానము నందుచు నుండుము గాక!

5. యో అస్త్రై ప్రుంస ఉత వా య ఊధని సోమం సునోతి భవతి ద్వ్యమాం అహా
అపాప శక్తస్తతనుష్టిమూహతి తనూశుభ్రం మఘవా యః కవాసభః ॥

బు. 5-34-3

భావము : రాత్రింబవళ్ల నిన్ను గూర్చి యజించు వాడు నిశ్చయముగ
తేజస్వి యగును. అట్లుగాక, విషయములందు చిక్కుకొని స్వార్థరతుడైన వాడు
తన శరీర సౌందర్యమును గూర్చి చింతించువాడు, దుర్మార్గులతో స్నేహము
చేయువాడును ఐన వానిని సర్వశక్తుడైన ఇంద్రదేవుడు నాశన మొనర్చును.

6. యే దేవా దేవేష్యధి దేవత్వమాయన్ యే బ్రిహ్మణః పుర ఏతారో అస్య ।
యేభో న బుతే పవతే ధామ కించన న తే దివో న పృథివ్యా అధి స్నుషు ॥

య. 17-14

త్రై.సం. 4-6-1-19

భావము : ఏ దేవతలు, దేవతలలోనున్నా అధిక దైవాంశమును బొందిన
వారైనారో, ఎవరు ఈ మహా ప్రపంచమును ముందుకు తీసుకొని వెడలుదురో,
ఎవరు లేనిచో ఏ స్థానమున్నా పవిత్రము కాదో, అట్టి పరిపూర్ణ దేవతలు
(కేవలము) దేవలలోకమున మాత్రమే, భూమి యందు మాత్రమే లేరు (అంతట
యున్నారు).

7. దేవో దేవానామసి మిత్రో అద్భుతో వసుర్వసూనామసి చారురథ్వరే,
శర్వంత్యామ తవ సప్రథస్తమేంగ్నే సభ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥
బు.వే. 1-94-13

భావము : ఓ అగ్ని రూపుడగు 'పరమేశ్వరా! నీవు దేవాధిదేవుడవు.
అద్భుతమైన మిత్రుడవు వసువులలో వసుడవు. యజ్ఞమునకు శోభ గూర్చెదవు
కావున, మేము నీ విశాలమైన రక్షణలో నుందుము గాక! నీ స్నేహము
నందుండి మేము ఎట్టి నష్టమును పొందకుందుము గాక!

8. సప్త బుషయః ప్రతిహితాః శరీరే, సప్త రక్తంతి సదమప్రమాదమ్ |
సప్తాపః స్వపతో లోకమీయుస్తృత జాగ్రతో అస్వప్నజో సత్రసదౌచ దేవో ॥
య. 34-35

భావము : శరీరమునందు సప్త బుషలు (పంచంద్రియములు, మనస్సు,
బుద్ధి) స్థాపింపబడి యున్నారు. ఆ ఏడుగురు శరీరమనెడి స్థానమును
(యజ్ఞశాలను) ప్రమాదరహితులై రక్షించుచున్నారు. సుషుప్తావస్థలో ఈ ఏడు
జ్ఞానప్రవాహములు తమ తమ లోకములందు విలీనమగును. అప్పుడున్నా
యజ్ఞమునందు కూర్చొని యుండువారు, ఎన్నడు నిదురింపని వారు, ఇరువురు
దేవతలు జాగ్రతులై యుందురు (ఆత్మ చైతన్యము, ప్రాణము).

9. యత్రా సుపర్ణా అమృతస్య భాగమనిమేషం విదధాభిస్వరంతి |
ఇనో విశ్వస్య భువనస్య గోపాః స మా ధీరః పాకమత్రా వివేశ ॥
బు. 1-164-21
అ. 9-9-22

భావము : ఈ శరీరమునందు సుపతన శీలములైన ఇంద్రియములు
నిరంతరము అమృత జ్ఞానమునందు భాగము తీసుకొని వేదనతో చెప్పుచున్నావి.
ఈ శరీరములో సర్వ బ్రిహ్మందము యొక్క ఈశ్వరుడు, సర్వభువన రక్షకుడు,
ధీరుడు పరిపక్వము కాని నాయందు ప్రవేశించియున్నాడు.

10. దేవానాం భద్రా సుమతిర్బుజూయతాం దేవానాం రాతిరభి నో ని వర్తతాం ।
దేవానాం సఖ్యముపసేదిమా వయం దేవాన ఆయుః ప్రతిరంతు జీవసే ॥

బు. 1-89-2

య. 25-15

భావము : బుజూగాములైన వారిని ప్రేమించు దేవతల కళ్యాణకరమైన నుబుద్ధి మాపై నుండు గాక! దేవతల ఐశ్వర్య ప్రదానము అన్నివైపుల నుండి వర్షించుగాక! మేము ఈ దేవతల సఖ్యమందు ఉందుము గాక! ఈ దేవతలు మేము జీవించు కొఱకు మా ఆయువును పెంచుదురు గాక!

11. తమీశానం జగతస్తస్థపస్పతిం ధియం జిన్వం అవసే హూమహే వయం ।
పూషా నో యథా వేదసామసద్ వృథే రక్షితా పాయురదబ్భః స్వస్తయే ॥

బు. 1-89-5

య. 25-18

భావము : జంగమ, స్థావర ప్రపంచ మంతటికిని పతియైన వాడు, బుద్ధికర్మలను ప్రీణన చేయువాడునైన, ఆ ఈశ్వరుని రక్షణకై పిలచుచున్నాము. ఆ పోషకుడు మా ఐశ్వర్యముల వృద్ధికై ఎట్లు అగుచున్నాడో, అట్లే మా కళ్యాణమునకున్నా దోహదము సేయు గాక!

12. ఇమే త ఇంద్ర తే వయమ్ పురుష్టత యే త్వారభ్య చరామసి ప్రభూవసో ।
నహి త్వదనో గిర్వణో గిరః సఫుత్క్షో ణీరివ ప్రతి నో హర్య తద్వచః ॥

బు. 1-57-4

అ. 20-15-4

భావము : ఓ మహైశ్వర్యవంతుడా! అనేక జనులచే స్తుతింపబడు వాడా!
ఓ ఇంద్రా! నిన్నే ఆలంబనగా చేసికొని, నడచునట్టి మేము, ఇదిగో నీవారము.
వాక్యులచే పూజింపబడు, ఓ ఇంద్రా! మా వాక్యులను, ప్రార్థనలను నీవుగాక
వేరెవరునూ వినరు, పట్టించుకొనరు. కావున, మా ప్రార్థనలను భూమివలె నీ
వైపునకు ఆకర్షించు కొనుము.

13. యత్కుంచేదం, వరుణ దైవే జనేఁ భిదోహం మనుష్యశ్చరా మసి ।
అచిత్తీ యత్తవ ధర్మ యుయోపిమ మా నస్తస్యాదేనసో దేవ రీరిషః ॥

బు. 7-89-5, అ. 6-51-3

భావము : ఓ వరుణదేవా! మనుజులమైన మేము దివ్య జనులైన ఏమి యందు ఏదేని కొంత గ్రోహమును చేసియుందు మేమో! అజ్ఞానము, అసావధానతల కారణముననీ విధించిన ధర్మముల యందు ఏదేని లోపము చేయుచున్నామేమో! ఓ దేవా! ఆ పాపముల కారణముగా మమ్ము నాశనము జేయకుము.

14. యుంజతే మన ఉత యుంజతే ధియో విప్రా విప్రస్య బృహతోవిప్రశ్మితః ।
వి హోత్రా దథే వయునావిదేక ఇన్నాహో దేవస్య సవితుః పరిష్టుతిః ॥

బు. 5-81-1, య. 5-14,

తై. సం. 1-2-13-1, 4-1-1-4

భావము : చిత్త స్వరూపుడు, మహాజ్ఞాని యైన ఆ సవిత్రదేవునితో ప్రపంచము నందలి విజ్ఞానులు తమ మనస్సును కలుపుచున్నారు. సకల జనులయుక్క జ్ఞానమును, కర్మలను తెలియు వాడును ఐన ఇతడొక్కడే, ఈ సర్వ సత్యకర్మలను యజ్ఞకర్మలను వివిధ ప్రకారముల ధరించుచున్నాడు. అది సవిత్రదేవుని మహాప్రశంసార్థమైన విషయము.

15. ప్ర మంహిష్యాయ బృహతే బృహద్రయే సత్యశుష్ణాయ తవనే మతిం భరే ।
అపామివ ప్రవణే యస్య దుర్ధరం రాథో విశ్వాయు శవనే అపావృతం ॥

బు. 1-57-1, అ. 20-15-1

భావము : ఏ ప్రభువు యొక్క ఐశ్వర్యము భూమిపై ప్రవహించు నీటి ప్రవాహము వలె అడ్డు లేనిదో, అందరి కొఱకైనదో, అందరి వృద్ధి బలముల కొఱకైనది, బహిరంగమైనది అనంత గుణములు కలిగి, అనంత ధనము గలిగినది. సత్య బలయుక్తమునైనదో, ఆ మహాత్మునకు, ఆ మహాప్రభుని కొఱకు నా బుద్ధిని అర్పించుచున్నాను.

16. పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః ।

అతప్తతనూర్న తదామో అశ్వతే శృతాస ఇ ద్వహంత్రత్పమా శత ॥

బు. 9-83-1, సా.పూ. 6-2-7-12

ఉ. 2-2-16

భావము : ఓ బ్రహ్మణస్పతీ! నీ పవిత్రతాకారణమైన జ్ఞానసామర్థ్యము అంతటనూ వ్యాపించి యున్నది. ఓ ప్రభూ! నీవు శరీరావయవములందంతా వ్యాపించి యున్నావు. పక్వము గాని శరీరములు అపక్వమైనవైన శరీరములు అట్టి పవిత్రతను పొందవు. పక్వమైనవి (జ్ఞానము పొందినవి మాత్రమే) భగవంతుని ధారణజేసి, పొంద గల్గుచు నున్నవి.

17. సుత్రామణం పృథివీం ద్వా మనేహసం సుశర్ణాణమదితిం సుప్రణీతిం ।

దైవీం నావం స్వరిత్రా మనాగ సో అస్రవస్తీ మారుహేమా స్వస్తయే ॥

అధ. 7-6-3, బు. 10-63-10, య. 21-6,

తై.సం. 1-5-11-19, 7-1-18-8

భావము : బాగా రక్షణ గల్గించునది, విశాలమైన ఆశ్రయము గల్గించునది, జ్ఞాన ప్రకాశకమైనది, ఎన్నడునూ హాని గల్గించనది, ఉత్తమ సుఖమును గల్గించునది, మంచి త్రోవలో నడిపించునది, ఉత్తమమైన చుక్కాని గలిగినది, చిల్లులు పడి కారనిది, పరిపూర్ణము, అఖండితమూ నైన ప్రకృతి రూపిణియైన దైవిక నౌకపై పాపరహితులమగుచు, శుభము కొఱకు ఎక్కుదుము గాక!

18. త్వం తమగ్నే అమృతత్వ ఉత్తమే మర్తం దధాసి శ్రవసే దివే దివే ,

యస్తా తృష్ణాణ ఉభయాయ జన్మనే మయః కృణోషిప్రయ ఆ చ సూరయే ॥

బు. 1-31-7

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! ఎవడు ద్వ్యాపాత్తులు, చతుర్ష్ణత్తులునైన జీవుల మంచి కొఱకు తపించునో, ఆ మనుష్యనకు, కీర్తి కొఱకు నీవు ప్రతిదినము శ్రేష్ఠమైన అమృతపదమును కలిగింతువు. ఆ జ్ఞానియైన పురుషునకై శుభమును కలిగింతువు. అన్నమునూ కలిగింతువు.

19. దితేః పుత్రాణమదితే రకారిషమవ దేవానాం బృహతామనర్గణాం ।
తేషాం హి ధామ గభిష్ట సముద్రియం నైనాన్ నమసా పరో అస్తి కశ్చన ॥

అ. 7-7-1

భావము : దితియొక్క పుత్రులను (అరిషద్వర్గములను) అదితియొక్క పుత్రులుగా చేసితిని. (దయా దాక్షిణ్యాది సద్గుణములు) ఆ గొప్ప వారు అపరాశ్రితులు నైన దేవతల నాథీనులుగా చేసికొంటిని. వారి తేజము చాల గంభీరమైనది. అది నిత్య శక్తివంతమైన సముద్రము నుండి ఉత్పన్నమైనది. సాత్మ్యకమైన శక్తిగల వీరికంట గొప్పవారు లేరు.

20. అనుప్రతాయ రంధయన్నప్రతాన్ ఆభూభిరింద్రః శ్రవధయన్నాభువః ।
వృధ్ఘస్య చిద్వర్ధతో ద్వామినక్షతః స్తవానో వమో విజఘున సందిహః ॥

బు. 1-51-9

భావము : ఇంద్రుడు నియమ పాలనము చేయు వారి మేలుకై, నియమ భంగము చేయు వారిని నాశనము చేయుచు విశాల దృక్షఫము గల వారిచే సంకుచిత మనస్సులను నశింపజేయుచున్నాడు. వృద్ధి నందిన వానిని సతతము వృద్ధి పఱచ గలవాడు ద్వాలోక పర్యంతము వ్యాపించిన పరమేశ్వరుని స్తుతించు వాడైన స్తోత తన సందేహములను నశింపజేసికొనును.

21. యస్యాస్త ఆసని ఘోరోజ్యామౌషాం బద్ధానామవసర్జనాయ కమ్ ।
భూమిరితి త్వాభిప్రమస్యతే జనా నిర్బింబితి త్వాహం పరివేద సర్వతః ॥

అ. 6-84-1

య. 12-64

భావము : నీ ఘోరమైన నోటియందు హవనము చేయు చుండుట, ఈ స్తూల ప్రపంచము నుండి, బంధముల నుండి విముక్తి పొందుటకు. నిన్న మనుష్యుడు భోగభూమిగా తలంచుచున్నాడు. కానీ, నేను నిన్న మహ విపత్తుగా (నిర్వతి) అన్ని విధముల తెలిసియున్నాను.

22. యదాశనా వదతో మే విచుక్కభే యద్ యాచమానస్య చరతో జనాం అను ।
యదాత్మని తనోవ్ మే విరిష్టమ్ సరస్వతీ తద్ ఆపృణద్ ఘృతేన ॥

గ. 7-57-1

భావము : ప్రజలలో తిరుగుచు, వారితో మాటలాడు చున్నపుడు, నాకేదైన
మనోక్షోభము గలుగును. యాచించునపుడు ఏదైనా, నా అంతఃకరణకు దెబ్బ,
నొప్పి కల్పునో, దానిని సరస్వతీ దేవి తన జ్ఞానమను ఘృతముతో తేలిక
పరచుగాక.

23. శచీవ ఇంద్ర పురుక్కద్ ద్యుమత్తము, తవేత్ ఇదమఖితశ్చేకితే వను ।
అతః సంగృభ్యాభిభూత ఆ భర, మా త్వయతో జరితుః కామమూనయాః ॥

బు. 1-53-3, గ. 20-21-3

భావము : ఓ సర్వశక్తిశాలీ! బహు కర్మశీలీ! అతిశయదీప్తిశాలీ ఓ ఇంద్రా!
అన్ని దిక్కులలో గల ఐశ్వర్యము నీదేనని నేను బాగా తెలిసికొన్నాను.
అందువలననే, ఓ విఘ్న వినాశకా! నాకు తగిన ధనము నా కొసంగుము.
నిన్నే సేవించు (నమ్మియున్న) నా ప్రార్థనను, అపూరణముగా నుంచకుము.

24. స ఇన్నహోని సమిథాని మజ్జునా కృణోతి యుద్ధ ఓజసౌ జనేభ్యః ।
అథా చన శ్రద్ధ దధతి త్వాషిమత ఇంద్రాయ వజ్రం నిఘనిఘృతే వధం ॥

బు. 1-55-5

భావము : ఆ ఇంద్రుడే యోద్ధయై తన పవిత్ర కారకమైన ఓజస్సుచే
గొప్ప గొప్ప యుద్ధములలో మనుజునకు (సాయము) చేయును. కాని, ప్రజలు
ఆ తరువాత మాత్రమే ఆ మహాతేజస్స్వయైన ఇంద్రునిపై శ్రద్ధ చూపుదురు.
అతడు, సర్వవిధ హింసను వజ్రాహతముగంజేయును.

25. బ్రిహ్మచారీష్టన్ చరతి రోదసీ ఉభే తస్మిన్నేవాః సంమనసో భవన్తి ।
స దాధార పృథివీమ్ దివం చ స ఆచార్యం తపసౌ పిపర్తి ॥

గ. 11-5-1

భావము : బ్రిహ్మజ్ఞానమునకై పాటుబడు బ్రిహ్మచారి ద్యౌవా పృథువులందు
పరమేశ్వరుని వెదుకుచూ తిరుగును. ఆతని యందు దేవతలు అనుకూల

మనస్తులై ఉండెదరు. అతడు ద్వావా, పృథువులను తనయందు ధరించి యున్నాడు. అట్టి బ్రహ్మాచారి తన తపముచేతనే ఆచార్యుని తృప్తి పరచు చున్నాడు.

**26. విపశ్చితే, పవమానాయ గాయత మహీ న ధారాత్యన్థో అర్షతి ।
అహి ర్వ జూర్ణామతిసర్వతి త్వచం అత్యోన క్రీదన్న సరద్వాషా హరిః ॥**

బు. 9-86-44

సా.ఉ. 7-3-21-2

భావము : జ్ఞానమయుడు, సోమరూపుడునైన ఆత్మ కొఱకై స్తుతింపుడు. ఆ ధ్వయనీయమైన ఆత్మ ఘనప్రవాహము వలె ఒరసి కొనుచు శరీర బంధముల నుండి వెడలి పోవును. పాము తన పాత కుబుసమును వదలినట్లు వదలి పెట్టును. గుళ్ళము వలె ఆ బలిష్టమైన, గతిశీలమైన ఆత్మ ఆటలో వలె ఒకచోటి నుండి మరియుక చోటునకు కదలిపోవును.

**27. యాని చకార భువనస్య యస్సుతిః ప్రజాపతి ర్మాతరిశ్య ప్రజాభ్యః ।
ప్రదిశో యాని వసతే దిశశ్చ తాని మే వర్మణి బహుళాని సన్తు ॥**

గ. 19-20-2

భావము : ఈ భువనములకు పతియైన ప్రోణ స్వరూప ప్రజాపతి తన ప్రజల కొఱకు వేనిని చేసినాడో, ఏవి దశదిశలను నిండి యున్నవో, ఆ కవచములు నా కొఱకు పర్యాప్తముగా కలుగుగాక!

**28. న ఘూ త్వద్రిక్ అప వేతి మే మనః త్వే ఇత్ కామమ్ పురుహూత శిశ్రియ ।
రాజేవ దస్య నిషదోఽధి బర్ధాష్టి అస్మిన్ సు సోమే అవసానమస్తు తే ॥**

గ. 20-17-2, బు. 10-43-2

భావము : నీ గూర్చి మళ్ళిన నా మనస్సు అటునుండి చెదరుట లేదు. ఓ పురుహూత! (అనేకులచే పిలువబడిన వాడా) నా కోర్కెలను నీ యందే నిలిపితిని. ఓ దర్శనీయడా! రాజువలె నా హృదయ పీరముపైన అధివసింపుము. ఈ నా ఆత్మ యనెడి సోమము కొఱకై క్రిందకు రమ్ము.

29. నమోఽస్తు తే నిర్పతే తిగ్నతేజో అయస్మయాన్ విచృతా బంధపాశాన్।
యమో మహ్యం పునరిత్ త్వం దదాతి తస్మై యమాయ నమో అస్తు మృత్యవే॥
గ. 6-63-2

భావము : ఓ నిర్పతిదేవా! (భయంకరమైన అపద!) నేను నీకు నమస్కరించు చున్నాను. ఓ తీక్షణ తేజశ్వాలీ! దృఢమైన నా బంధనములను చేదింపుము. యమరూపియైన ఈశ్వరుడు నిన్ను నాకై మరల ఇచ్చుచున్నాడు. ఆ మృత్యురూప పరమేశ్వరునకు వందనము!

30. అధ్యక్షో వాజీ మమ కామ ఉగ్రః కృణోతు మహ్యం అసపత్వమేవ।
విశ్వేదేవా మమ నాథం భవంతు సర్వేదేవాః హవమా యంతు మ ఇమమ్॥
గ. 9-2-7

భావము : నా ప్రబలమైన సంకల్పము జ్ఞానబలముతో యుక్తమై అన్నింటినీ బాగుగా గమనింప గలిగినది. ఈ సంకల్పబలము నాకై ప్రపంచమున విరోధిని లేకుండా చేయగాక! సర్వ దేవతలు నా సంబంధు లగుదురు గాక! నా హవమును గూర్చి వత్తురు గాక!

31. అపథీత్ కామో మమ యే సపత్ను ఉరుం లోకమకరన్మహ్యమేధతుం।
మహ్యమ్ నమన్తామ్ ప్రదిశశ్వతస్మో మహ్యం షడుర్వః ఘృతమాహంతు॥
గ. 9-2-11

భావము : నా సంకల్పబలము నా ప్రతిద్వందులందఱనూ నష్టపుఱచినది. నాకై లోకమును విస్తృత మొనర్చినది, వృద్ధి పుఱచినది. నాల్గ ఉపదిశలున్నా (మూలలు) నాకు లొంగి పోవలెను. ఆరు దిక్కులున్నా నాకు ఇష్ట ఫలములను ప్రవించు గాక!

భాగ్రహము

- ఉలూకయాతుం శుశులూకయాతుం జహి శ్వయాతుముత కోకయాతుం ।
సుపర్ణయాతుం ఉత గృధ్రయాతుం దృషదేవ ప్రమృణ రక్ష ఇంద్ర ॥
అ. 8-4-22, బు. 7-104-22

భావము : ఓ ఇంద్రా! (ఆత్మ) గుడ్లగూబ స్వభావము తోడి మోహమును,
తోడేలు వంటి క్రోధమును, కుక్క వంటి మత్సరమును, కోకపక్షుల వంటి
కామమును, గ్రద్ధ వంటి మదమును, దేగ వంటి లోభమును - ఈ ఆరుగురు
రాక్షసులను మట్టి కుండను, రూతితో వలె నాశనము చేయము.

- అహమేతాన్ శాశ్వతతోద్వా ద్వైస్తం యే వజ్రం యుధయే_కృణవత్ ।
అహ్వయమానాం అవ హన్మనాహనం దృల్మావదన్ననమస్య ర్వమస్సినః ॥
బు. 10-48-6

భావము : ఈ రెండు రెండుగా జంటగా ఉండు ద్వంద్వములు వజ్రధారి
నైన ఇంద్రుని (సంకల్ప) శక్తి గల ఆత్మకు) యుద్ధమునకై త్వరపెట్టుచున్నావి.
ఈ బలమైనవిగా కనిపించుచూ ఎదిరించుచూ, చివరకు లొంగిపోవు ఈ
ద్వంద్వములకు నేను లొంగిపోక దృఢమైన వాక్యులతో నా వాక్యక్రితో అణచి
వేతును.

- అకూతిం దేవీం సుభగాం పురో దధే చిత్తస్య మాతా సుహవా నో అస్తు ।
యా మాశా మేఖి కేవలీ సా మే అస్తు విదేయమేనాం మనసి ప్రవిష్టామ్ ॥
అ. 19-4-2

భావము : ఉత్తమైశ్వర్యము నిచ్చ అభిప్రాయ దేవతను నా ముందుంచు
కొను చున్నాను. ఆ చిత్తమునకు తల్లి నాకు అందుబాటులో నుండుగాక! నేను
ఏ విషయమందు ఆసక్తి చూపుదునో, ఏ దిక్కులకు వెడలుదునో, ఆ విషయము
లందంతటనూ శుద్ధరూపములో ప్రకటితమగు గాక! నా అంతఃకరణము
నందు గల నా ఆకూతి (అభిప్రాయ) దేవతను నేను సరిగా తెలిసి యుందును
గాక!

4. రథే తిష్ఠన్నయతి వాజినః పురో యత్ర కామయతే సుషారథిః।
అభీశూనాం మహిమానం పనాయత మనః పశ్చాదను యచ్ఛన్ని రశ్చయః ॥

బు. 6-75-6, య. 29-43, త్రై.సం. 4-6-6-2

భావము : రథమునందు కూర్చున్న సమర్థుడైన సారథి, ముందు కట్టబడిన గుట్టములను కోరినవైపు నడిపించును. కళ్చైము త్రాళ్చై మహిమను గుర్తింపుము. వెనుక తగిలింపబడిన ఈ త్రాళ్చై మనస్సునకు అనుగుణముగా నడిపించునవి.

5. విజేషకృదింద్ర ఇవానవబ్రివో అస్యాకం మన్యో అధిపా భవేహా ।
ప్రియం తేనామ సహసరే గృణీమసి, విద్యా తముత్సం యత ఆబ భూధః ॥

బు. 10-84-5, అ. 4-31-5

భావము : ఓ మన్య దేవతా! నీవు యుత్సుమైన చోటును మేము తెలిసి యున్నాము. నీవు ఇంద్రుని వలె (ఆత్మవలె) అణచ బడని వాడవు. విజయమును గూర్చు వాడవు. మాకీలోకమున అధిపుడవు గమ్యు. ఓ సహస్రీలా! నీ ప్రియమైన నామముతో నిన్ను స్తుతింతుము.

6. న వా ఉదేవాః క్షుదమిద్ వథం దదుః ఉతాశితముపగచ్ఛన్ని మృత్యువః ।
ఉతో రయిః పృణతో నోపద స్యతి, ఉతాపృణన్ మర్దితారం న విందతే ॥

బు. 10-117-1

భావము : దేవతలు ఆకలి రూపమున మాత్రమే మృత్యువును కల్పింపలేదు. తిండి కొఱత లేని ధనవంతులకున్నా అనేక విధముల మృత్యువు గలుగుచున్నది. ఇంకను, దానశీలి ధనసంపత్తి ఎన్నడును నశింపదు. దానశీలుడు గాని వాడు (తనకు) ఏవిధమైన సుఖమునూ పొందడు.

7. అదాభో భువనాని ప్రచాకశత్ ప్రతాని దేవః సవితాభిరక్షతే ।
ప్రింస్రాగ్ బాహూ భువనస్య ప్రజాభో ధృతప్రతో మహాఽ
అజ్ఞస్య రాజతి ॥

బు. 4-53-4

భావము : సవిత్ర (సర్వప్రేరకుడగు) దేవుడు భువనములను ప్రకాశింపజేయుచు అదమ్యములైన నియమములను రక్షించుచున్నాడు. అతడు భువన

మందలి ప్రజలకై తన బాహువులను సాచి ధృతప్రతుడై ఈ మహా ప్రపంచమును శాసించుచున్నాడు.

8. ఏకః సుపర్ణః ప సముద్రమాఖివేశ స ఇదం విశ్వం భువనం విచష్టే ।
తం పొకేన మనసా పశ్యమన్వితః తం మాతూ రేళి స ఉ రేళి మాతరం ॥

బు. 10-114-4.

భావము : ఒక సుపర్ణ (జీవుడు) పక్షి గలదు. అది ప్రపంచమును సముద్రము పైకి వచ్చినది. అది విహారించుచు ఈ సకల విశ్వమును విపులముగా చూచు చున్నది. కానీ, దానిని జ్ఞానపూర్వకమైన మనస్సుతో నిశితముగా గమనించినచో అది తన తల్లిని (ప్రకృతి) చుంబించు చున్నది. ఆ తల్లి కూడ దానిని చుంబించు చున్నది.

9. అ వో ధియం యజ్ఞియాం వర్త ఊతయే దేవా దేవీం యజతూం.

యజ్ఞియామిహౌ ।

సా నో దుహీయద్ యవసేవ గత్యసహస్రధారా పయసా మహీ గోః ॥

బు. 10-101-9

భావము : ఓ దేవతలారా! నేను మీదైన దివ్యము, పూజ్యము, యజ్ఞ పరాయణమునైన యజ్ఞ భావమును నా రక్షణ కొఱ్ఱుకై ఈ నా జీవనమందు మరల మరల ప్రతిష్ఠించుకొను చున్నాను. ఆ యజ్ఞియ బుద్ధి జొన్న చేనిలో మేసివచ్చి వేవేల ధారలతో పొలను గుత్తిపించు ఆవు వలె మా కోర్కెలు తీర్చు గాక!

10. సదర్థతత్తీరతిధిర్ గృహేగృహే వనే వనే శిశ్రియే తక్షవీరివ !

జనంజనం జన్యో నాతిమన్యతే విశ అఙ్కేతి విశ్యో విశంవిశం ॥

బు. 10-91-2.

భావము : దర్శనీయమైన ఐశ్వర్యముగల ఆ అగ్నిదేవుడు ప్రతి గృహము నందు అతిధి వలె, ప్రతి వనము (వస్తువుల) యందు చోరుని వలె ధాగి యున్నాడు. జనహిత కారివలె ఆ అగ్నిప్రతి వ్యక్తి యందును గలదు.

అందువలననే వ్యక్తి తన వ్యక్తిత్వమును అతిక్రమించడు. నకల ప్రజలకు హితకారిగా (ఆయగ్ని) ప్రతి వ్యక్తి యందును వసించు చున్నాడు.

11. సుదక్షో దక్షోః క్రతునాసి సుక్రతుః అగ్నే కవిః కాంచ్యేసాసి విశ్వవిత్ |
వసుర్వసునాసాం క్షయసి త్వమేక ఇత్ ద్వావా చ యాని పృథివీ చ పుష్టతః ||

బు. 10-91-3

భావము : ఓ అగ్ని స్వరూప పరమేశ్వరూ! నీపు సర్వ బలములందును అధిక బలిష్టుడవు. సర్వ కర్మలలో శుభకర్మలు గల్గిన వాడవు. నీ సృష్టి రూపకూప్యముతో సర్వజ్ఞుడవైన కవియై యున్నావు. వసువలకు వసువవు, ద్వావాపృథువుల వలన ఏవి ఐశ్వర్యములు కలుగునో, అవి యన్నియును నీ ఒక్కని యందే నిలచిపోవు చున్నావి.

12. ధృతవ్రతాః క్షత్రియా యజ్ఞనిష్టుతో బృహద్దివా అధ్వరాణామభిత్రియః |
అగ్నిహాతార బుతసాపో అదృహః అపో అసృజన్మను వృత్తతూర్యే ||

బు. 10-66-8

భావము : (వృత్త తూర్యము) హౌప వినాశకమైన సంగ్రామము నందు దానికి తగిన కర్మలు చేయగలవారు. 1. వ్రతధారులు, 2. క్షత్రియులు, 3. సర్వహిత కర్మలొనరించువారు, 4. బ్రహ్మచర్యాదుల ద్వారా తేజోవంతులు, 5. అహింసా కర్మలతో శోభిల్లు వారు, 6. అగ్నిని ఆరాధించువారు. 7. సత్య నిష్టులు, 8. ఇతరులకు ద్రోహము చేయనివారు మాత్రమే.

13. క్రతూయన్ని క్రతవో హృత్సు ధీతయో వేనంతి వేసాః పతయంత్యా దిశః |
న మర్దితా విద్యతే అన్య ఏభో దేవేషు మే అధి కామా అయంసత ||

బు. 10-64-2

భావము : హృదయము నందు ధారణ మొనర్చిన సంకల్పములు దేవతల గూర్చి సంకల్పించుచున్నావి. ప్రేమపూరితమైన కోర్కెలు దేవతలు కోరుచున్నావి. దేవతల నంబంధించిన ప్రేరణలు అన్ని వైపుల నుండి చేరుచున్నావి. నిస్సందేహముగ ఈ దేవతల కంటే సుఖమును గల్గించు వారెవ్వరునూ లేరు.

అందువలన, నా సర్వ కామములు, సంకల్పములు, ప్రేరణలు దేవతలందే నియమితములైనవి.

14. సృచక్షసో అనిమిషంతో అర్థాణా బృహద్దేవాసో అమృతత్వమానశుః ।
జ్యోతీరథా అహిమాయా అనాగసో దివో వర్షాగ్రణం వసతే స్వస్తయే ॥

బు. 10-63-4

భావము : మనుష్యులను బాగుగా గమనించు (వీక్షించు) వారును, ఎన్నడును నిధురింపని వారును, సర్వపూజ్యులునైన దేవతలు గొప్పదైన అమరత్వమును పొందిరి. జ్యోతియే రథముగా గలిగినవారు, తమ ప్రజ్ఞకు దెబ్బతగులని వారునైన ఈ నిష్ఠాపులైన దేవతలు ద్వాలోక శరీరమునందు వసింతురు.

15. తస్తుం తస్వైన్ రజసో భూనుమన్వాహి జ్యోతిష్పుతః పథో రక్ష ధియూక్తాణ్ ।
అనుల్యణం వయత జోగువామపో మనుర్భవ జనయా దైవ్యం జనమ్ ॥

బు. 10-53-6

భావము : జ్యోతి యనెడి దారపు పడుగు పోను కొనుచూ ద్వాలోకము వరకు అనుసరించి వెడలుము. అటుల బుద్ధికౌశలమున చేయబడిన జ్ఞాన ప్రకాశమయమైన పద్ధతులను పరిరక్షింపుము. ఈ పడుగులో భక్తుల యొక్క వ్యాపకమైన కర్మలను లోపరహితముగా చేయుము. మనస శీలుడవై, ఈ దివ్యజన రూపమైన వస్త్రమును తయారు చేయుము.

16. విశం విశం మఘువా పర్వతాయత జనానామ్ ధేనా అవచాకశద్ వృషో ,
యన్యాహ శక్తః సవనేషు రణ్యతి స తీవ్రైః సోమైః సహతే పృతస్యతః ॥

బు. 10-43-6

భావము : పరమేశుడు ప్రతి మనుజునియందు గలడు. ఆ సౌఖ్య వర్షకుడైన ఈశ్వరుడు సర్వమానవాళి యొక్క జ్ఞానక్రియలను చూచుచూ ప్రకాశింప జేయుచున్నాడు. కానీ, సర్వశక్తియుతుడైన ఈశ్వరుడు ఎవరి సవనములో సంతోషించు చున్నాడో ఆ పురుషుడు తన తీవ్రములైన సోమముల ద్వారా, తనకు విరుద్ధములైన వానిని జయించు చున్నాడు.

17. సా మా సత్యోక్తిః పరిషాతు విశ్వతో ద్వావా చ యత్త తతనన్నహోని చ ।
విశ్వమన్యన్నివిశంతే యదేజతి విశ్వహోహో విశ్వహోదేతి సూర్యః ॥

బు. 10-37-2

భావము : సత్య ప్రకాశమునందు ద్వ్యలోకమున్నా దినములన్నియును తమ వ్యాప్తిని పొంది యున్నవి. ఆ సత్యోక్తి నన్ను కాపాడు గాక! సత్యేతరమైన దంతయు ఏది కదలుచున్నదో అది నశించి పోవుచున్నది. ఎల్లప్పుడు నీరు ప్రవహించుచున్నది. ఎప్పుడునూ సూర్యుడు ఉదయించుచున్నాడు.

18. న తా నశన్ని న దభాతి తస్మారో నాసామామిత్రో వ్యధిరూ దధర్మతి ।
దేవాంశు యూభిర్యజతే దదాతి చ జ్యోగిత్తాభిః సచతే గోపతిః సహః ॥

బు. 6-28-3

అ. 4-21-3

భావము : ఆ గోవులు (ఇంద్రియములు) నశింపవు. దౌంగలు వానిని బాధింపలేరు. వానిని శత్రువుల దెబ్బలు పీడింపలేవు. ఈ గోవులతో (ఇంద్రియములతో) దేవతా యజసము నెవరు చేయుదురో, దేవతల కర్మణము చేయుదురో, వారి ఇంద్రియములనెడు గోవులతో గోపతి రైన జీవాత్మ చిరకూలము కలసి యండును.

19. ప్రత్యున్నానాద్ అధ్యా యే సమస్వరన్ శ్లోకయస్తాసో రభసస్య మన్వః ।
అపానక్షాసో బధిరూ అహసత బుతస్య పంథాం న తర్ని దుష్టుతః ॥

బు. 9-73-6

భావము : ఈశ్వరుని వాక్కు నుండి వెలువడునవి, వేగవంతమైన విశ్వమును తెలిసినవి రైన ఈ దివ్య శబ్దపు కిరణాళి తమ పురాతన వ్యత్పత్తి స్థానము నుండి వచ్చి కలసి ధ్వనించు చున్నవి. అంధులు, బధిరులైన ఈ జనులు వీనిని పట్టించుకొనరు. వీని లాభమును పొందరు. ఇందువలననే దుష్టరులు సత్యమార్గమున తరింపరు.

20. సహస్రధారే వితతే పవిత్ర ఆ వాచం పునర్నీ కవయో మనీషిణః ।
రుద్రాస ఏషాం ఇషిరాస అద్రుహః స్ఫశః స్వంచః సుదృశో నృచక్షసః ॥
బు. 9-73-7

భావము : క్రాంతదర్శులు, జ్ఞానులు తమ వాణిని సహస్రధారలు గలిగిన పవిత్ర స్తోత్రములతో పునీతము చేసికొనెదరు. వీరి యొక్క ప్రాణరూపమై మాధ్యమిక వాణులు సుదూరము ప్రయాణించునవి. ఎపరికిని ద్రోహమొనరింపనివి, సద్వర్తన కల్పినవి, దివ్యదృష్టి గలిగినవి, మనుజులను బాగుగా పరికించునవి, దూతవలే వైనవి.

21. సమేత విశ్వ వచసా పతిం దివః ఏకో విభూః అతిధిర్జనానాం ।
స పూర్వోష్ట సూతసమావిసౌసత్ తం పుర్తునిః అనుఖాప్త ఏకమి త్వరు ॥
అర్. 7-21-1

భావము : ఓ జనులూరా! పరమేశ్వరుని అందరూ ఏక కంతముతో గానము చేయుదు. అతడు సర్వవ్యాపి. సర్వజనులకూ అతిథి. అతడు పురాతనుదైనను క్రోత్తదైన తః విశ్వమున వ్యాపించియున్నాడు. అతని గూర్చి పోవ మార్గము ఒకటే ర్యైనను విశాలమైనది.

22. సం జానామహై మనసా సంచికిత్యా మా యుష్మిం మనసా దైవ్యేన ।
మా ఘోషా ఉత్సు ర్భవులే వినిర్మతే మేఘః పప్తత్ ఇంద్రస్య తపాన్యాగతే ॥
అ. 7-52-2

భావము : మనస్సుతో కలసి మెలసి విచారింతము. ఆలోచించుట, తెలిసికొనుట, కలసి చేయుదము. దైవికమైన మనస్సుతో వియోగమును పొందకుండుము. చీకటి కమ్మినపుడు హోహికారము చేయకుందము. వగలు వచ్చినపుడు ఇంద్రుని ఘూతము మనమీద పడకుండును గాక!

23. తం పృచ్ఛతా స జగామా స వేద స చికిత్యాం ఈయతే సా నీవ్యయతే ।
తస్మిన్నాన్తి ప్రశిష్టస్మిన్నిష్టయః స వాజస్య శవసః శుష్మిణస్పుతిః ॥
బు. 1-145-1

భావము : ఆ అగ్నిదేవుని అడుగుడు (కోరుడు). అతడంతటయూ విహారించును. అతడంతయునూ తెలియును. అతడంతయునూ తెలిసియే

వెదలుచున్నాడు. అతడే వేగముగా వెదలును. అతనియందే సర్వ యజ్ఞములు వసించును. అతడే జ్ఞానమునకునూ, బలమునకునూ, బలవంతులకునూ నాథుడు.

24. తమిత్ పృష్ఠంతి న సిహో వి పృష్ఠతి స్వేనేవ ధీరో మనసా యద్గ్రభీత్ |
న మృష్యతే ప్రథమమ్ నాపరమ్ వచో అస్య క్రత్యా సచతే అప్రదృపితః ||

బు. 1-145-2

భావము : తమ అంతరాత్మనే అందరునూ అడుగుదురు. కానీ, అందరూ విశేషముగా ప్రత్యీంపరు. బుద్ధిమంతులునూ తమ మనసులతో ఎంత గ్రహింపగలుగుదురో అంతమాత్రమే. అ అగ్ని తనకు ముందువెనుకల మాటలూడు వారిని సహింపడు. నిరభిమాని యగు పురుషుడు మాత్రమే ఈ అగ్ని యొక్క కర్మ ప్రజ్ఞలతో తనను సంయుక్తునిగా చేసికొనును.

25. ప్ర వో మహో మన్మహానాయ అంధసో అర్చా విశ్వాసరాయ విశ్వాధువే |
ఇంద్రస్య యస్య సుముఖం సహో మహి ప్రవో సృష్టం చ రోదనీ సపర్యతః ||

బు. 10-51-1, య. 33-23

భావము : ఏఱు, ఆ మహాత్ముడు, సదా సంతోషముతో నుండువాడు. విశ్వవ్యాపియైన విశ్వపురుషుని పూజింపుడు. ఆ ఇంద్రుని పూజ వలన కల్గి బలము ప్రేప్తుమైనది. అతని కీర్తి బలములకు ద్వావాపృథువులు వందన మొనర్చున్నాయి.

26. వాజస్య ను ప్రసవే మాతరం మహోం అతిదిం నామ వచసా కరామహో ;
యస్యం ఇదం విశ్వం భువనమావేశ తస్యం నో దేవః సవితా ధర్మసావిష్ట్ ||

య. 18-30. తై.సం. 1-7-7-3

భావము : గొప్పదైన భూమాత అదితిని, అన్న, బల, జ్ఞానముల ఉత్సత్తి కొఱకు మనము వాక్కుల ద్వారా అభిముఖ మొనర్చుకొను చున్నాము. తనయందే ఈ విశ్వము నంతనూ ధరించియున్న ఆమె యందు ప్రేరకుడైన సవిత్ర దేవుడు మన కర్తవ్యమును, ధర్మమును ప్రేరేపించును గాక!

27. ఇష్టో తే పక్కా వజరో పత్రిణో యాభ్యాం రక్కాంసి అపహంస్యగ్నే ।
తాభ్యాం పతేమ సుకృతాములోకమ్ యత్ర బుషయో జగ్నృః ప్రథమజ్ఞా
పురాణః ॥

య. 18-52

త్ర.సం. 4-7-13-2

భావము : ఓ అగ్ని! నీయొక్క ఈ ఆజ్యములు పైకి లేపెడి రెండు
రెక్కలతో రాక్కసులను నాశన మొనర్చుచున్నావు. వానితో మమ్మి ప్రాచీనులు,
జ్ఞానులునైన మా పూర్తీకులు ఎచ్చటకు చేరిరో అచ్చటకు మమ్ములను కూడ
చేర్చుము.

28. యదాకూతాత్ సమసుత్రోత్ హృదో వా మనసో వా సంభృతం చక్కాషో వా ।
తదనుప్రేత సుకృతాము లోకమ్ యత్ర బుషయో జగ్నృః ప్రథమజ్ఞాః పురాణః ॥

య. 18-58

త్ర.సం. 5-7-7-1

భావము : ఏ శక్తి బిందువు ఆత్మ సంకల్పముచేత బాగుగా వర్షించు
చున్నదో, హృదయముతో గాని, మనస్సుచేత గాని, చక్కరూడి ఇంద్రియములతో
గాని వర్షించునో దానిని బాగా ధారణచేసి దానితో ప్రాచీనులు, పూర్వులు,
బుములునైన వారు ఏ సుకృతలోకమునకు వెడలిరో, అచ్చటకు నీవునూ
వెదలుము.

29. ప్రజాపతే రావృతో బ్రహ్మణా వర్షణాహం కశ్యపస్య జ్యోతిషో వర్షసౌ చ ।
జరదష్టిః కృతవీర్యో విహయః సహస్రాయుః సుకృతశ్చరేయమ్ ॥

గ. 17-1-27

భావము : ప్రజాపాలకుడైన ఈశ్వరుని యొక్క గొప్ప జ్ఞానరూపమైన
కవచముతోడనూ తేజస్వియైన హిరణ్యగర్భుని ప్రకాశముతోను తేజస్వితోనూ
కప్పబడి వృద్ధాప్యములోనూ, కర్మకరణ సమర్థుడనగుచు సర్వ విధ వీర్యములను
సంచిత మొనర్చి వివిధప్రకారగమనములను సిద్ధమొనర్చు కొనుచు సహస్ర
వర్షముల వయస్సు వరకు, సుకృత కర్మలను జేయుచు చరింతును.

30. స పర్యగాత్ శుక్రమకాయమవ్రణం అస్నేవిరం శుద్ధమపొపవిద్ధమ్ |
కవిర్మనీషీ పరిభూః స్వయంభూః యాథా తథ్యతోఅర్థాన్ వ్యదధా
చ్ఛాశ్వతీభ్వః సమాభ్వః || య. 40-8

భావము : ఆ పరమేశ్వరుడు దేదీప్యమానమైన రూపముతో శరీర
రహితుడు, ప్రణ, స్నాయ రహితుడు, సర్వదా శుద్ధుడు, పొపమునకు దూరుడ్ననే
అంతటను వ్యాపించియున్నాడు. అతడు క్రాంతదర్శి. సర్వల మనస్సులకు
నాథుడు. అందరనూ మించినవాడు. స్వయంభువు. అతడు తన ప్రజల
కొఱకు చిరకాలము నుండి, సర్వ విధ అర్థములను (జ్ఞాన, సంపదములు)
న్యాయమైన రీతిలో ఇచ్చుచున్నాడు.

31. ఆ రుద్రాన ఇంద్రవంతః సజోషసో హిరణ్యరథాః, సువితాయ గన్మన్ |
ఇయం వో అస్మత్ ప్రతి హర్యతే మతిః, తృష్ణజేన దివ ఉత్స్వ ఉదన్యవే || బు. 5-57-1

భావము : ఓ ప్రాణములూరా! ఆత్మశ్వర్యము కల్గిన, కలసి సేవన మొనర్చు
నట్టి హితము, రమణీయములైన సంచారము కల్గిన మీరు, మూ ఉత్తమ గతికై
రండు. ఈ నాబుద్ధి మిమ్మలను, దప్పిగొన్న చాతక పక్షి అకాశము నుండి
వర్షధారలను వలె కోరుచున్నది.

ఆశ్వయుజ మాసము

1. ఉద్వయం తమసస్పరి జ్యోతిష్పత్యంత ఉత్తరం ।
దేవం దేవతా సూర్యం అగ్ను జ్యోతిరుత్తమం ॥

బు. 1-50-10, అ. 7-53-7

భావము : బాగుగా పైకి లేచిన చీకటి కావలవైపున నున్న ఉచ్చత రమైన ప్రకాశమును జూచుచూ, మనము దేవాధి దేవుడైన సూర్యని ఉత్తమ జ్యోతిని పొందుదుము గాక!

2. ద్వావిషో వాతో వాత ఆ సింధోరా పరూషతః ।
దక్షం తే అన్య ఆ వాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః ॥

బు. 10-137-2

భావము : ఈ రెండు విధములైన వాయువులు (ఉచ్చాను, నిశ్చానములు) వీచుచున్నాయి. ఒకటి హృదయ సాగర పర్యంతము. రెండవది వెలుపలి వాయు మండలము వరకు, వానిలో నొకటి నాకు బలమును చేకూర్చుటకు లోనికి వచ్చును గాక! రెండవది సర్వదోషములను వెలికి నెట్టగాక!

3. ఆ వాత వాహిం భైషజ్యోతిష్మ వి వాత వాహిం యద్రపః ।
త్వం హి విశ్వభైషజ్యో దేవానాం దూత ఈయనే ॥

బు. 10-137-3

భావము : ఓ ప్రోణమా! నా లోనికి ఔషధయుక్తమైన వాయువును గానిరమ్మి. నాలోని మలినమును తొలిగించుము. నీవు నిశ్చయముగ విశ్వ పైద్యుడవు. దేవతల దూతవు.

4. ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసొ సహా ।
ద్విష్టవ్మ మహ్యమ్ రఘ్నయన్ మో అహం ద్విష్టతే రథమ్ ॥

బు. 1-50-13

భావము : ఇదుగో! ఈ పరమాత్మ సూర్యుడు నా కొఱకు శత్రువులను నాశము జేయుచూ, వశపరచుకొనుచూ, తన సర్వ తేజముతో నుదయించేను.

నేను శత్రువులను హింసింప కుండును గాక! ద్వేష భావముంచ కుండుదును గాక!

5. జిహ్వయూ అగ్రే మధు మే జిహ్వమూలే మధూలకమ్ |
మమేదహూ క్రతూవసో మమ చిత్తముపొయసి || అ. 1-34-2

భావము : నా జిహ్వగ్రమున మధురవాక్యాలుండును గాక! జిహ్వమూలమున ఇంకనూ మాధుర్యముండును గాక! ఓ మాధుర్యమా! నీవు తప్పక నా ప్రతి పనిలోను, అన్ని ఆలోచనలయందునూ నిలచి యుండి, నా అంతఃకరణమున వ్యాపింపుము.

6. యన్మన్యసే వరేణ్యం ఇంద్ర ద్యుక్షం తదాభర |
విద్యామ తస్య తే వయమ్ అకూపారస్య దావనే || బు. 5-39-2

భావము : ఓ పరమేశ్వరూ నీవు దేనిని కోర దగినదియు, తేజోయుక్తము వైన ఐశ్వర్యముగా తలంచెదవో, దానిని మా కొసంగుము. మేము నీనుండి అట్టి అకుత్సిత పూర్ణమైన (చెడు మార్గముల రాకుండిన) దానమును పొందెదము గాక!

7. యే నదీనాం సంప్రవంతి ఉత్స్వసః సదమక్షితాః |
తేభిర్మై సర్వైః సంప్రావైః ధనం సం ప్రావయామసి || అ. 1-15-3

భావము : ఎల్లప్పుడునూ ముందుకు కదలుచునే యుండెడి సదుల స్రోతములు నిరంతరము ప్రవహించుచునే యున్నవి. ఆ సర్వ స్రోతముల ప్రవాహములతో బూటుగా నేను, నా ధనమును ప్రవహింపజేయు చున్నాను (దాచి యుంచుటలేదు).

8. గాయన్తి త్వా గాయత్రిణో అర్ఘున్యర్ఘమర్మిణః |
బ్రిహ్మణస్త్వా శతక్రత ఉద్ వంశమివ యేమిరే || బు. 1-10-1

భావము : ఓ పరమాత్మా! శతక్రతూ! సామగ్రానము చేయవారు నిన్నే పాడుచున్నారు. బుత్యిక్యులు, బుక్యులచే నిన్నే పూజించుచున్నారు. సర్వ విధజ్ఞానులున్నానీ మహో మహిమను ధ్వజ దండము వలె పైకి లేపి చూపుచున్నారు.

9. శ్రద్ధయాగ్నిః సమిధ్యతే శ్రద్ధయా హూయతే హవిః ।
శ్రద్ధాం భగ్య మూర్ఖని వచసా వేదయామసి ॥

బు. 10-151-1

భావము : శ్రద్ధ చేత అగ్ని ప్రదీప్త మగుచున్నది. శ్రద్ధతోనే హవిస్తు అర్పింపబడుచున్నది. ఐశ్వర్యము యొక్క మూర్ఖమునందు శ్రద్ధనే మనము వేదవాణి ద్వారా ప్రకటించుచున్నాము. (శ్రద్ధయే ఐశ్వర్యమునకు ఏన్న).

10. శతహస్త సమాహర సహస్రహస్త సం కిర ।

కృతస్య కార్యస్య చేహ స్నాతిం సమావహ ॥ అ. 3-24-5

భావము : ఓ మానవా! నూరు చేతులు గల వాడవై ధనము ప్రోగు చేయుము. వేయి చేతులతో దానిని పాత్రుల కందింపుము. ఈ విధముగా నీచే చేయబడిన, చేయుచున్న దాని ఘలమును ఈ ప్రపంచములో పొందుము.

11. ఉత దేవా అవహితమ్ దేవా ఉన్నయథా పునః ।

ఉతాగశ్చక్రుషం దేవా దేవా జీవయథా పునః ॥

బు. 10-137-1

అ. 4-13-1

భావము : ఓ దేవతలారా! మీ దేవతలు క్రిందపడిన వారిని కూడ పైకెత్తుచున్నారు. ఓ దేవతలారా! మీ దేవతలు పాపము చేసిన వారిని కూడ మరల జీవింప జీయు చున్నారు.

12. ఏ గ్రామ్యః పశవ ఆరణ్యేః వ్యాపస్టప్లయాసరన్ ।

వ్యహం సర్వేణ పాపునా ఏ యక్షేణ సమాయుషో ॥ అ. 3-31-3

భావము : గ్రామమందలి పశువులు, ఆరణ్యక పశువులకు విరుద్ధమైన దిశలో వెడలును. జలములున్నచోట దప్పిక యుండదు. నేను సర్వ విధ పాపముల నుండి విముక్తుడను. రోగము నుండి ముక్తుడను. ఆయుష్మ, ప్రాణములను కలిగినవాడను.

13. అసద్ భూమ్యః సమభవత్ తద్యామేతి మహాద్ వ్యచః ।
తద్ వై తతో విధూపాయత్ ప్రత్యక్ కర్తారమృచ్ఛతు ॥

గ. 4-19-6

భావము : అధర్మము భూమి నుండి ఉత్సన్నమగును. అది ఏక్కిలి పెద్దదై విస్తరించి ద్వాలోకపర్యంతము వెడలును. ఆ తరువాత అది నిస్సందేహముగా ఆ అధర్మకారి (కర్త)ని తపింప జేయును. ఎదురు తిరిగి, ఆ అధర్మపరుని పైననే వచ్చి పడును.

14. యశ్చకార న శశాక కర్తుమ్ శశే పాదమంగురిమ్ ।
చకార భద్రమస్యభ్యమ్ ఆత్మనం తపనం తు సః ॥ గ. 4-18-6

భావము : ఎవడు హింసించుచున్నాడో, అతడు నిజముగా పెఱవారిని హింసింపజాలడు. తన కాలిప్రేలినే విరుచుకొను చున్నాడు. అతడు మనకు మేలుజేయు చున్నాడు. కానీ, తనకు తాను తాపము కల్గించుకొను చున్నాడు.

15. స్వర్యంతో నాపేక్షన్ ఆ ద్యాం రోహన్తి రోదనీ ।
యజ్ఞమ్ యే విశ్వతోధారమ్ సువిద్యంసో వితేనిరే ॥

గ. 4-14-4, య. 17-68

భావము : ఏ ఉత్తమ జ్ఞానులు విశ్వతోధారమైన యజ్ఞమును (విశ్వ కల్యాణము) విస్తరింప జేయుదురో, వారు ఆనందమయమైన స్థితికి వెడలుచు, వేరు పదార్థమును కోరరు. వారు ద్యావాపృథుపుల నథఃకరించి, ద్వాలోకములను గురించి పోవుచున్నారు.

16. త్ర్యంబకమ్ యజ్ఞమహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ ।
ఉర్వారుకమివ బంధనాత్ మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ ॥

బు. 7-59-12, య. 3-60, గ. 24-1-7

భావము : మంచి గంధము, సౌందర్యము గలిగి పుష్టిని పెంచెది త్రిలోక నాథుడైనట్టి త్ర్యంబక దేవుని యజించుచున్నాము. పండిన దోసకాయ తీగ నుండి విడివడునట్లుగా, మృత్యు భయము నుండి ముక్తులమగుదుము గాక! అమృతత్వమును వదలకుందుము గాక!

17. దృష్టి రూపే వ్యాకరోత్ సత్యాన్మతే ప్రజాపతిః ।

అత్రద్ధామన్మతేఉదధాత్ త్రద్ధాం సత్యే ప్రజాపతిః ॥ య. 19-77

భావము : ప్రజాపతి చక్కగా పరిశీలించి, సర్వరూపములలో నిజము, అబద్ధము అన్న రెండు విభాగముల నేర్చుటచేను. అ ప్రజాపతి అన్నతము నందు అత్రద్ధను, సత్యమునందు త్రద్ధను ఉంచేను.

18. సం గచ్ఛధ్వం సం వదధ్వం సం వో మనాంసి జూనతాం ।

దేవా భాగం యథా పూర్వే సంజూనానా ఉపాసతే ॥

ఐ. 10-191-2

భావము : ఓ మానవులారా! కలసి ఆచరింపుడు, కలసి మాటలాడుడు (ఐకమత్యముతో-ఏకగ్రీవముగా) మీ మనస్సులు సమాన జ్ఞానమునందును గాక! ఏవిధముగా పూర్వకాలమున దేవతలు కలసి ఏక జ్ఞానము గలవారైతమ భాగధేయమును పొందిరో అట్లు. (మీరును పొందుడురు గాక అని ఆకాంక్ష).

19. తఃర్ష్యయా త్ర్ధాజిం ప్రథమాం ప్రథమస్య ఉత్సాపరాం ।

అగ్నిం హృదయ్యం శోకం తం తే నిర్వాపయామసి ॥

అ. 6-18-1

భావము : తఃర్ష్య వలన కలిగెడి మొట్ట మొదటి వడిగల మంటను ఆర్పి వేసెదము. తరువాత మొదటి దాని వలన కలిగెడు అసూయాగ్నిని కూడా ఆర్పి వేసెదము. నీలోని తఃర్ష్య రూపమైన హృదయమునందు వెలిగెడు అగ్నిని దాని వలన కలుగు శోకనంతూపములను బాగుగా శాంతింపజేయుదము.

20. ఋతేస్య ర్తేనాదిత్యా యజత్రా ముంచతేహ నః ।

యజ్ఞం యద్ యజ్ఞవాహనః శిక్షనో నోపశేకిమ ॥ అ. 6-114-2

భావము : ఓ యజనీయులగు ఆదిత్యులారా! ఈ లోకమందు మేము ఏకారణము వలన యాగము చేయగోరుచునూ, చేయకుండ నున్నామో, అట్టి

మమ్య సత్యమునకున్న సత్యమైన పరమేశ్వరుని ద్వారా, మా బంధమును తొలగింపుడు.

21. యది జాగ్రత్ యది స్వపన్ ఏన ఏనస్యోత్కరమ్ ।

భూతం మా తస్యాద్ భవ్యం చ గ్రుపదాదివ ముంచతామ్ ॥

అ. 6-115-2

భావము : ఏదైనను నేను జాగ్రదవస్తులో గాని, నిద్రావస్తులో గాని పాపిగా, పాపము నొనర్తునో, ఆ పాపము నుండి నన్ను భూత భవిష్యత్తులలో, నా చేయు ఆలోచనలు బొండ కౌయ్య నుండి విడిపించునట్లు నన్ను విముక్తుని చేయు గాక!

22. పర్యావరే దుష్యప్యావ్త పాపాత్ స్వప్యాత్ అభూతాయః ।

బ్రహ్మాహ మన్తరం కృష్వ పరా స్వప్నముఖాః శుచః ॥

అ. 7-100-1

భావము : పీడకలలో జరుగు పాపమునుండి ఆ కలలో చేయు అశుభ కర్మల నుండి నేను విముఖుడనగుదును. నేను ఆత్మ జ్ఞానమును నాలో కల్గించుకొను చున్నాను. కలల నుండి కల్గి దుఃఖములను దూరము చేయు చున్నాను.

23. అప్రకామన్ పొరుషేయాద్ వృణానో దైవ్యం వచః ।

ప్రణీతీ రభ్యావర్తస్వ విశ్వేభిః సఖిభిః సహః ॥

అ. 7-105-1

భావము : మనుష్య కృత వచనము (వాక్యము) నుండి తొలగుచు, ఈశ్వరీయవాణిని త్రేప్పముగా స్వీకరించుచూ, ఈ దైవిక ఆదేశములను, నీ సర్వ స్నేహమండలితోను కలసి ఆచరింపుము.

24. సభ్యే త ఇంద్ర వాజినో మా భేమ శవసస్వతే ।

త్వామభి ప్ర ణోనుమో జేతారమపరాజితమ్ ॥

బు. 1-11-2

భావము : సర్వబలములకునూ అధివతియైన ఓ ఇంద్రా! నీ మిత్రులముగా నుండి బలజ్ఞానములతో కూడి మేము నిర్భయముగా నుండుము

గాక! ఎప్పుడునూ గెలుచువాడపు, ఎప్పురి చేతను ఓడకుండు వాడ్వైన నీన్ను సర్వ విధముల స్తుతింతును.

25. ఏతా ఏనా వ్యాకరమ్ ఖిలే గా విష్ణుతా ఇవ ।

రమన్నామ్ పుణ్య లక్ష్మీర్యః పౌషీస్తా అనీవశం ॥ అ. 7-115-4

భావము : మందలో గల ఆవులను గోపాలునివలె, తః, ఆ, వివిధ ప్రకారములైన ఆ, యూ, ఐశ్వర్యములను వేరుగా గ్రహించు చున్నాను. పుణ్య సంపదలు నన్ను సంతసపుతుచుగాక! పొపసంపదలను నేను నాశన మొనర్చుచున్నాను.

26. హిరణ్య గర్భమ్ పరమమ్ అనత్యదం జనా విదుః ।

స్కుంభస్తదగ్రే ప్రోసించత్ హిరణ్యం లోకే అంతరా ॥ అ. 10-7-28

భావము : ప్రజలు హిరణ్య గర్భాని (సౌరమండలమును) అన్నింటినీ మించిన, తనకంటే మిన్నయైన వస్తువులేనట్టిదిగా తెలియుడురు. కానీ, ఆ హిరణ్యగర్భాని తేజో వీర్యమును, ప్రాచీన కాలమందు, ఈ లోకమున జగదా ధారుడగు పరమేశ్వరుడు సించన చేసెను (పోషించెను).

27. కథం వాతో నేలయతి కథం న రమతే మనః ।

కిమూపః సత్యం ప్రేప్సంతీః నేలయన్ని కథాచన ॥ అ. 10-7-37

భావము : వాయువు (ప్రాణము) ఎందువలన నిలచి యుండదు - మనస్సు ఎందువలన సదా ఆనందావస్థలో యుండదు? సత్య స్వరూపమును పొందగోరియే, ప్రజలు, జీవుల కర్మ ప్రఘాహములు, ఎప్పుడునూ నిలకడలేక కదలు చుండునా, ఏమి?

28. అన్ని సంతం న జహోతి అన్ని సంతం న పశ్యతి ।

దేవస్య పశ్య కావ్యం న మమార న జీర్యతి ॥ అ. 10-8-32

భావము : తన సమీపమున గల పరమేశ్వరుని నుండి దూరము కాలేదు గాని, ప్రకృనే గల ఆ పరమేశ్వరుని చూడడు. మానవా! ఆ పరమేశ్వరుని, ఈ కావ్యమును (విశ్వమును) చూడుము! ఇది అమరము. ఏనాటికిని జీర్ణింపనిది.

29. మధుమన్మే నిక్రమణి మధుమన్మే పద్మాయుణమీ ।

వాచా పద్మామి మధుమద్ భూయాసం మధుసందృశః ॥

�. 1-34-3

భావము : నేను పరులను సమీపించు పద్ధతి మాధుర్యయుక్తముగా నుండవలెను. వారి నుండి తొలగి పోవుటయునూ మధురపూర్ణముగా నుండ వలయును. మాటలను మాధుర్య యుక్తముగా మాటలాడుదును. అన్నింటనూ మాధుర్యమునే చూచువానిగా నగుదును.

30. పూర్ణాత్ పూర్ణముదచతి పూర్ణం పూర్ణేన సిచ్యతే ।

ఉతో తదబ్య విద్యాము యతస్తత్ పరిషిచ్యతే ॥

�. 10-8-29

భావము : పరిపూర్ణుడగు పరమేశ్వరుని నుండి పరిపూర్ణముగు విశ్వము ఉత్పన్నమైనది. ఈ పూర్ణవిశ్వము, ఆ పూర్ణుడైన పరమేశ్వరుని వలన సేచింప (పోషింప) బడుచున్నది. కావున, ఎవని వలన ఈ విశ్వము బాగుగా పోషింప బడుచున్నదో, ఇప్పుడు అతనిని తెలియుదము గాక!

31. ఇయం కళ్యాణ్యజరా! మర్యాస్యమృతా గృహో !

యశ్శై కృతా శయే స యత్పత్తార జజ్ఞార సః ॥

�. 10-8-26

భావం : ఈ అత్మ కళ్యాణ స్వరూపిణి, ఎన్నడునూ జీర్ణము కానిది, మరణ శీల్యుడైన మనుష్యని దేహమనెడు గృహమునందు, అమృతమైనది. కాని, ఏ జీవుని కొఱకై, ఈ అత్మ ధరింపబడినదో, అతడు నిద్రించుచున్నాడు. ఏ శరీరము దానిని ధరించినదో, అది కూడ జీర్ణించి పోవుచున్నది.

కార్తీక మూసము

1. మూయుభీరింద్ర మూయినమ్ త్వేమ్ శుష్టుమహాతిరః ।
విదుషే తస్య మేధిరాః తేషాం శ్రవంస్యత్తిర ॥

బు. 1-11-7

భావము : ఓ ఇంద్రా! నీవు మూయువుల, శోషింప జేయువారును ఐన వారిని, మూయల ద్వారనే నాశనము చేయుచున్నావు. నీ యొక్క ఆ శక్తిని, మేధావులు, జ్ఞానులు మాత్రమే తెలియుదురు. అట్టి వారి సత్యములను, కీర్తిని ఉద్ధరింపుము.

2. బ్రిహ్మచర్యేణ తపసా దేవా మృత్యుమపాష్ముత ।
ఇద్రిం హ బ్రిహ్మచర్యేణ దేవేభ్యః స్వరాభరత్ ॥ అ. 11-5-19

భావము : దేవతలు, జ్ఞానులు, బ్రిహ్మచర్యము (వీర్య ధారణ), తపో బలములతో మృత్యువు సధిగమించిరి. పరమేశ్వరుడున్నా తన బ్రిహ్మచర్యము ద్వారానే దేవతలకు సుఖము, తేజములను కలిగించుచున్నాడు.

3. బ్రిహ్మచర్యేణ తపసా రాజు రాష్ట్రం ఏ రక్షతి ।
ఆచార్యే బ్రిహ్మచర్యేణ బ్రిహ్మచారిణ ఏచ్ఛతే ॥ అ. 11-5-17

భావము : రాజు బ్రిహ్మచర్యపు తపముతో రాష్ట్రమును బాగుగా రక్షించును. ఆచార్యుడు (గురువు) తన బ్రిహ్మచర్యము వలననే బ్రిహ్మచారులను (శిష్యులను) ఆదరించును.

4. తస్యుద్ వై విధ్వాన్ పురుషం ఇదం బ్రిహ్మేతి మన్యతే ।
సర్వ హ్యస్మిన్ దేవతా గావో గోష్ఠ ఇవానతే ॥ అ. 11-8-32

భావము : కావుననే, జ్ఞానులు ఆ పురుషుని - ఇతనినే బ్రిహ్మగా తలంచు చున్నారు. ఈ పురుషుని యందే సర్వ దేవతలునూ గోష్ఠమందలి ఆవుల వలె వెలసియున్నారు.

5. అహమస్ని సహమాన ఉత్తరో నామ భూమ్యం ।
 అభీజొడస్ని విశ్వాజోద్ అశామూతాం విషోసపిః ॥ అ. 12-1-54
 భావము : నేను సహనశీలుడ నగుదును. ఈ భూమి యందు ఉత్తమ ప్రసిద్ధి పొందుదును. పోరులలో శత్రువును గెలిచెదను. అన్నింటిని సహించు వాడనగుదును. అన్ని దిక్కుల యందును అన్నింటిని సహించు వానిగా నగుదును.
6. ఇయం యా పరమేష్టినీ వాగ్దేవి బ్రిహ్మసంశితా ।
 యమైవ సస్మాజే ఘోరమ్ తమైవ శాంతిరస్తునః ॥ అ. 19-9-3
 భావము : ఈ యమ, పరమేష్టినందుండిది. జ్ఞానముచే నితితము చేయబడినదియైన వాగ్దేవత. ఈమే చేతనే ఘోరమైనవి (పరుషములు) చేయబడు చున్నవి. అమే చేతనే మాకు శాంతి కల్యాగాక!
7. ఈశా వాస్యమిదమ్ సర్వమ్ యత్ప్రాంచ జగత్యం జగత్ ।
 తేన త్వ క్రైన భుంజీధా మా గృధః కస్య స్విధనమ్ ॥ య. 40-1
 భావము : ఈ విశ్వములో కనిపించు స్మాప్తియైన దంతయును ఈశ్వరునిచే వ్యాప్తమైనది. అతని చేత నీకు వదలబడిన పస్తువులను మాత్రమే నీవనుభవింపుము. ఇతరులకై వదలబడిన ధనమును ఎన్నటికినీ కోరపలదు.
8. కుర్వన్నేవేహ కర్మణి జిజీవిషేత్ శతం సమః ।
 ఏవం త్వయి నాస్యధేతోఽస్తి న కర్మ లిప్యతే సదే ॥ య. 40-2
 భావము : ఈ ప్రపంచమున కర్మలను ఆచరించుచునే శతవత్సరములు జీవింప గోరుము. ఇట్లు త్వాగపూర్వకకర్మ నాచరించు నీవంటి సరుని యందు కర్మఫలము అంటదు. దీని కంటెను వేరు ఉపాయము లేదు.
9. ఐహ్యదమ్ రాజన్ వరుణ అనృతమాహ పూరుషః ।
 తస్మాత్ సహస్రవీర్య ముంచ నః పర్వంహసః ॥ అ. 19-44-8
 భావము : ఓ పాపనివారకుడైన రాజు! ఈ మానవుడనేక విధముల కల్లులాడును. అట్టివాని వలన కలుగు పాపము నుండి, ఓ సహస్ర బలశాలీ! మమ్ములను అన్ని విధముల కాపాడుము.

10. యే గ్రామా యదరణ్యామ్ యా సభా అధి భూమ్యామ్ ।

యే సంగ్రామః సమితయః తేషు చారు వదేహు తే ॥గ. 12-1-56

భావము : ఈ భూమిపై ఏ గ్రామములు, ఏ ఆరణ్యములు ఉన్నాహో, ఏ యుద్ధములున్నాహో, ఏ సభలున్నాహో, ఏ సమితులున్నాహో, ఓ భూమాతా! వాని యన్నింటను నీ మంచితనమును చెప్పుదుము.

11. యథా ప్రాణ బలిహృతః తుభ్యం సర్వః ప్రజా ఇమ్మః ।

ఏవా తస్మై బలిం హరాన్ యస్య శృంగత్ సుశ్రవః ॥

గ. 11-4-19

భావము : ఓ ప్రాణాగ్ని! ఏ విధముగా సర్వ ప్రజలు, నీ కొరకు అన్నమనెడి బలిని అర్పించుచున్నారో, అటులనే, నిన్న ఉపాసించెడి, నిన్న గానము చేసెడి, నీ పాక్షము వినెడి పురుషుని గూర్చియున్న ప్రజలు బలిని అర్పించెదరు.

12. నమస్తే అస్యాయతే నమో అస్తు పరాయతే ,

నమస్తే ప్రాణ తిష్ఠత అసీనాయోత తే నమః ॥

గ. 11-4-7

భావము ఓ ప్రాణవాయువా! లోనికి వచ్చి (పూరకము) నీకు నమస్కారము. నాలో నిలచియుండు (కుంభకము) నీకు నమస్కారము. వెలుపలకు పోవు (రేచకము) నీకు నమస్కారము. అటులనే, నాలో శ్రీరఘుడిన నీకు (బాహ్యభ్యంతర విషయాపేక్షియైన ప్రాణాయమము) నమస్కారము.

13. సనాతన మేనమాహుః ఉత్సాధ్య స్యాత్ పునర్జవః ।

అహోరాత్రే ప్రజాయేతే అన్యో అన్యస్య రూపయోః ॥గ. 10-8-23

భావము : ఈ దేవుని సనాతనునిగ, అసాదియైన వానిగ చెప్పుదురు. ఇంకను, ఇతడు ఇప్పుడు నిత్యమాతనుడుగా నున్నాడు. ఒకటి మరియుక దాని రూపమున అహోరాత్రులు మరల మరల కల్పుచున్నవి.

14. బాలాదేకమణీయస్మం ఉత్సైకం నేవ దృశ్యతే ,

తతః పరిష్వజీయసీ దేవతా సా మమ ప్రియా ॥

గ. 10-8-25

భావము : (ఈ విశ్వము మూడు తత్వములతో నిండియున్నది). ఒకటి (ప్రకృతి) వెంట్లుక కన్నానూ మిగుల సూక్ష్మమైనది. మరియుకటి (అత్మ) లేనట్లు

గానే అనిపించుచున్నది (కనబదదు గావున). ఆమైన ఆత్మను పరివేష్టించి యున్న దేవత (పరమాత్మ) నాకు ప్రియమైనది.

**15. ఉత్తిష్ఠత అవపత్యత ఇంద్రస్య భాగ మృత్మియమ్ |
యది శ్రోతో జూహఽతన యద్యశ్రాతో మమత్తన ||**

బు. 10-179-1, అ.7-72-1

భావము : (ఓ మానవులారా!) లెండు, సాంఘానముగా పరికింపుడు. ఇంద్రునకు బుత్యనుకూలముగా సమర్పింప వలసిన బాగదేయమును గమనింపుడు. ఆ హవిస్సు బాగుగా పక్షమైనచో హవన మొనర్చుడు. అట్లుగాక, అపక్షముగా నున్నచో ప్రసన్నచిత్తులై దానిని పక్షమొనర్చుడు.

16. అవ మా పొప్పున్ సృజ వశీ సన్ మృదయాసి సః |

ఆ మా భద్రస్య లోకే పొప్పున్ ధేహి అవిహృతమ్ || అ.6-26-1

భావము : ఓ పొపమా! నన్ను వదలి పెట్టుము. నాకు వశపది నన్ను సుఖముగా నుండనిమ్మి. ఓ పొపమా! సరళమైన దానిపై నన్ను పుణ్యకారి (కళ్యాణకారి) ర్థేన లోకమునందు ఉంచుము.

17. యః సపత్నో యోసపత్నో యత్ప ద్విష్టన్ తపోతి సః |

దేవాస్తం సర్వో ధూర్ష్వన్తు బ్రిహ్మ వర్ష మమాస్తరమ్ || అ.1-19-4

భావము : ఎవరు నాకు సమానమైన ప్రతికక్కలో, ఎవరు నాకంట ఎక్కువ తక్కువలైన ప్రతికక్కలో, ఇంకను నన్నెవరు ద్వేషించుచు శపించు చున్నారో, వారిని సర్వదేవతలు బాగుగా మర్దింతురు గాక! నాకు బ్రిహ్మమే (వేదమే) ఆంతరిక కవచమై యున్నది.

18. ఇంద్ర శుద్ధో హి నో రయం శుద్ధో రత్నాని దాశుహే |

శుద్ధో వృత్రాణి జిష్మునే శుద్ధో వాజం సిషోససి || బు.8-95-9

భావము : ఓ ఇంద్రా! (ఆత్మా) నీవు పరిశుద్ధనిగా నుండి మాకు ధనము నిచ్చుచున్నావు. పరిశుద్ధనిగా నుండి దానము చేయువారికి రత్నముల

నిచ్చుచున్నావు. శుద్ధనిగా నుండి పొపములను హననమొనర్చుచున్నావు. శుద్ధనిగా నుండి జ్ఞానము నివ్వ జూచుచున్నావు.

19. అప యత్నే సథస్థ దేవానాం దుర్గతీర్టే ।

రాజన్వప ద్విషః సేధ ఏధో అప స్రిధః సేధ ॥ ఖు. 8-79-9

భావము : ఓ రాజు! సోమా! నీవు నీ సమక్షమున దేవతల విపరీత భావముల చూచినచో, ఓ అమృతవర్షి! ఆ ద్వేషములను దూరము చేయుము. హింసాప్రవృత్తులను దూరము చేయుము.

20. యద్వర్చే హిరణ్యస్య యద్వా వర్చే గవాముత ।

సత్యస్య బ్రిహ్మణో వర్ధః తేన మా సంస్జామసి ॥

సా(ఆర)6-4-10

భావము : వీర్యముయొక్క తేజస్సు ఏదైయున్నదో, ఇంద్రియముల యొక్క తేజస్సు ఏదో, సత్య స్వరూపియైన బ్రిహ్మ, వేదము యొక్క తేజస్సు ఏదో, ఆ సర్వ తేజస్సులతో నన్ను పుర్తిగా కలుపుకొనుచున్నాను.

21. పునరేహి వాచస్పతే దేవేన మనసా సహః ।

వసోష్టతే ని రఘుయ మయ్యావాస్తు మయి త్రుతమ్ ॥ అ. 1-1-2

భావము : ఓ వాక్కుల కథిపతియైన దేవా! మరల నాలోనికి రమ్ము. ప్రకాశించునట్టి మనన క్రియతో కలసి రమ్ము. ఓ ధనాధిపతియైన దేవా! సన్ను ఆనందింప జేయుము. నేను విని తెలిసికొనిన జ్ఞానము నాలోనే యుందును గాక!

22. కాలే తపః కాలే జ్యేష్ఠం కాలే బ్రిహ్మ సమాహితమ్ ।

కాలో హ సర్వస్యేశ్వరో యః పితాసీత్ ప్రజాపతేః ॥

అ. 19-53-8

భావము : ఉచిత కాలమునందే తపము, ఉచిత కాలముననే పెద్దతీకము, గౌరవము, ఉచిత కాలముననే బ్రిహ్మ జ్ఞానము ఉంచబడినవి. ఇవి యన్నియు

బలానుగుణముగనే నెరవేర్పుపలెను. నిశ్చయముగ కాలమే సర్వముసకును అధిపతి. అదియే ప్రజాపతియైన హిరణ్యగర్భసకునూ ఉత్సాదకునిగి నున్నది.

23. అప్యసత్పు వ్యచసత్పు బిలం విష్ణోమి మాయయా !

తాభ్యాం ఉధృత్యై వేదం అథ కర్మాణి కృణుహో ॥ అ.19-68-1

భావము : వ్యాప్తి రహితుడు, ఏకదేశియగు జీవుడవైన నాకు, అనంతుడవైన పరమాత్ముడవైన నీకు మధ్యగల అగ్మాధమును, అంతరమును, నా జ్ఞానము ద్వారా అవిష్కరించుచున్నాను. ఆ రెండింటి ద్వారా వేద జ్ఞానమును పైకి దెచ్చి తరువాత కర్మలను చేయుదము.

24. ప్రియమ్ మా కృణు దేవేషు ప్రియమ్ రాజు సు మా కృణు !

ప్రియమ్ సర్వస్య పత్యతః ఉత శూద్ర ఉతార్యే ॥ అ.19-62-1

భావము : ఓ పరమాత్మా! నన్ను దేవతలకు (బ్రాహ్మణులకు) ఇష్టునిగా చేయుము. నన్ను రాజులకు ఇష్టునిగా చేయుము. కనపడు వారలందరకునూ ఇష్టునిగా చేయుము. శూద్రులందును, అర్యులందును తూడ ఇష్టునిగా చేయుము.

25. త్వమ్ బలస్య గోమతో అపొవరద్రివో బిలం !

త్వాం దేవా అవిభ్యషః తుజ్యమానాస అవిషః ॥ బు.1-11-5

భావము : ఓ వజ్రధారివైన ఇంద్రా! నీవు ఆవులను (ఇంద్రియములను) అధీగించు (అజ్ఞానమును) బలానురుని (తెరను) బిలమును తెరచి వేయుదువు. సర్వ దేవతలు హింసింప బడుచు, వణకుచు నిర్భయుడవైన నిన్ను కోరి చేరుచున్నారు.

26. అగ్నే సమిధమాహర్వమ్ బృహతే జాతవేదసే !

సమే శ్రద్ధాంచ మేధాంచ జాతవేదాః ప్ర యచ్ఛతు ॥అ.19-64-1

భావము : మహాత్ముడు, జాతవేదుడునైన అగ్నికి సమిధలను తెచ్చుచున్నాను. ఆ జ్ఞానయుక్తుడైన అగ్ని నాకు శ్రద్ధను, మేధస్సును ఇచ్చగాక!

27. అశ్వినా సారఫేణ మం మధునాంక్తం శుభస్పతీ ।
యథా వర్షస్వతీం వాచం ఆవదాని జనామ్ అను ॥ అ. 9-1-19

భావము : ఓ వెలిగెడు దేవతలైన అశ్వినులారా! మీదైన తేనెటీగల వలన కలిగిన తేనెతో అమృతమయమైన జ్ఞానముతో నన్ను సంతోషింపజేయుదు. దానివలన నేను ప్రజా సేవకై తేజస్సీయైన వాక్యులను పలికెదను.

28. దేవాన్ యన్నాధితో హుయే బ్రిహ్మచర్యం యదూషిము ।
అక్షాన్ యద్ బిఖ్రూన్ ఆలభే తే నో మృదస్త్వదృశే ॥ అ. 7-109-7

భావము : బాధలు పడుచున్న నేను దేవతలను పిలుచుచున్నాను. నేను ఏబ్రిహ్మచర్యమును పాటించితినో, ఏ చలించెడి ఇంద్రియములను వశపరచు కొనియున్నానో, అట్టి నా చేతలు, ఈ వికటమైన సందర్భమున నన్ను సుఖింపజేయుగాక!

29. ప్రతేన దీక్షామాప్తీతి దీక్షయాఉఉప్తీతి దక్షిణామ్ ।
దక్షిణా శ్రద్ధామాప్తీతి శ్రద్ధయా సత్యమాప్యతే ॥ య. 19-30

భావము : నియమపాలనచే మనుష్యుడు దీక్షను పొందుచున్నాడు. దీక్షచే దక్షిణాను, లాభమును పొందుచున్నాడు. దక్షిణచే శ్రద్ధను పొందు చున్నాడు. శ్రద్ధచే సత్యమును పొందుచున్నాడు.

30. యస్మిన్ సర్వాణి భూతాని ఆత్మైవాభూద్ విజానతః ।
తత్త కో మోహః కః శోక ఏకత్వమనుపశ్యతః ॥ య. 40-7

భావము : ఏ జ్ఞానమయ స్థితియందు సర్వ భూతములు, పదార్థములు అత్యయే, తనే యగునో ఆ స్థితియందు పరమాత్మ ఐక్యత చూచుచున్న ఆ విజ్ఞానికి మోహమెక్కుడ? శోకమెక్కుడ?

మార్గశీర్ష మానము

1. ఉద్గర్భం జీవో అసుర్మ ఆగాత్ అప ప్రింగాత్తము ఆ జ్యోతిరేతి ।
అరైక్ పన్ధం యాతవే సూర్యాయ అగన్మ యత్త ప్రతిరస్త ఆయుః ॥
బు. 1-113-16

భావము : ఓ మానవులారా! తెండు! మనకు జీవశక్తులు, ప్రింణములు వచ్చి చేరినవి. అంధకారములు తొలగిపోయినవి. ఉషోదయముగుచున్నది. ఈ ఉషన్సు సూర్యాని యొక్క మార్గమును (సూర్య ప్రయాణమునకు వీలైనట్లు) తెఱచినది. అచ్చట జీవశక్తులు ఆయుషును పెంపొందించును. మనమచ్చటకు చేరితిని.

2. యే త్వా దేవోష్ట్రికమ్ మస్యమానూః పౌపం భద్రముహజీపంతి పజ్ఞాః ।
న దూఢ్యే అనుదదాసి వామం బృహస్పతే చయస ఇత్ పియారుమ్ ॥
బు. 1-190-5

భావము : ఓ దేవా! నిన్ను కేవలము భోగఫలదాయకుడవని తలచుచు నిత్యము భోగవస్తువులను పొందుచున్న పౌపులు, నీవు ఇచ్చు భోగములపై నాథారపడి జీవించుచున్న వారెవరో, అట్టి దుర్మిధ్యలైన పురుషులకు ఓ విశ్వ పొలక దేవా! ప్రేష్టముగు ఐశ్వర్యముల నివ్వక, అందుకు మారుగా, ఆ పొంసొపరులను నాశమొనర్చు చున్నావు.

3. యస్తై త్వం సుద్రవిణో దదాశో అనాగాస్యమదితే సర్వతాతాః ।
యం భద్రేణ శపసం చోదయాసి ప్రజ్ఞావతా రాధసం తే స్యాము ॥
బు. 1-94-15

భావము : ఓ అభింద స్వరూపుడవైన అగ్ని! నీవు ఎట్టి పురుషులకు అతని సర్వ విధ కర్మములలో నిరపరాధత, నిర్మోషత కల్గించుచున్నావో, ఎవరిని మంచి ఐశ్వర్యము గలవానిగా, ఉత్సాదకమైన ధనములతో ప్రేరేపించు చున్నావో, మేము నీకట్టి వారముగుదుము గాక!

4. నకిరేవన్తమ్ సభ్యాయ విషణే పీయన్తి తే సురాశ్వః ।

యదా కృణోషి నదనుం సమూహాసి అదిత్ప్రతేవ హూయసే ॥

బు. 8-21-14, సా. ఉ. 6-2-4, అ. 20-114-2

భావము : ఓ ఇంద్రా! ధనికులను నీవెప్పుడూ స్నేహితులుగా చేసికొనవు. వారు ధనమత్తులై హింసాపరులగుదురు.

ఎప్పుడైన నీవు ఎవరినైనా నీ భక్తునిగా చేసికొనదవో, అతనిని సర్వ విధముల భరింతువు. అపుడు నీవు తండ్రివని పిలువబడుదువు.

5. అపాజ్ ప్రాజ్ ఏతి స్వధయా గృభీతః అమర్తో మర్యేనా సయోనిః ।

తా శత్యస్తా విష్ణుచీనా వియస్తా స్వయస్తమ్ చిక్యుర్వ ని చిక్యురవ్యం ॥

బు. 1-164-38, అ. 9-10-16

భావము : మరణము లేని పరమాత్మ, మరణశీలుడైన జీవాత్మతో నొకటిగా నుండి, అన్నేచ్చ, భోగేచ్చలకు వశ్వదై నీచయోనులందును, ఉత్తమ యోనులందును ప్రవేశించుచున్నాడు. ఆ ఇరువురు సర్వ సమయములందునూ కలసి యుండువారు. అన్నివైపులా తిరిగెడి వారు వివిధ లోకములందు చొచ్చెడివారై యున్నారు. కానీ, ప్రజలు వీరిలో, ఒకనిని మాత్రమే తెలిసి యున్నారు. వేరొకని తెలియకున్నారు.

6. పశ్య న తాయమ్ గుహం చతన్తమ్ నమో యుజ్ఞానమ్ నమో

పహంతమ్ ।

సజోషౌ ధీరాః పద్మిరనుగ్నే ఉప తయ్య సీదన్ విశ్వే యజత్రాః ॥

బు. 1-65-1

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! పశువులనెడి దర్శనశక్తితో చోరునివలె హృదయ గుహలో దాగిపున్న, నమస్కార యుక్తుడవు. అన్న, నమస్కారములను భరించిన వాడవునైన నిన్ను కోరి, ఆరూధకులు, తెలిసిన దైర్ఘ్యశాలులు. కలసి, నీ పద చిహ్నములు, జ్ఞాన సాధనల ద్వారా నీ వెనుక వచ్చుచున్నారు. యజనశీలు రందరు నిన్నపాసించుచున్నారు.

7. అయిమ్ కవిరకవిషు ప్రచేతా మర్తేష్వగ్నిః అమృతో ని ధాయి !
న మానో అత్ర జూహురః సహస్రః సద్గా త్వే సుమనసః స్వాము ||

బు. 7-4-4

భావము : ఈ చేతనుడైన అగ్ని, కవులలో కవి, అమర్త్యలలో అమృతత్వముగా నుండి యున్నాడు. బలతేజశ్వక్తులు కలిగిన నీవు మమ్ము ఈ ప్రపంచమున ఎన్నడునూ సప్తపుటచకుము. ఎల్లప్పుడు నీ విషయమున ప్రసన్నమనస్యులముగా నుందుము గాక!

8. చిత్ర ఇద్రాజు రాజకా ఇదన్యకే యకే సరస్వతీమను !
పర్వత్య ఇవ తతనద్ధి వృష్ణు సహస్రమయుతా దదత్ ||

బు. 8-21-18

భావము : చిత్ర శక్తి సంపన్నుడైన పరమేశ్వరుడొక్కడే రాజు. ఈ ప్రాపంచిక రాజులు, రాజనామధారులు మూత్రమే. ఈ రాజకులు పరమేశ్వరునుండి కల్గిన ఐశ్వర్యరూపవైన సరస్వతీ నదినుండి సంపదలు పొందినవారు. ఆ పరమేశ్వరుడు, వేలు, లక్షల ప్రకారము ధనముల నిచ్చుచూ, మేఘము వలె ఐశ్వర్య సృష్టితో నిస్సందేహముగా అందరినీ పెంచును.

9. న త్వా రాసీయాభిశస్తయే వసో న పొపత్వాయ సన్య !
న మే స్తోతామతీవా న దుర్వితః స్య దగ్నే న్న పొపయా ||

బు. 8-19-26

భావము : ఓ జగత్తు యొక్క స్థితి కొరకుడగు పరమాత్మా! నేను హింసను మనస్సున కల్గియుండి (పరహింసా పరమైన పనులు) నిన్ను నేను స్తుతింప కుందును గాక! ఓ సంభజనీయడా! పొపపు విషయములక్క నిన్ను గూర్చి హవనము చేయకుందును గాక! ఓ అగ్ని! నన్ను ప్రశంసించువాడు బుద్ధిలేని మూర్ఖుడుగాకుండు గాక! దుష్టమము లొనరించు వాడు గాకుందుగాక!
పొప బుద్ధిగలవాడు గాకుందుగాక!

10. హస్తే దధానో సృష్టా విశ్వాని అమే దేవాన్ ధాద్ గుహో నిషీధన్ !
విద్నీమత్ర సరో ధియన్ధా హృదా యత్ప్రాన్ మహ్మాం అశంసన్ ||

బు. 1-67-2

భావము : అగ్నిదేవుడు సంపూర్ణైశ్వర్యములను చేతియందుంచుకొని దేవతలను, దివ్యగుణములను తన జ్ఞానదాయకవైన రక్షణలో హృదయమను

గుహలో కూర్చుని యున్నాడు. ఈ హృదయ గుహలో నున్న తంతనిని, బుద్ధికర్మలను బాగుగా ధరించినవారైన నరులు తమ హృదయము నుండి వెల్పుడు తేజోయుక్తమైన మంత్రములనెపుడు ఉచ్చరింతురో, అప్పుడు తెలిసికొండురు.

11. వస్తు ఇన్ను రన్వో గ్రీష్మ ఇన్ను రంత్యః ।

వర్షాణ్యాను శరదో హేమంతః, శిరిర ఇన్ను రన్వో ॥

సా.పూ. 6-4-2 (ఆర)

భావము : వసంతము (బుతువు) నిశ్చయముగ రమణీయమైనది. గ్రీష్మము కూడా రమణీయమే. వర్షాబుతువు తరువాత వచ్చ శరత్తు, హేమంతము, శిరిరము కూడా నిశ్చయముగా రమణీయములు.

12. ఇమే హో తే బ్రహ్మకృతః సుతే సచా మధో న మక్క అసతే ।

ఇంద్రే కొమం జరితారో వసూయవో రథే న పౌదవూ దధుః ॥

బు. 7-32-2, సా.ఉ. 8-2-6-2

భావము : తేనెపట్టమైన తేనెటీగలు కూర్చొనినట్లు, నీ జ్ఞాన పిపాసువులగు భక్త బృందము నిశ్చయముగా ప్రతి యజ్ఞ స్థలముననూ కూడుచున్నారు. తమ కోర్కెలను నెరవేర్చు కొనగోరు వారైన, నీ ధక్కులు, రథము నెక్కువాడు తన పౌదము నుంచు నట్లుగా ఇంద్రుని యందు తమ కోర్కెలనుంచుచున్నారు.

13. మహి మహో తవనే దీధ్యే సృన్ ఇంద్రాయేత్తా తవనే అతహ్యావ్ ।

యో అస్మై సుషుటిం వాజసాతో స్తుతో జనే సమర్యాధికేత ॥

బు. 5-33-1

భావము : మహాత్మముతోదీ మహోబలము కొఱకు, నా మానవ శక్తులను ప్రదీప్తము చేయుచున్నాను. ఈ విధముగా, బలస్వరూపుడైన ఇంద్రుని పొందుటకు నా నిశ్చలమైన శక్తులను ప్రదీప్తము చేయుచున్నాను.

ఆ ఇంద్రుడు స్తుతింప బడినవాడై, సంగ్రామమున హితకారకుడగుచు ఈ దుర్భలునికి జీవన సంగ్రామమున అవసరమైన హితమును తెలిసినవాడు (అగుచున్నాడు).

14. స ఇత్తస్తం స వి జానాత్యోతుం స వక్ష్యస్వతుధా వదాతి ।

య తఃం చికేతదమృతస్య గోపా అవశ్వరస్పరో అన్యేన పత్యేన ॥

బు. 6-9-3

భావము : ఈ వైశ్వాసరాగ్నియే ప్రపంచమను పస్తమును నేయుటలో బయక్కులను పడుగు (నిలుపు) వేయుటకు, అతడే యజస్సులను పేక (అడ్డము) వేయుటకు తెలిసినవాడు, అతడే అవసరమైనపుడు చెప్పవలసిన మాట చెప్పేడి వాడు. ఆ వైశ్వాసరాగ్ని అమరత్వ రక్షకుడు, క్రింద నదచుచు, వేరు రూపమున పైన చూచుచు, ఈ సమస్త విశ్వమును దెలిసియున్నాడు.

15. ఆ సంయత మింద్ర ఓః స్వస్తిమ్ శత్రుతూర్యాయ బృహతీమమృద్రాం ।

యయా దాసాన్యర్యాణి వృత్రో కరో వజ్రిన్ సుతుకా నాహుషోణి ॥

బు. 6-22-10

గ. 20-36-10

భావము : ఓ ఇంద్రా! శత్రు వినాశనమున్నకే మాకు గొప్ప సంయమముగల నిర్వికార కళ్యాణమయ స్థితిని కల్గింపుము. ఆ శక్తి వలననే దాసులుగా నున్న శత్రువులను ఆర్యులుగా చేసెదవు. ఓ వజ్రీ! మానవ శత్రువులను ఉత్తమ వర్తనలుగా చేతువు.

16. విశ్వోమదితి ర్యజ్జియానాం విశ్వోమతిథి ర్యానుషోణాం ।

అగ్నిర్ దేహానామవ ఆవృణానః సుమృదీకో భవతు జాతవేదాః ॥

బు. 4-1-20, య. 33-16

త్రై.బ్రి. 2-7-12-5

భావము : అగ్నిదేవుడు సర్వయజ్ఞీయులకును అఖండమైన వాన స్థానము. తల్లి వంటి వాడు. సర్వ మానవులకునూ అతిథి. అగ్ని దేవతల యొక్క రక్షణ, తృప్తి మొదలగు ఫలములను స్వీకరించుచూ అభీష్టమైన ఐశ్వర్యములను కూడి యందుచూ మనకు ఉత్తమ సౌఖ్యముల నిచ్చుగాక!

17. యే రూపోణి ప్రతిముంచమానా అసురాః సన్మః స్వధయా చరంతి ।
పరాపురో నిషురో యే భరంతి అగ్నిస్థాంలోకాత్మణుదాత్యస్మాత్ ॥
య. 2-30

భావము : అసురులు రాక్షసులుగా నుండినను, ఎవరైతే తమ రూపములను మఱుగుపఱచి, మంచి వారి వలె కనిపించుచూ, అన్నముతో, స్నాలపూర్ణివశక్తితో కూడి ఈ లోకమునందు చరించుచున్నారో, ఎవరైతే ధర్మము నుండి తొలగి తమ కోర్కెలను పూరించు కొనుచున్నారో, పతనమై కుమార్దముల ద్వారా తమ అవసరము పూరించు కొనుచున్నారో, ఇట్లు తమ పబ్బము గడుపు కొనెడి ప్రచ్ఛన్న అసురులను తేజోమయుడైన అగ్ని ఈ లోకము నుండి తొలగించు గాక!

18. ఈశే హ్యగ్నిరమ్యతస్య భూరేః ఈశే రాయః సుహీర్వస్య దాతోః ।
మా త్వా వయమే సహసౌవన్మాహిరా మాప్వవః పరి ఘడామ మా దువః ॥

బు. 7-4-6

భావము : అగ్నిదేవుడు నిశ్చయముగా అనేక విధముల ఆధ్యాత్మిక ఐశ్వర్యములను ఇచ్చుటకు సమర్థుడు. నుందరమైన వీర్యముగల భోత్కుత్వర్యములను ఇచ్చుటకు సమర్థుడు. కానీ, ఓ సర్వ శక్తివంతుడా! మేము నిన్ను పిరికి వారమై ఉపాసన చేయకుండుము గాక! వికృత రూపమున ఉపాసన చేయకుండుము గాక! సేవాభావము లేక ఉపాసన చేయకుండుము గాక!

19. త్వే అసుర్యమ్ వసవో సృష్టాన్ క్రతుం హితే ఖిత్రమహా జుషస్త ।
త్వం దస్యాం రోకసో అగ్ని అజ ఉదు జ్యోతిర్భనయన్నార్యాయ ॥

బు. 7-5-6

భావము : ఓ అగ్ని! పృథివి మొదలగు వసువులు తమ సౌమ్యర్యములను నిన్ను ఆశ్రయించి పొందు చున్నవి. ఎందుకనగా, ఓ మైత్రి కల్గించు తేజస్సు గలవాడా! నీ కర్మలను (నీవిచ్చ సౌకర్యములను) అవి సేవించు చున్నవి. నీవు క్రేష్టులైన వారికి విష్ణుతమైన జ్ఞానజ్యోతిని ప్రకాశింప జేయుచు, ఇతరులను బాధించు వారిని వారి వాసస్థానముల నుండి వెదలగొట్టుచున్నావు.

20. త్వావతో హింద్ర క్రత్యే అస్మి త్వావతో వితుః శూర రాతో ।

విశ్వేదహాని తవిషీవ ఉగ్రం ఓకః కృణుష్య హరివో న మర్దః ॥

బు. 7-25-4

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! నేను నీవంటి ఆత్మియుల పనుల కొఱకే యున్నాను. ఓ శూరుడా! నీవంటి రక్షకుని ఈవిలో నున్నాను. సైన్యము గలవాడా! ఓ ఉగ్ర తేజస్స్య! నాయందు సర్వావస్థలయందును, సర్వకాలము లందును వాస స్థానము జేసికొనుము. హరులు గలవాడా! నన్ను మృతునిగా చేయకుము.

21. కాతే అస్త్వరంకృతిః సూక్తేః కదా నూనం తే మఫువన్ దాశేమ ।

విశ్వా మతీరా తతనే త్వాయా అధా మ ఇంద్ర శృణవో హవేమా ॥

బు. 7-29-3

భావము : ఓ ఐశ్వర్యవంతుడవైన ఇంద్రా! మా స్తుతి గానములచే నీకు ఎక్కువగా కూడు అలంకారమేఖియును లేదు. మేము నీకై మమ్ము ఎప్పుడు నిజముగా సమర్పించుకొందుమో? సర్వ విధ బుద్ధులునూ నిన్ను గోరియే విస్తరించుచున్నాను. ఇప్పుడు ఇంద్రా! ఈ పిలుపులు వినుము.

22. తస్య వయమ్ సుమతో యజ్ఞియస్య అపి భద్రే సౌమనసే స్వాము ।

స సుత్రామా స్వవాం ఇంద్రో అస్మే ఆరాచ్ఛిద్వేషః సనుత ర్యాయోతు ॥

బు. 6-47-13, 10-131-7, య. 20-52,

తై. సం. 1-7-13-12

భావము : మేమా యజ్ఞియుడైన పరమేశ్వరుని తలంపున నుందుము గాక! అతని కళ్యాణ కరమైన సుమనస్కృతలో నుందుము గాక! ఆ క్రేష్టుడైన రక్షకుడు, స్వయంశక్తి సంపన్ముడైన పరమేశ్వరుడు మము దూరము నుండియే ద్వేషభావము నుండి పూర్తిగా తొలగించుగాక!

23. త్వం నో అగ్నే వరుణస్య విద్యాన్ దేవస్య హోదో అవయాసిసీష్టాః ।

యజ్ఞిష్టో వహిష్మతమః శోశుచానో విశ్వాద్వేషాంసి ప్రముముగ్ధస్మృత్ ॥

బు. 4-1-4, య. 21-3, తై. సం. 2-5-12-22, 9-2-11-19

భావము : ఓ అగ్ని! నీవు పొపనిఖారకుడైన వరుణుని పొతముల గూర్చి తెలిసియున్నావు. ఆ దేవుని యొక్క అనాదరణను మానుండి దూరముగా నుంచుము. నీవు నీ యజనీయులందు త్రేష్టుడవు. గొప్ప వాహకుడవు. అత్యంత దీప్తి మంతుడవు. మానుండి సకల ద్వేష భావనలను తొలగింపుము.

24. స త్వం నో అగ్నోఽవమో భవోతీ నేదిషో అస్య ఉషసో వ్యాప్తో !

అప యక్ష్య నో వరుణం రరాణో హిహా మృదీకం సుహావో న ఏధి ॥

బు. 4-1-5, య. 21-4, త్ర. సం. 1-5-12-3

భావము : ఓ అగ్ని! ప్రసిద్ధుడవైన నీవు మాకై నీ రక్షణలతో క్రిందకు వచ్చినఖాడవు గమ్ము. ఈ ఉషోదయ కాలమందు మాకు దగ్గరవాడవుగమ్ము. ప్రసన్నచిత్తుడవై మమ్ములను బంధించిన వరుణ పొతములను నష్ట వరచుము. ఈ సుఖ కంరణమైన హవిన్నును స్వీకరింపుము. మాకు తేలికగా అందుబాటులోని వాడవు గమ్ము.

25. యస్యేమే హిమవంతో మహిత్యా యస్య సముద్రమ్ రసయా సహముః ।

యస్యేమూః ప్రదిశో యస్య బాహూ కష్టై దేహాయ హవిషో విధేయ ॥

బు. 10-121-4, య. 25-12, త్ర. సం. 4-1-8-4

భావము : ఏ సుఖ స్వరూపుడైన ప్రజాపతి దేవుని యొక్క మహిమయే ఈ హిమవంత పర్వతమని చెప్పుదురో, ఎవరి మహిమయే సదులతో గూడిన సముద్రమని చెప్పుదురో, ఈ దితాప్రదిశలు ఎవరి బాహువులుగా చెప్పుచున్నారో, అతనికే హవిన్న ద్వారా పూజ చేయుచున్నాము.

26. బుచం వాచం ప్రపద్యే మనో యజుః ప్ర పద్యే సామ ప్రోణం ప్ర పద్యే ।

చక్కుః క్రోత్రం ప్ర పద్యే, వాగోజుః సహాజౌ మయి ప్రోణాపానో ॥

య. 36-1

భావము : బుక్క రూపమైన జ్ఞానకాండ ద్వారా వాక్షక్తిని వాక్యము పొందుదును. యజున్న రూపమైన కర్మకాండ ద్వారా ప్రోణశక్తిని పొందుదును. చక్క, క్రోత్రముల ద్వారా విజ్ఞానమును పొందుదును. ఈ వాక్షక్తి, వాగాదుల

యొక్క ఓజస్సు, వీటి అన్నింటి సమిష్టి ఓజస్సు ప్రాణ అపాన క్రియలు నాయందు సక్రమముగా నిలుచుగాక!

27. యన్నే చ్ఛిద్రమ్ చక్కనిఁ హృదయస్య మనసో వాతిత్యణ్ణమ్ ।

బృహస్పతిర్మై తద్ద ధాతు శం నో భవతు భువనస్య యస్సుతిః ॥

య. 36-2

భూవము : నాయొక్క కళ్లు మొదలగు బాహ్యంద్రియముల దోషములు, హృదయము, బుద్ధి, మనస్సుల యొక్క గాయములు, వీని నన్నింటినీ బృహస్పతి యగు పరమేశ్వరుడు సరిచేయగాక! భువన స్వామి యైన యతడు మాకు కళ్యాణకరుడగు గాక!

28. మన్యే త్వా యజ్ఞియం యజ్ఞియానాం మన్యే త్వా చ్ఛవనం అచ్యుతానాం ।

మన్యే త్వా సత్యవామింద్ర కేతుమ్ మన్యే త్వా వృషభమ్ చర్మణీనామ్ ॥

బు. 8-96-7

భూవము : ఓ ఇంద్రా! నిన్ను యజనీయులకు యజనీయునిగా తలంచు చున్నాను. అచ్యుతులను గూడా చ్యుతులుగా చేయువాడవని తలంచు చున్నాను. నిన్ను బలశాలురగు వారిలో పతాక వంటివానిగా తలంచు చున్నాను. మానవులకు సర్వకామ ఫలదాయిగా తలంచుచున్నాను.

29. అరణ్యోర్మిహితో జూతవేదా గర్భ ఇవ సుధితో గర్భణీషు ।

దివే దివ ఈడ్యో జాగ్రవద్భు ర్ఘవిష్మాద్భుర్జనుష్యభిరగ్నిః ॥

బు. 3-29-2, సా.పూ. 1-2-8-7

భూవము : జ్ఞాన, ఐశ్వర్యములు గర్భిన అగ్ని తనను పుట్టించు అరణులందు దాగి యున్నాడు. అచ్చట, అతడు గర్భణీ స్త్రీల గర్భము వలె బాగుగా ధరింపబడి సురక్షితుడై యున్నాడు. అగ్నిదేవుడు జాగ్రదవస్తులో నున్న హవిస్సు నర్మించెడి ఆత్మ త్వాగులైన మనుష్యుల ద్వారా ప్రతిదినమునూ పూజింపబడు చున్నాడు.

పుష్టి మాసము

1. త్వద్ విశ్వా సుభగ సౌభగ్యస్తే వియన్ని వనిలో న వయః ।
శ్రుష్టి రయి ర్యాజో వృతతూర్యే దివోవృష్టిర్డ్యే రీతిరపాఠ ॥

బు. 6-13-1

భావము : ఓ సుందరమైన ఐశ్వర్యముగల అగ్ని! నీ సుందరమైన ఐశ్వర్యములు వృక్షములకు కొమ్మలవలె వివిధములుగా వెలువదు చున్నవి. అట్టి నిన్ను సేవించువారలకు శీఘ్రముగనే భోతిక ధనములు, యుద్ధములలో బలము, అంతరిక్షము సుంది దివ్య వృష్టి, ఆ జలములకు గతి గల్గించు స్తుత్యమైన జ్యోతి కల్పుచున్నవి.

2. క్వస్య తే రుద్ర మృదయాకు ర్వస్తోయో అస్తి భేషజో జలాషః ।
అపభర్తా రపసో దైవ్యస్య అభీ ను మా వృషభ చక్షమీథాః ॥

బు. 2-33-7

భావము : ఓ దుఃఖిరోగనాశకుడవగు రుద్రా! ఆ సుఖకారియైన నీ చేయి ఎక్కడ నున్నది. అది జోషధమయము-ఆనందజనకము నైనది. అది దైవిక పాపములను దూరము చేయును. ఓ సౌభ్య వర్షకా! ఇప్పుడు మమ్ముల క్షమింపుము.

3. యో మర్యేష్యమృత బుతావా దేవో దేవేష్యరతిర్మిథాయి ।
హాతా యజిష్టో మహ్ని సుచద్యై హవ్యేరగ్ని ర్వసుష తఃరయద్యై ॥

బు. 4-2-1

భావము : మరణశీలురైన మనుజులందు అమృత స్వరూపుడు, సత్య స్వరూపుడైనై, ఇంద్రియాది దేవతలందు అసంగరూపుడై విడిగా సుంది ఎవడున్నాడో, ఆ హాతయు, యజనీయడగు ఆత్మగ్ని మనలో తన గొప్ప మహిమ చేత ప్రదీపుడగుటకు, మనుష్యులకు ఆత్మ హవనములచేత ప్రేరణ కల్గించుటకు నిలచియున్నాడు.

4. నాహమతో నిరయా దుర్గ ప్రోత్త తిరశ్చితా పార్శ్వనీర్థమాణి ।
బహుని మే అకృతా కర్త్వాని యుద్ధై త్వేన సం త్వేన పృష్ఠ ॥

బు. 4-18-2

భావము : నేను ఈ సంసారమనెడు త్రోవలో పోవుచు నా లక్ష్మయును చేరలేను. ఇది నాకు చాలా దుర్గమమైనది. కావున ముక్కుసూటిగా గాక ఏదేని ప్రక్క దోవలో ఈ సంసార వలయము నుండి బయట పడవలెను.

నేను ఇంతవరకునూ ఎవ్వరూ చేయనట్టి పనులను చేయవలెను. అవసరమైనచో ఎదిరింపవలెను. కొన్ని ఎడల మర్యాదగా ప్రార్థించి అడిగి తెలిసికొనవలెను.

5. త్వం మహీమవనిం విశ్వధేసామ్ తుర్యీతయే వయ్యాయ క్షరసీమ్ ।
అరమయో సమసైజడర్షః సుతరణాం అకృణోః ఇంద్ర సిన్మాన్ ॥

బు. 4-19-6

భావము : ఓ! ఇంద్రా! నీవు శత్రు సంహరకులకు (విఘ్న నివారకులకు), ఇతరులకును అందుబాటులో నుండెడి వారైన సత్పురుషులకు, ఈ విశాల మైనదియు, సకల వస్తువుల కలుగజేయునదియు నైన, అభీష్ట ఫల వర్షక మైనదియునైన భూమిని కల్గించితివి. అటులనే ఉత్తంగ సముద్ర జలములను నీనమింపజేయు (అణచివేయు) వజ్రాయుధము ద్వారా శాంత పఱచితివి. సముద్రములను తరణ యోగ్యమైనరించితివి.

6. ప్ర తే పూర్వాణి కరణాని విప్ర ఆవిద్యాన్ ఆహ విదుషే కరాంసి ।
యథా యథా పృష్ఠాని స్వగూర్తా అపోంసి రాజన్ నర్యావివేషిః ॥

బు. 4-19-10

భావము : ఓ! రాజు! ఇంద్రా! నీయొక్క బల కారకములైనవియు, స్వతః సిద్ధముగ మనస్సు నుండి ప్రేరణ పొందినవియు, మనుజులకు హితము కల్గించునవియు నైన కర్మలను వ్యాపింప జేయునపుడు, ఓ సర్వజ్ఞా! నీ ప్రాచీనములైన సనాతన కృత్యములను స్వయముగ తెలియ గలిగిన జ్ఞానులు, కర్తవ్యమును తెలిసికొన గలిగిన వారికి వివరముగా చెప్పచున్నారు.

7. సూ ఘృత ఇంద్ర నూ గృణాన ఇషం జిరితై నద్యో న పీఎః ।
అకారి తే హరివో బ్రహ్మ సవ్యం ధియా స్యామ రథ్యః సదాసాః ॥
బు. 4-16, 17-21, 19-11, 20-11,
21-11, 22-11, 23-11, 24-11

భావము : ఓ ఇంద్రా! నిస్సందేహముగా నీవు స్తుతింప దగినవాడవు.
ఇప్పడు నాచే స్తుతింపబడు వాడవగుచు నీ స్తోతనగు నన్ను కోరదగిన వస్తుపులతో
నదీ ప్రవాహము వలె నింపుము. ఓ సంసార రథమును నడుపు జ్ఞాన, బల
క్రియలనెడి అశ్వములు గలవాడా! నీ విషయమున నేను నూతన జ్ఞానమును
పొందినాను. బుద్ధి కర్మలచే నీ రథవాహకుడను నీ భక్తుడ నగుదును గాక!

8. ఏవా వస్వ ఇంద్రః సత్యః సమూట్ హన్తా వృత్తం వరివః పూర్వే కః ।
పురుష్టత క్రత్వా నః శగ్ని రాయః భక్తీయ తే అవసో దైవ్యస్య ॥
బు. 4-21-10

భావము : పరమేశ్వరుడైన ఇంద్రుడే ఐశ్వర్యమునకు నిజమైన అధినేత.
శత్రువులను, బాధలను నశింపజేయువాడై, అతడు మానవుల కైశ్వర్యమును
కల్గించును. ఓ పురుష్టతా! మా కర్మలు, ప్రజ్ఞ ద్వారా ఐశ్వర్యమును పొందుటకు
అర్థులుగా చేయుము. నీ దివ్య రక్షణలో మేముండెదము.

9. తస్మా అగ్ని ర్భారతః శర్వ యంసత్ జ్యోత్ పశ్యత్ సూర్యముచ్చ రంతమ్ ।
య ఇంద్రాయ సునువామేత్యాహ నరే నర్యాయ సృతమాయ సృణామ్ ॥
బు. 4-25-4

భావము : నిజమైన పురుషుడు, మానవులకు హితకారి, నరులందు
నరోత్తముడైన ఇంద్రునికై ఏ పురుషుడు, రండు! ఈతని నర్మింతము, అని
చెప్పునో అతనికి భారతుడైన ప్రాణాగ్ని తన ఆశ్రయ సుఖము నిచ్చును.
అతడు చిరకాలము ఉదయించుచున్న సూర్యని చూచుండగలడు. (అనగా,
పూర్ణాయమ్మడగును).

10. అయం హోతా ప్రధమః పత్యతేమమ్ ఇదం జ్యోతిరమృతం మర్యేషు ।
అయం స జ జ్జీ గ్రువత నిషత్తో అమర్త్యస్ఫన్యా వర్ధమాసః ॥

బు. 6-9-4

భాషము : ఈ ఆత్మగ్రీ బహు ప్రించీనుడు (పూర్వ కాలము నుండి యున్నవాడు). హోత, తఃయనను చూడుడు. ఈతడు మరణశీలుడగు మనుజునిలో (మనలో) నాశనము లేని జ్యోతి స్వరూపుడు. స్థిరమైనవాడు. ప్రించీన కాలము నుండి మనలో ఉండి యున్నవాడైనను, మరల మరల కలుగుచున్నాడు. అమర్త్యుడు. భౌతిక స్వరూపుడు గాకుస్నను తన శరీరాదుల విస్తరణ ద్వారా వృద్ధి సందుచున్నాడు.

11. ఉపక్షేతారః తవ సుప్రణీతే అగ్ని విశ్వాని ధన్య దధానాః ।
సురేతసా ప్రవసా తుంజమునా అభిష్యాషు పృతనాయుః అదేవాన్ ॥

బు. 3-1-16

భాషము : త్రేష్ఠము, ప్రకృష్టమును నైన నీతిగల ఓ అగ్ని! నీ శరణము నందున్నయట్టి మేము మాలో సర్వవిధములైన, ధన్యులచేయు సుగుణములను ధరించి, త్రేష్ఠమైన వీర్యముతో గూడిన ఐశ్వర్యము ద్వారా దానము చేయుచు, ఆక్రమణకార్యలైన, దేవేతరులను పరాజితులను చేయుదుము.

12. కో నానామ వచసా సోమ్యాయ మనాయుర్వా భవతి వస్త ఉస్తిః ।
క ఇంద్రస్య యుజ్యం కః సభిత్వం కో భ్రాత్రం వష్టి కవయే క ఊ తీ ॥

బు. 4-25-2

భాషము : సోమ స్వీకారమునకు యోగ్యుడైన ఇంద్రునికై తమ వాక్యుల ద్వారా నమస్కారము చేయువారెవరు - కానిచో, ఆయనను గూర్చి మనము చేయు వారెవరు - ఆయన కిరణములు తేజస్సు ధరించు వారెవరు - ఆయనకు తోడెవ్యరు - ఆయన మైత్రిని కోరు వారెవరు - భ్రాత్రుభావన కోరు వారెవరు - ఆక్రాంత దర్శియైన ఇంద్రునికై ప్రీతినుంచు వారెవరు.

13. త్వం వర్ధని క్షితయః పృథివ్యం త్వం రాయ ఉభయాసో జనానామ్ |
త్వం త్రాతా తరణే చేత్యో భూః పితా మూత్రా సదాఖిన్ మానుషాశామ్ ||

బు. 6-1-5

భావము : ఓ అగ్ని! నిన్ను పృథివ్య యందు భూలోకవాసులు పెంపొండ జేయుచున్నారు. నిన్ను ప్రజల యొక్క వైయుక్తిక సామూహికమైన రెండు విధములైన ఐశ్వర్యములు (భనములు) పృథివ్య చేయుచున్నావి. దుఃఖ సాగరమును తరింప జేయువాడా! నీవు బాగుగా తెలియదగిన వాడపు. మాకు రక్షకుడవై యున్నావు. ఎల్లావేళల మనుష్యులకు తల్లివి తండ్రివై రక్షించుచున్నావు.

14. శిక్షేయమిన్ మహాయతే దివే దివే రాయ ఆ కుహచిద్ విదే |
నహిం త్వ దన్యన్ మఘువన్ న ఆష్టం వస్తో అస్తి పితా చన ||

బు. 7-32-19, అ. 20-82-2

భావము : ఎక్కడనుస్తునూ, నీ స్తుతి పూజలు చేయు భక్తులకు భనముల నెల్లాపుడునూ ఇచ్చుచున్నావు. ఓ పరమేశ్వరా! నీకంటే వేరెవరు సమీపింప దగినవారు - ఎవ్వరునూ లేరు. అటులనే నీకంటే శ్రేష్ఠుడగు తండ్రియునూ లేడు.

15. విశ్వదానీం సుమనసః స్వామ పశ్యేషు ను సూర్యముచ్ఛరస్తమ్ |
తథా కరత్ వసుపతిర్వసూనామ్ దేవాం ఓహోనూ అవసాగమిష్టః ||

బు. 6-52-5

భావము : మనము సర్వకాలమును ప్రసన్న చిత్తులమై యుందుము గాక! ఇంకను, ఉదయించుచుందు సూర్యుని చూచు చుందము గాక! ఐశ్వర్యముల కథిపతియు, దివ్య గుణములను, ప్రాప్తింప జేయువాడు మనరక్షణకై వచ్చు పరమేశ్వరుడు - అట్లు చేయగాక!

16. సుపర్ణోఽసి గరుత్వాన్ పృష్టే పృథివ్యః సీద భూసౌఽన్తరిక్షమూ పృణ |
జ్యోతిషో దివముత్తథాన తేజసా దిశ ఉద్ధంహ || య. 17-72

భావము : (ఓ అగ్ని!) మంచి ఎగుర గలుగు శక్తి గల నీవు, గొప్ప ఆత్మ గల వాడపు. భూమి యొక్క పృష్ట భాగమున కూర్చుని నీయొక్క దీపితో

అంతరిక్షమును పూరింపుము. నీ వెలుగుతో ద్వాలోకమును పైకెత్తుము. నీ తేజస్సుతో దిశలను ఉన్నతముగా చేయుము.

17. అహం చ త్వం చ వృత్తహన్ సంయుజ్యావ సనిభ్య ఆ ।

ఆరాలీవా చిదద్రివోఽనునో శూర మంసతే భద్రా ఇంద్రస్య రాతయః ॥

బు. 8-62-11

భావము : ఓ విష్ణు నివారకుడవగు ఇంద్రా! నీపునూ, నేనునూ కోరికలు పూర్తిగా నెరవేరు వరకు కలసి యుందము. ఓ ప్రజాధారీ! ఓ శూరుడా! అపుడెట్టి పిసినారియైనను, నీదానపరతను ఆమోదించును. పరమేశ్వరుడైన ఇంద్రుని (దానములు) అనుగ్రహములు కళ్యాణ కారకములు.

18. సత్యమిద్ వా ఉ తం వయం ఇంద్రం స్త వామ నాస్తతమ్ ।

మహో అసువ్యతో వదో భూరి జ్యోతింషి సువ్యతః భద్రా ఇంద్ర స్య రాతయః ॥

బు. 8-62-12

భావము : మనము ఆ ఇంద్రునే నిజముగా స్తుతించుచున్నాము. కల్గాదు. యజ్ఞము చేయని వానికి గొప్ప హోని కలుగుచున్నది. యజనశీలునకు గొప్ప వెలుగు కలుగు చున్నది. ఎందుకనగా, ఇంద్రుని అనుగ్రహములు శుభకరములు.

19. యమగ్నే మస్యసే రఱం సహసొవన్ అమర్త్య ।

తమా నో వాజసాతయే వి హో మదే యజ్ఞేషు చిత్రమాభరా వివక్షనే ॥

బు. 10-21-4

భావము : ఓ! శక్తి నిధి! నశింపని అగ్ని! నీవు ఏది నాకివ్యదగిన ఐశ్వర్యముగా దలచుచున్నావో, అది మాకు బలలూభముల కొఱకు ఉన్నతి కొఱకు ఇమ్ము. యజ్ఞములందు నీ తృప్తితో ఆశ్చర్యకరములైన ఐశ్వర్యముల నిమ్ము. నీవు గొప్ప వాడవు.

20. హృది స్పృశస్తే ఆసతే సోమ విశ్వేషు ధామను ।

అధా కామా ఇమే మ మ విహో మదే వితిష్టసే వసూయవో వివక్షనే ॥

బు. 10-25-2

భావము : ఓ సోముడా! నీ మనస్సును తాకునట్టి (అంటగల) భక్తులు అన్ని చోట్లను ఉన్నారు. కాని, నాలోని ఈ భౌతిక వాంఘా సంబంధమైన

కోర్గలు, నీ ప్రసన్నతను కోరుచు వివిధవిధములు చెలరేగుచున్నవి. నీవు గొప్ప వాడవు (నా కోర్గలను సఫలము చేయుము).

21. అ పవస్య దిశాంపత ఆర్జీకాత్ సోమ మీధ్వః ।

బుతవాకేన సత్యేన శ్రద్ధయా తపసా సుత ఇంద్రాయేందో పరిష్వవ ॥

బు. 9-113-2

భావము : ఓ భక్తి భావరూపియైన సోమదేవా! దిక్కాలకుడా! అందరినీ సించన (తడుపుట) చేయవాడా! నీవు న్యాయమార్గము, సరళ స్వభావము, సమభావముగల లోకము నుండి వచ్చి వర్షింపుము. సత్యవాక్య సత్య వ్యవహరములతో శ్రద్ధాతపస్సుల వలన ఉత్సన్నమగు వాడవు. ఓ సోముడా! ఈ ఇంద్రుడనెడి ఆత్మ కొఱకు ప్రవింపుము.

22. యత్ జ్యోతిరజప్రం యస్మిన్ లోకే స్వర్ణితమ్ ।

తస్మిన్ మాం ధేహి పవమాన అమృతే లోకే అక్షిత ఇంద్రాయేందో పరిష్వవ ॥

బు. 9-113-7

భావము : అవినశ్వరమైన జ్యోతి ఎటనున్నదో సుఖము ఆనందము ఏ లోకమందుంచ బడినవో, ఓ పవిత్రతముడైన సోమదేవా! ఆ మృత్యురహితము, నాశరహితమునైన లోకమందు నన్ను స్థిరపడుచుము. ఓ సోమదేవా! ఆ ఇంద్రుడను ఆత్మ కొఱకు ప్రవింపుము.

23. ప్రేహ్యభీహి ధృష్టిహి న తే వజ్రో ని యంసతే ।

ఇంద్ర సృష్టిం హి తే శవో హనో వృత్రం జయా అపో అర్థన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥

బు. 1-80-3

భావము : ఇంద్ర స్వరూపుడైన ఓ ఆత్మ! నీ స్వాధికారమున కనుకూలమైన సాధనలు చేయుచు ముందుకు సాగుము. ఎదిరించుము. శత్రువులనెడు ఆటంకములను తొలగింపుము. నీ సంకల్ప వజ్రము అడ్డు లేనిది. నీ బలము నిశ్చయముగా ఎదిరిని లొంగదీయునది. పాపములనెడు వృత్రుని లొంగ దీయుము. (అణచివేయుము) నీ ప్రజలను తిరిగి పొందుము.

24. ఇంద్ర తుభ్యమిద్దివో అనుత్తం వజ్రిన్ వీర్యం ।

యద్ధ త్వం మాయినం మృగం తము త్వం మాయయా పథి రథ్యన్నను
స్వరాజ్యం ॥

బు. 1-80-7

భావము : ఓ ఇంద్రరూపుడవగు ఆత్మా! దుర్భేష్యమైన శస్త్రములు గలవాడా!
పృత్రాసురుని పశీకరింప జేసుకొనిన వాడా! వజ్రధారీ! నీ బలములు వీర్యములు
నీకై స్వతః సిద్ధముగా జనించినవి. బయట నుండి కలుగనివి. అందువలననే
స్వాధీనత కొఱకు సాధన చేయుచు నీవు ప్రకృతి యనెడి (త్రిగుణాత్మక) మాయమృగమును మాయ చేతనే సంహరింతువు.

25. స్వాదోరిత్థా విష్ణువతో మధ్యః పిబంతి గౌర్యః ।

యా ఇంద్రేణ సయాహరీ ర్ష్యాష్టా మదన్ని శోభనే వస్త్రీరను స్వరాజ్యం ॥

బు. 1-84-10,

సా.పూ. 5-1-3-1,

సా.ఉ. 3-2-15, అ.20-109-1

భావము : ప్రకాశమానములైన ఇంద్రియములు సంయమనముతో
స్వాధీనత నొంది (స్వరాజ్యము), స్వరాజ్యమువలని ఫలితముల రూపమై
తమ శోభా దీప్తులకై బలవంతుడైన ఆత్మతో (ఇంద్రునితో) కలసి ఆనందించు
చున్నవి. అవి ఆవిధముగా స్వాదువు, బ్రిహ్మనందరసముతో నిండినవి.
వ్యాపకమైన దైవ సోమరూపమైన మోక్ష సుఖమును పొందుచున్నవి.

26. యచ్ఛిద్ధి సత్య సోమపో అసాతస్తా ఇవ స్వాని ।

ఆ తూ న ఇంద్ర శంసయ గోపు అశ్వేషు శుభ్రిషు సహస్రేషు తువీమఫు ॥

బు. 1-29-1

అ. 20-74-1

భావము : ఓ సత్యరూపా! సోమపోయా! మహైశ్వర్య సంపన్నా! ఇంద్రా!
మేము ప్రకాశ యోగ్యులము గాకుండ యున్ననూ, నీవు మమ్ములను శోభనము
లైన వేలాది ఆవుల యందు (ఇంద్రియ శక్తులందు) గుట్టములందు (శరీర,
బల శక్తుల యందు) ప్రశస్తులము చేయుము.

27. సనన్త త్యా అరాతయో బోధన్త శూర రాతయః ।

అ తూ న ఇంద్ర శంసయ గోప అశ్వేషు శుభ్రిషు సహస్రేషు తువీమషు ॥

బు. 1-29-4, అ. 20-74-4

భావము : ఓ శూరుడా! ఇంద్రా! అ పిసినారి భావములు మాలో నిదించు గాక! దానము చేయు బుద్ధులు మేల్గొను గాక! ఈ విధముగా మహైత్వర్యశాలివైన ఇంద్రా! మమ్మ శోభనములైన వేలాది అవులందు, గుఱ్ఱములందు (ఇచ్చటలో) ప్రశన్త పరచుము.

28. నకి ర్థేవా ఏసీమసి నకిరా యోపయామసి మంత్రప్రుత్యం చరూమసి ।

పక్షేభి రపికక్షేభి రత్నాభి సం రభామహే ॥

బు. 10-134-7, సా.పూ. 2-2-9-2

భావము : ఓ దేవతలారా! మేము జనులను హింసించుట లేదు. వ్యామోహితుల చేయుట లేదు. (మోసగించుట లేదు). వేదోక్త ప్రకారముగా నడచుకొను చున్నాము. ఇట్లు ఈ లోకమందు మా రెక్కలతోను, చేతులతోను పీపై అధారపడి యున్నాము.

29. యో భూతానామ్ అధిపతి ర్యస్మీంల్లోక్తా అధిప్రితాః ।

య ఈశే మహాతో మహాంప్రేన గృహ్ణామి త్యామహం మయి గృహ్ణామి త్యామహామ్ ॥

య. 20-32

భావము : సర్వ ప్రోణులకు ఎవ్వడధిపతియో, సర్వ లోకములూ ఎవని యందు అప్రితమై యున్నవో, సర్వవిధ మహాద్వస్తువులకు మహాత్ముమైన ఈశ్వరుడెవడో, ఆతని మహాత్మ ద్వారా నేను నిన్ను ధారణ చేయుచున్నాను. (ఓ పరమాత్మా!) నిన్ను నాయందు ధారణ చేయుచున్నాను.

మాఘ మాసము

1. మాఘో న శిశ్నై త్వదన్యః స్తోత్రారం తే శతక్తతో ।
సక్తత్ సు నో మఘవన్నింద్ర త్వదయూధా పితేవ నో భవ ॥

బు. 1-33-3

భావము : ఓ శతక్తతూ! (అనేక కర్మలను చేసినవాడా) నీ స్తోత్రవైన నన్న మానసిక పీడలు వివిధములుగ, ఎలుకలు పిండితో తడిపిన దారమును తినుసట్లు తినుచున్నావి. ఓ మహైశ్వర్య సంపన్నుడా! ఇంద్రా! మయ్యెకసారి బాగా కాపొడి సొఖ్యమును కల్గింపుము. మాకు తండ్రివలె రక్షకుడై కాపొడుము.

2. వయం ఘూ తే త్వే ఇద్వింద్ర విప్రో అపి స్నాని ।
న హి త్వదన్యః పురుషూత కశ్చన మఘవన్నస్తి మర్దితా ॥

బు. 8-66-13

భావము : ఓ ఇంద్రా! మేము నిశ్చయముగా నీ వారము! నీ ఆశ్రయము వలననే మేము జ్ఞానులమున్నా అగుదుము గాక! అనేకులచే పిలువబడిన వాడా! (పురుషూతా!) ఓ ఐశ్వర్యశాలీ! (మఘవా!) నీకంట వేరైన సొఖ్యము కల్గించు వాడు నిశ్చయముగా లేదు.

3. యద్ ద్యావ ఇంద్ర తే శతమ్ శతం భూమీ రుత స్వఃః ।
న త్వా ప్రజీన్ సహస్రమ్ సూర్య అను న జంతమష్ట రోదనీ ॥

బు. 8-70-5, సా.పూ. 3-2-9-6

సా.ఉ. 2-2-11, అ. 20-81-1, 20-92-20

భావము : ఓ ఇంద్రా! పరమేశ్వరా! ఓ అనంత సామర్థ్యశాలీ! వందల కొలది ద్యులోకములు, వందల కొలది భూములు ఏవి యున్నవో, అవి గానీ, వేలాది సూర్యులు గానీ నిన్న వ్యాపించలేరు (అధిగమించలేరు). ఉత్సవమైన ప్రపంచము గాని, విశాలమగు ద్యావాపృథువులు గాని, నీయెక్క అనంతతను పొందలేరు.

4. న పొపాసో మనామహే నారాయణసో న జల్మవః ।
యదిన్ను ఇంద్రమ్ వృషణమ్ సచా సుతే సభాయం కృణవామహై ॥

బు. 8-61-11

భావము : మేము పొప కార్యములు చేయకుండగను, పినినారులుగా నుండకుండగను, యజ్ఞగ్రిని ప్రజ్ఞరిల్ల జేయునట్టి వారముగను, ఇంద్రుని ఉపాసించుచుంటిమి. ఆ కారణము వలననే, బలవంతుడును, కోర్కెల నిచ్చు వాడైన ఇంద్రుని మా కీర్తి కారకములైన కర్మలతో తన్నగ్నులమై మిత్రునిగా చేసికొనగలము.

5. అకర్మ దస్యరథి నో అమస్తు రన్యప్రతో అమానుషః ।
త్వం తస్యామిత్రహన్ వథో దాసస్యదంభయ ॥ బు. 10-22-8

భావము : ఓ శత్రు నాశక ఇంద్రా! కర్మ హీనుడైన మానవుడు దస్యదగుచున్నాడు. నశింపజేయవాడగు చున్నాడు. అట్టి మనము చేయని వాడు, వ్యతిరేక కర్మలను చేయువాడు, మానవతల నుండి పతన మొందిన వాడును నైన దస్యనకు నీవు మృత్యువువు. వానిని నాశనమొనర్చుము.

6. అస్తే తా త ఇంద్ర సస్తు సత్యాంహింసన్నిరుపస్సుతః ।
విద్యాము యాసాం భుజో ధేనూసామ్ న వజ్రివః ॥ బు. 10-22-13

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! నీ గురించి చేయబడిన ఆ హింసా రహితములు, నిన్ను తాకునట్టివి త్రైన మా ప్రార్థనలు మా విషయమున నిజమగును గాక! ఆ ప్రార్థనల ఫలితమును, ఓ వజ్రిధారీ! పొలనొనగు ఆపులనువలె పొందుదుము గాక!

7. త్వమగ్నే ప్రతపో అసి దేవ ఆ మత్యేచ్ఛా ।
త్వం యజ్ఞేషు తఃద్వః ॥ బు. 8-11-1, య. 4-16,
గ. 19-59-1, తై.సం. 1-1-14-13

భావము : ఓ తత్పుస్వరూప అగ్నిదేవా! నీవు ప్రత పొలకుడవు. మర్మలందు నిండియున్నవాడవు. నీవు యజ్ఞములందు పూజనీయుడవు.

8. న దేవానామతి ప్రతమ్ శతాత్మ్యా చన జీవతి ।

తథా యుజా వివావృతే ॥

బు. 10-33-9

భావము : పరమేశ్వరుని సృష్టి నియమముల నతిక్రమించి నూరు మందిగా (పండ నరుల) శక్తి గలవాడైనను తప్పించుకొనలేదు. అట్లే అతడు తనకు కావలసిన వారి నుండియు విడిపోవును.

9. నహిం ను తే మహింమనః సమస్య న మఘువన్ మఘువత్వస్య విద్య ।

న ర్ధాధనో భాధనో నూతనస్య ఇంద్ర న కి ర్ఘదృత ఇంద్రియం తే ॥

బు. 6-27-3

భావము : ఓ పరమేశ్వరూ! ఐశ్వర్యశాలీ! నీ పూర్తి మహిమను మేము నిస్సందేహముగా తెలిసికొనలేము. నీ క్రోత్త క్రోత్త సిద్ధుల, కల్పనల గూర్చి తెలియలేము. ఓ ఇంద్రా! నీ ఇంద్రియ శక్తినీ, నిస్సునూ మేము చూడలేము.

10. స నః పంపిః పారయాతి స్వస్తి నావా పురుహూతః ।

ఇంద్రో విశ్వా అతి ద్విషః ॥

బు. 8-16-11

భావము : ఆ కోరికలు, మనోరథముల పూర్తి చేయునట్టి అనేకులచే పలుమారులు పిలువబడు పరమేశ్వరుడైన ఇంద్రుడు తన ఆశ్రయ రూపమైన నౌక ద్వారా మనలను నేర్చుగా సకల విధ విద్యేషముల సుంది కడతేర్చును గాక!

11. స నః శక్తశ్చి దాశకద్ దానవా అంతరాభరః ।

ఇంద్రో విశ్వాభిదుఱిభిః ॥

బు. 8-32-12

భావము : ఆ శక్తివంతుడగు శక్తుడు మమ్ము కూడ సమర్థులను చేయు గాక! దానపరుడు, లోపముల పూరించు వాడైన ఆ ఇంద్రుడు సకల రక్షణలతో వచ్చి మమ్ము సమర్థులను చేయుగాక!

12. త్వం హ్యగ్నే అగ్నివా విప్రో విప్రేణ సన్ త్వతా ।

సభా సభ్యై సమిధ్యసే ॥

బు. 8-43-14

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! నీవు నిస్సందేహముగ అగ్ని ద్వారానే ప్రదిష్టుడగు చున్నావు. పరమ జ్ఞానివైన నీవు నీవంటి జ్ఞాని వలననూ సత్పురుష శ్రేష్ఠుడవగు

నీవు నా వంటి సాధువుల వల్లనూ, పరమ మిత్రుడగు నీవు నావంటి మిత్రుల వల్లనూ దీపింప జేయ బడుచున్నావు.

13. తే ఫేదగ్నే స్వాధ్యో అహో విశ్వా సృచక్షనః ।

తరంతః స్వామ దుర్గహో ॥

బు. 8-43-30

భావము : ఓ పరమాత్మా! అగ్ని! మేమన్ని వేళల యందునూ నిశ్చయముగ నీ కొఱకై మంచి పనులను చేయువారమగుదుము గాక! మనుష్యులను బాగా అర్థము చేసికొనువారము అగుదము గాక! దుర్గమములైన సందర్భముల తరించు వారమగుదుము గాక!

14. అగ్నిం మంద్రం పురుషియం శీరం పావకశోచిషం ।

హృద్భిః మంద్రేభిః ఈమహో ॥

బు. 8-43-31

భావము : సర్వజనులకు ఇష్టుడు, పవిత్ర జ్యోతి కల్గిన వాడు (మనలో) నిద్రించువాడు, ఆనందరూపుడు నైన అగ్నిదేవుని మనము సంతోషము నిండిన హృదయములతో, ప్రాప్తి కొరుచున్నాము.

15. యో అగ్నిం తన్యో దమే దేవమ్ మర్తః సపర్యతి ।

తస్యా ఇద్దీదయద్ వసు ॥

బు. 8-44-15

భావము : ఏ మనజుడు శరీరమను గృహమున పరమేశ్వరుడైన అగ్ని దేవుని సేవించునో, యజించునో, అతనికే ఆ అగ్నిదేవుడు ఐశ్వర్యము నొసంగును.

16. త్వా మగ్నే మనీషిణః త్వాం హిన్వంతి చిత్తిభిః ।

త్వాం వర్ధన్తు నో గిరః ॥

బు. 8-44-19

భావము : ఓ! అగ్ని! నిన్ను కొందరు, మనస్సును జయించిన వారు పెంపొంద జేయుచున్నారు. నిన్ను మరి కొందరు తమ చిత్తశుద్ధితో కూడిన కర్మల ద్వారా పెంపొందింపజేయు చున్నారు. అటులనే మా పలుకులు కూడా, నిను వర్ధిల్లజేయు గాక!

17. అగ్నిః శుచిప్రత తమః శుచిర్యిషః శుచిః కవిః ।

శుచి రోచత ఆహాతుః ॥

బు. 8-44-21

భావము : అగ్నిదేవుడు సర్వాధిక పవిత్రుడు. పవిత్రజ్ఞాని. పవిత్రుడైన కవి. ఆతడు ఆహాతుల స్నేహకరించి పవిత్రుడై ప్రకాశించుచున్నాడు.

18. బృహస్పతి ఇధ్య ఏషాం భూరి శస్తం పృథుః స్వరుః ।

యేషామింద్రో యువాసభా ॥ బు. 8-45-2, సా. ఉ. 5-2-21

భావము : నిత్యయౌవనుడగు పరమేశ్వరుడు ఎవనికి మిత్రుడగునో, అతడు ఆహాతిచేయు ఆత్మ యను సమిధ చాల గొప్పుడగును. ఆతడు చేయు భగవత్ స్తుతి గొప్పది. ఆతని ఆత్మ యజ్ఞము నందలి ఆదిత్య రూప యజ్ఞ స్థంభము చాల పెద్దది.

19. అయుధ ఇత్ యుధావృత్తమ్ శూర ఆజతి సత్త్వభిః ।

యేషామింద్రో యువాసభా ॥

సా. ఉ. 5-2-21-3

భావము : నిత్యయౌవనుడైన పరమేశ్వరుడు ఎవనికి సభుడై యుండునో, అతడు యుధ విద్యలను నేర్వక పోయిననూ, శత్రువుచే చుట్టు ముట్టు బడినపుడు, తన సత్త్వ బలముచే వారిని ఓడించును.

20. ఉత్త్వమ్ మఘమన్ శృంగా యస్తే వషివపక్షి తత్ ।

య ద్వి జయసి లీఖు తత్ ॥

బు. 8-45-6

భావము : ఓ ఐశ్వర్యయుక్త పరమేశ్వరా! నా విన్నపము నున్నా వినుము. ఎవరైననూ నీ నుండి ఏదైననూ కోలినచో, ఆతడు దానిని తప్పక పొందును. నీవు దేసిని దృఢపరుప నెంతునో, అది దృఢమగు చున్నది.

21. యచ్ఛిద్ధి శత్యతామసి ఇంద్ర సాధారణస్వమ్ ।

తం త్వా వయమ్ హాపామహో ॥

బు. 8-65-7

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! ఇంద్రా! నీవు నిజముగా సనాతనుడవు. అందరిలోను యుండెడి వాడవైననూ, అట్టి నిన్నే మేము పిలచుచున్నాము.

22. ఇంద్రమ్ వృత్రాయ హన్తవే దేవాసో దధిరే పురః ।

ఇంద్రం వాణీ రనూషతా సమోజనే ॥

బు. 8-12-22

భావము : దేవతలు పాపరూపుడైన వృత్రుని హసనము కొఱకు, ఆత్మరూపుడైన ఇంద్రుని ముందుంచు కొనిరి (నాయకుని జేసికొనిరి). ఈ వాక్యాలు ఆత్మికమైన ఓజస్సు బాగా ఉత్సత్తి యగుటకు ఆత్మ రూపుడగు ఇంద్రుని స్తుతించుచున్నవి.

23. న హ్యంగ సృతో త్వదన్యం విన్నామి రాథనే ।

రాయే ద్వామ్యాయ శవనే చ గిర్వణః ॥

బు. 8-24-12

భావము : ఓ సర్వ సృష్టిని ఆదించువాడా! నిజముగా మా సాధనా సాఫల్యము కొఱకు నీ కంటేను వేరెవరునూ లేరు. ఓ వాక్యాలచే నుతింప బడువాడా! ధనము కొఱకు గాని, తేజస్సుకై గాని, బలము కొఱకు గాని, నీకంట వేరు దిక్కులేరు.

24. యతో యతో సమీహనే తతో నో అభయమ్ కురు ।

శం నః కురు ప్రజాభ్యః అభయం నః పశుభ్యః ॥ య. 36-22

భావము : ఎక్కడెక్కడ ఘుటనలకు నీవు కారకుడవుగా నుండువో, అచటచట మాకు అభయ మొసంగుము. మా సంతతికి శుభము కల్గింపుము. మా పశుసంపదకు కూడ అభయము కల్గింపుము.

25. బ్రహ్మ సూర్యసమం జ్యోతిః ద్వాః సముద్రసమం సరః ।

ఇంద్రః పృథివ్యై వర్షీయాన్ గోస్తు మాత్రా న విద్యతే ॥

య. 23-48

భావము : వేదమయుడైన బ్రహ్మ సూర్య సముదగు తేజస్వి. అంతరిక్షమనెడి మానన సాగరము సముద్రమంతటి జలాశయము. ఆదిత్యదను, ఈ ఆత్మ, భూమి కంటేను చాల పురాతనుడు. కిరణములను ఆత్మ శక్తులకు మేఱయే లేదు.

26. ఇయం వేదిః పరో అంతః పృథివ్యాః అయం యజ్ఞో (ఏత్వస్య -
అధర్వణ) భువనస్య నాభిః ।

అయం సోమో పృష్ఠో అత్వస్య రేతః బ్రిహంత్యం వాచః పరమం వ్యోము ॥

బు. 1-164-35

య. 23-62, అ. 9-10-14

భావము : ఈ యజ్ఞవేది, ఈ భూమి యొక్క చిట్ట చివరి హద్దు. ఈ
యజ్ఞము సంపూర్ణ బ్రిహంతమునకు కేంద్ర బిందువు. (నాభి) ఈ సోముడు
(సర్వ వనస్పతులు) మహో వీర్యశాలియైన సర్వ వ్యాపకుడైన ఆదిత్యని తేజస్సు,
ఉత్సాగకమైన బీజము. ఈ నాలుగు వేదములు తెలిసిన బ్రిహం, వాక్యాలకు
మిక్కిలి రైన ఆశ్రయము.

27. యజ్ఞాగ్రతో దూరముడైతి దైవమ్ తదు సుప్తస్య తదైవైతి ।

దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతిరేకం తన్యే మనః శివసంకల్పమస్త ॥

య. 34-1

భావము : దివ్య శక్తి రూపమైనది, జూగ్రదవస్తులో దూర దూర తీరముల
వరకు విహరించునది, నా సిద్రావస్తులో నున్నా ఆ విధముగనే తిరుగునది
యైన దేదో, ఆ దూర దూర ప్రాంతములకున్నా పోవనట్టి జ్యోతులలో జ్యోతియైన
నా మనస్సు సర్వదా శుభ సంకల్పములతో కూడినదిగా యుండును గాక!

28. అహస్తా యదపదీ వర్ధత క్షాః శచీభిర్వ్యాఘారః ।

శుష్టం పరి ప్రదక్షిణిత్ ఏత్వాయవే నిశిత్వధః ॥ బు. 10-22-14

భావము : ఓ ఇంద్రా! వేదకి పట్టుకొనవలసిన వాడైన శుష్టాసురుడు
తన శక్తులతో కాలు చేతులు లేని, కర్మాయవములు లేని, మాయా ప్రపంచమును
ఎపుడు విస్తరింపజేయునో, అపుడా యనురుని చుట్టుముట్టి విశ్వవ్యాప్తమగు
అతని మాయను, సకల జనుల శ్రేయస్సుకై నిర్మాలింతువు.

29. తేజోఽసి తేజోమయి ధేషిం ।

వీర్యమసి వీర్యంమయి ధేషిం ।

బలోఊని బలంమయిధేహి ।
 ఓజ్యోఊస్యో జో మయి ధేహి ।
 మన్యురని మన్య మయిధేహి ।
 సహాఊని సహా మయి ధేహి ।

య. 19-9, తై.సం. 1-4-45-12, 6-6-3-24

భావము : ఓ సోమదేవా! తేజస్వరూపుడగు నీవు తేజస్సు నాయందు ధారణ చేయింపుము. వీర్యవంతుడగు నీవు నా యందు శారీరక వీర్యమును ధారణ చేయింపుము. బల స్వరూపుడగు నీవు నా యందు బలమును ధారణ చేయింపుము. ఓజస్వరూపుడగు నీవు నాలో ఓజస్సును నింపివేయుము. క్రోధ స్వరూపుడగు నీవు, (అన్యాయము నెదిరించు) మంచి క్రోధమును నాలో నింపుము. సహన శీలుడవగు నీవు నా యందు సహనమును ధారణ చేయింపుము.

30. తచ్ఛక్షర్థేవహితం పురస్తాత్ శుక్రముచ్ఛరత్ | పశ్యేమ శరదశ్వతం |
 జీవేమ శరదశ్వతం | శ్రుణుయామ శరదశ్వతం | ప్రబ్రహమ శరదశ్వతం |
 అదీనాః స్వామ శరదః శతమ్ | భూయశ్చ శరదశ్వతాత్ |

య. 36-24, బు. 7-66-16

తై.ఆ. 4-42-5

భావము : ఆ దేవ హితుడగు జగచ్ఛక్షువు మనయెదుట శుద్ధరూపుడై ఉదయించుచున్నాడు. ఆయన కట్టాక్షమున మనము నూరేండ్లు చూడగల్లుదుము. నూరేండ్లు జీవింతుము. నూరేండ్లు వినగల్లుదుము. నూరేండ్లు మాటలాడ గల్లుదుము. నూరేండ్లను మించి ఎక్కువ కాలము ఉండ గలుగుదుము.

పొంల్లుణి మాసము

1. అతి తృష్ణం వవక్షిధ అధైవ సుమనా అసి ।

ప్రప్రాన్యే యన్ని పర్వస్య ఆసతే యేషామ్ సభ్యే అసి క్రితః ॥

బు. 3-9-3

భావము : ఓ పరమాత్మా! (నీ దర్శన కాంక్షతో) దహిగొన్న వాని విషయమున నీవు అమిత ప్రద్ధ చూపుదువు. నీ దర్శన లాలసుని విషయమున నీవు సుమనస్యుడ వగు చున్నావు. నీవు ఎవని విషయమున మైత్రీ భావము కనపఱచుచున్నావో, వారిలో కొండరు నీసుండి విదివడి భౌతికత్వర్వములకై వెదలిపోవు చున్నారు. మరి కొండఱు మాత్రము నీ యుపాసనలో తన్నయులైనిను చుట్టుముట్టి యున్నారు.

2. మా చిదన్యద్ విశంసత సఖాయో మా రిషణ్యత ।

ఇంద్రమిత్ స్తోత్రా వృషణం సచా సుతే ముహురుక్థా చ శంసత ॥

బు. 8-1-1, సా. పూ. 3-1-10, సా. ఉ. 6-1-5, అ. 20-85-1

భావము : వేరెవరినీ ఎన్నడునూ పొగడవలదు. ఆ విధముగా చేసి, ఓ మానవ సోదరులారా! మీరు నశింప వలదు. ఈ ప్రపంచమను యజ్ఞమునందు, ప్రతి యజ్ఞమునందును కలసి తన్నయులై ఆ సర్వాభీష్ట ప్రదుడగు పరమేశ్వరుని మాత్రమే స్తుతింపుము. (పలుమార్లు) భజనలతో ఆయనను కీర్తింపుడు.

3. అగ్నే ప్రతపతే ప్రతం చరిష్యామి తచ్ఛకేయం తన్నే రాధ్యతాం ।

ఇదమహా మన్మతాత్ సత్య ముపైమి ॥

యజు. 1-5, త్రై. సం. 1-5-10-8

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! ప్రతపతీ! నేను నియమును పెట్టుకొనినాను. ప్రతము నాచరించు చున్నాను. నీ దయతో అది నేను హర్షించేయగలుగుదును. నా ఈ ప్రతము ఘలసిద్దిని పొందుగాక! నేనిక మై అన్నతము నుండి సత్యమును పొంచుదును.

4. త్వమ్ విశ్వస్య ధనదా అసి శృతో య ఈం భవశ్యజయః ।
తథాయం విశ్వః పురుషూత పొర్తివో అవస్యర్థాము భిక్షతే ॥

బు. 7-32-17

భావము : ఓ! పరమేశ్వరా! నీవు సర్వ విశ్వమునకును ఐశ్వర్య ప్రదుద్వై ఖ్యాతి గాంచినావు. ఈ విశ్వములో భూలోకమంతయు రక్షణకై నీ పేరుతో భిక్ష కోరు చుస్తుది.

5. బుత్తావాన బుతజ్ఞాత్తా బుత్తావృథో ఫోరాసో అసృతద్విషః ।
తేషాం వః సుమేళ్ళ సుచ్ఛర్థిష్టమే నరః స్వాము యే చ సూరయః ॥

బు. 7-66-13

భావము : ఓ విశ్వాదినాధులైన ఆదిత్యలారా! మీ సత్యము యజ్ఞములతో కూడినదియు సత్యమందు జన్మించినదియు సత్యమును పెంపొందించునదియు, మహా తీవ్ర మైనదియు, అసత్య విరోధి దైనదియు నైన మీ సర్వ శ్రేష్ఠమైన ఉత్తమ రక్షణ కల్గించు సుఖము, ఐశ్వర్యములలో మేముందుము గాక! విశ్వము నందలి ఇతర జ్ఞానులున్నా యుందురు గాక!

6. ద్వామింద్రో హరిధాయసమ్ పృథివీం హరివర్షసమ్ ।
అధార యద్ హరితోర్యారి భోజనమ్ యయోరంతః హరిశ్వరత్ ॥

బు. 3-44-3

భావము : పరమేశ్వరుడైన ఇంద్రుడు తన పొపహారకములైన రశ్ములను ధరించి ద్వ్యలోకమును, ఆకుపవ్వరంగుతో కళకళ లాడు భూమిని ధరించి యున్నాడు. ఆ రెండు పచ్చదనములతో కూడిన ద్వామాపృథువులు అనేకములైన భోగ సామగ్రిని కలిగి యున్నవి. వానిలో అంతర్యామిదై ఆ ప్రభువైన హరి చరించు చున్నాడు.

7. నహి తే శూర రాఘనో అంతమ్ విందామి సత్రా ।
దశస్య నో మఘవన్ నూ చిద్ అద్రివో ధియో వాజేభి రావిథ ॥

బు. 8-46-11

భావము : ఓ! శూరుడైన పరమేశ్వరా! నిజముగ నీ ఐశ్వర్య పొరముల (పరిమితుల)ను కనుగొన లేకున్నాము. ఓ ఐశ్వర్యవంతుడా! మాకు అవశ్యముగా

నీవు ఐశ్వర్యములను కల్గించుము. ఓ పజ్ఞధారీ! జ్ఞానము, బలముల ద్యౌరా,
మా బుద్ధి కర్మలను రక్షింపుము.

8. అభ్యూర్జ్ఞోతి యన్నగ్నమ్ భిష్టక్తి విశ్వమ్ యత్తి తురమ్ |
ప్రేమస్థః ఖ్యస్థః త్రోణో భూత్తి || బు. 8-79-2

భావము : పరమేశ్వరుడు కరుణాతో నగ్నముగా నున్న దానిని అచ్ఛాదితము
చేయుచున్నాడు. రోగముతో బంధ పడుచున్న వానికి చికిత్స చేయుచున్నాడు.
ఆయన దయచేత, అంధుడు చూడగల్లుచున్నాడు. కుంటివాడు నడువ గల్లు
చున్నాడు.

9. సుశేషో నో మృదయాకుః అదృష్టక్రతుః అవాతః |
భవా నః సోమ శమ్ హృదే || బు. 8-79-7

భావము : ఓ దేవా! సోమా! నీవు మాకే ఉత్తమ సుఖము గలిగిన
సుఖప్రదాతవు కమ్ము! అభిమానము, గర్వము లేని జ్ఞానము కర్మలు గలవానిగా
కొండవలె శాంతునిగా రమ్ము! మా హృదయమున సుఖము గల్గించ వానిగా
రమ్ము!

10. న హ్యాన్యమ్ బళ్ళాకరం మద్దితూరం శతక్రతో |
త్వం న ఇంద్ర మృదయ || బు. 8-80-1

భావము : అనేక యజ్ఞములు గల్గిన వాడా! నీకంటే సౌఖ్యమును గల్గించు
వేరు దేవుని ఏర్పరచు కొనలేదు. ఓ పరమేశ్వరూ! ఇంద్రా! నీవు మమ్ము నుఖా
పెట్టుము.

11. యో నః శత్వత్ పురాపిధా! అమృధో వాజనాతయే |
న త్వమ్ న ఇంద్ర మృదయ || బు. 8-80-2

భావము : ఓ ఇంద్రా! పొంసింప రాని వానివిగా నుండి పూర్వము
నీవు మమ్ము ఎల్లప్పుడును బలమును పొందుటకై రక్షించితిచి. అట్టి నీవు
మమ్ముల సుఖింప జేయుము.

**12. ఇంద్ర ప్ర ణో రథమ్ అవ పశ్చాచ్చిత్ సస్త మదివః ।
పురస్తాత్ ఏనమ్ మే కృధి ॥**

బు. 8-80-4

భావము : ఓ ఇంద్రా! వజ్రధారీ! ఈ జీవన రథము వెనుకబడుచున్నది. దీనిని కాపాడుము. ఈ వెనుక బడిన రథమును ముందుకు వచ్చునట్లు చేయుము.

**13. హన్తో ను కిమాసనే ప్రథమమ్ నో రథమ్ కృధి ।
ఉపమమ్ వాజయు త్రవః ॥**

బు. 8-80-5

భావము : బలము, జ్ఞానము ఐశ్వర్యము నీవద్ద నున్నవి గదా! ఓ ఇంద్రా! మరి, ఇప్పడు చూచుచు కూరుచున్నావేమి - మా జీవన రథములను సర్వ ప్రథముగా నుండునట్లు ముందుకు తెచ్చు!

**14. అవా నో వాజయుం రథమ్, సుకరమ్ తే కిమిత్ పరి ।
అస్యాన్ త్వః జిగ్యషః కృధి ॥**

బు. 8-80-6

భావము : మా జ్ఞానసామర్థము, బలములను గోరుచున్న జీవన రథమును రక్షింపుము. నీకు ఏదైనను సర్వ విధముల సుకరమైనదే. మమ్ము ఉత్తమ విజేతలొనర్చుము.

**15. విద్యా హి త్వా తువికూర్చుం తువిదేష్టం తువీమఘం ।
తువిమాత్రం అవోభిః ॥**

బు. 8-81-2, సా.ఉ. 1-1-6

భావము : మేము నిన్ను నిస్సందేహముగా రక్షణ, తృప్తి, దీప్తి, వృద్ధి మొదలగు వానిచే, బహు విధ కర్మడవని, గౌప్య వానివని, బహు ధనవంతుడవని, గౌప్య పరిమాణము గలవాడివని తెలియు చుంటిమి.

**16. ఏతో న్యింద్రమ్ స్త వామ ఈశానమ్ వస్త్వః స్వరా జమ్ ।
న రాథసా మర్థిషస్తుః ॥**

బు. 8-81-4

భావము : ఓ మానవులారా! రండు మనమిపుడు సర్వేశ్వర్యములకు అధిపతియు, తనకు తాను రాజునైన పరమేశ్వరుని స్తుతించేదము. దాని

వలన, ఆయన తన ధనాదుల ఆశ కల్గించుట ద్వారా మనును నాశన మొనర్చు కుండును.

17. విశ్వా హి మర్యాత్వనా అనుకామూ తత్క్రతో ।

అగన్మ పజ్ఞిన్ ఆశనః ॥

బు. 8-92-13

భావము : వివిధ కర్మలు చేసిన వాడా! సర్వ విధ మనుష్య జన్మలు కోరికలకు కారణము. ఓ పజ్ఞిధారీ! మేము మూ ఆశలను పొందుదుము గాక!

18. త్వయేదింద్ర యుజూ వయమ్ ప్రతి బ్రువీమహి స్ఫు ధః ।

త్వమస్యాకమ్ తప స్ఫుసి ॥

బు. 8-92-32

భావము : ఓ పరమేశ్వరా! ఇంద్రా! నీ తోడు వలన మాత్రమే మేము మాపై స్ఫుర్తి కలిగిన పారికి ప్రతీకారము చేయ గలుగుదుము. నీవు మూ వాడవు-మేము నీవారము.

19. త్వామిద్ది త్వాయవో అనుసోసుపతశ్వరాన్ ।

సభాయ ఇంద్ర కారవః ॥

బు. 8-92-33

భావము : ఓ! పరమేశ్వరా! ఇంద్రా! నిన్ను కోరుచుండునట్టి, నీ గురించి స్తుతించునట్టి, మూ భక్త బృందము, ఒకదాని తరువాత ఒకటిగా వెంట వెంట నీ కీర్తనలను పొడుచు కేవలము నిన్నే పరిచరించుము గాక!

20. అభ్యాదధామి సమిధమ్ అగ్నే ప్రతపతే త్వయి ।

ప్రతం చ ప్రధామ్ చోషైమి ఈరథే త్వా దీక్షితో అహమ్ ॥

య. 20-24

భావము : ఓ అగ్నిదేవా! ప్రతములకు పొలకుడవైన వాడా! నీయందు సమీధ నుంచు చున్నాను. ప్రతమును (నియమమును), దానిని పొటీంచుటకు శ్రద్ధను పొందుచున్నాను. ఈ విధముగా దీక్షితుడవైన నేను నిన్ను దీపింప జేయు చున్నాను.

21. దూరాచ్ఛకమానాయ ప్రతిపాణాయ అక్షయే ।

అస్త్రా అశ్వాణ్వాశః కామేనాజనయన్ స్వః ॥ అ. 19-52-3

భావము : అసాధ్యమగు విషయములను మరల మరల కోరుచూ తఃశ్వరుని యందు రక్షణకై పిలుచుచున్న నస్సు నలు దిశలు గమనించినవి. (నూ పిలుపు వినినవి) తమ సంకల్పము ద్వారా తామివ్వగల సుఖమును కల్గించినవి.

22. మేధామహా ప్రథమా బ్రహ్మజ్ఞాతీమ్ బ్రహ్మజ్ఞాతాం బుషిష్టుతామ్ ।

ప్రపీతాం బ్రహ్మచారిభిః దేవానామ్ అవసే హలవే ॥ అ. 6-108-2

భావము : నేను ముఖ్యమైనదియు, వేదజ్ఞానము గల్గినదియు, బ్రహ్మజ్ఞానులచే సేవింప బడునదియు, బుషులచే స్తుతింప బడునదియు, బ్రహ్మచారులచే పొనము చేయ బడునదియు నేన మేధాతక్తిని, నూ దివ్య శక్తుల రక్షణ కౌఱకు ఆహ్వానించుచున్నాను.

23. మహో నో అద్య బోధయ ఉషో రాయే దివిత్పతీ ।

యథా చిన్నో అబోధయః సత్యప్రవసి వాయ్యే సుజ్ఞతే అశ్వసూన్యతే ॥

బు. 5-79-1, సా.పూ. 5-1-4-3, సా.ఉ. 8-3-11

భావము : ఓ ఉషాదేవీ! దివ్య ప్రకాశము గల్గిన నీవు మమ్మిపుడు గొప్ప ఐశ్వర్యము కౌఱకు ప్రబోధింపుము. ఇంతకు మునుపు మమ్మెట్లు మేల్కొల్పు చున్నావో అట్లే, అందమైన వెలుగుతో జన్మించు దూనా! మహా వ్యాపకమైన సత్యాత్మక వాటీ!, ఇప్పడుస్తూ సత్యజ్ఞానముతో గూడిన నిరంతరమైన తఃజీవితములో ప్రకటితమగుము.

24. ప్రజాభ్యః పుష్టిమ్ విభజస్త ఆసతే రయమివ పృష్ఠం ప్రభవంతమాయతే ।

అసిస్వన్ దంప్రైః పితురత్తి భోజనమ్ యస్తా అక్షణోః ప్రథమం సౌస్యభ్యః ॥

బు. 2-13-4

భావము : వచ్చిన అతిధికీ ధారకమైనదియు (భరింప గల్గినది), ప్రభావ శాలియనైన ఐశ్వర్యమును ఇచ్చునట్లు, సర్వ ప్రజలకును నిజమైన యాజ్ఞికులు, (ఐశ్వర్యమును) పుష్టిని పంచుచు కూర్చుని యున్నారు. తండ్రివైన నీనుండి

కల్గిన భోగములను నమల కుండనే తిను భోజనమువలె తేలికగా అనుభవించు చున్నారు. ఆ భోగములను సర్వ ప్రథమముగా యజ్ఞము ద్వారా కల్గించిన నీవు స్తుతింప దగిన వాడవు.

25. సత్కుమిష తితఙ్గనా పుస్తో యత్త ధీరా మనసా వాచమక్తత ।

అత్రా సఖాయః సఖ్యాని జానతే భద్రైషామ్ లక్ష్మీ నిహితాధివాచి ॥

బు. 10-71-2

భూపము : దైర్యశాలురగు జ్ఞానులు జల్లెడ ద్వారా, పిండిని శుభ్రపటచు నట్టు ఎప్పుడు తమ మనస్సును పవిత్రీకరించుకొని మాట్లాడుదురో, అపుడు ఆ వాక్యుల ద్వారా సఖులైన వారు, వారి సఖ్యమును అనుభవింతురు. ఆ జ్ఞానుల వాక్యులందు కళ్యాణ కరమైన లక్ష్మీ వసించియండును.

26. పుహో చన త్వామద్రివః పరా పుల్మాయ దేయామ్ ।

న సహస్రాయ నాయుతాయ వజ్రివో న తతాయ తతామఘు ॥

బు. 8-1-5, సా.పూ. 3-10-9

భూపము : విశ్వము నంతనూ స్వాధీనములో నుంచుకున్న వాడా! అనంత ఐశ్వర్యము గల్గిన ఇంద్రా! నిన్నెంతో ఎక్కువైన మూల్యమున కున్నా ఇతరుల కిష్యము. వజ్రధారీ! సహస్ర, లేక లక్ష లేక లెక్కలేనంత మూల్యమున కైననూ నిన్ను ఇతరుల కిష్యము.

27. ఉత స్వయా తన్వా సం వదే తత్ కదా స్వస్తర్వయుణే భువాని ।

కిం మే హవ్యమహ్యాణానో జ్ఞాపేత కదా మృతీకమ్ సుమనా అభి భ్యామ్ ॥

బు. 7-86-2

భూపము : నేనెప్పుడా వరుణునిలో భాగమగుడునో! నేను ఇచ్చేడి హవిస్సు నతడు ప్రసన్నుడై సేవించునా! సుమనస్సుడైనై, యాతని నెపుడు దర్శింతునో యని ఆ వరుణుని విషయమై నాలో నేను చర్చించుకొనుచున్నాను.

28. పరీత్య భూతాని పరీత్య లోకాన్ పరీత్య సర్వ ప్రదిశో దితశ్చ ।

ఉపస్థాయ ప్రథమజూమృతస్య ఆత్మనాత్మానమభి సం వివేశ ॥

య. 32-11

భావము : సర్వ యోనులలో తిరిగి, సర్వ లోకములలో తిరిగి, పిదప, సత్య స్వరూప ప్రథమోత్సును శక్తిని ఆశ్రయించి, ఆత్మ ద్వారా ఆత్మను తన నమ్ముబుమందే పొందుచున్నాడు.

**29. వేదాహ మేతమ్ పురుషమ్ మహాస్తమ్ ఆదిత్యవర్ణమ్ తమసః పరస్తాత్ |
తమేవ విదిత్వాంతి మృత్యుమేతి నాస్యః పంధా విద్యతేయనాయ ॥**

య. 31-18, త్తై.ఆ. 3-12-1

భావము : నేనీ గొప్పవాడు వ్యాపకుడు పరిపూర్ణ పురుషుడు నైన పరమేశ్వరుని ఆదిత్యుని వంటి ప్రకాశ స్వరూపునిగా అజ్ఞానాంధ కారమునకు ఆవలివానిగా తెలియు చున్నాను. అతనిని తెలిసియే, మృత్యుభీతి అతిక్రమింప బడును. పరమపదప్రాప్తికి వేరుత్రోవ లేదు.

**30. ద్వో శ్నాని రంతరిక్షమ్ శాంతిః పృథ్వీ శాంతి రాపః శాంతి రోషధయ
శ్నాంతిః ।**

వనస్పతయః శాంతి ర్యశ్వేదేవా శాంతి బ్ర్హహ్మ శాస్త్రిః సర్వమ్ ।
శాంతిః శాంతి రేవ శ్నాంతిః సా మా శాంతిరేధి ॥

యజు. 36-17

భావము : ద్వ్యలోకము,
అంతరిక్షము,

పృథ్వి, వనస్పతులు శాంతిని కల్గించుగాక!

జలము,

చంపధులు,

విశ్వ దేవతలు శాంతిదాయకులగుదురు గాక!

బ్రహ్మ (జ్ఞానము) శాంతి నౌనంగు గాక!

సర్వము శాంతి నిచ్చు గాక!

శాంతియునూ నిజమైన శాంతిని కల్గించు గాక!

అట్టి శాంతి నన్ను పొందు గాక!

అధిక పొల్చుణము

31. ద్వాదశ ప్రథయశృంకమేకమ్ త్రీణినభ్యాని క ఉ తచ్చికేత
తస్మిన్ త్యాకమ్ త్రితతా న శంకవో అర్పితాః షష్టిర్భు చలాచలాసః ॥
బు. 1-164-48, అ. 10-8-4

భావము : (కాలము అను) ఒక చక్రమున్నది. దానిలో పన్నెందు ఆకులున్నవి. మూడు నాభి (కేంద్ర) స్థానములున్నవి. ఆ చక్రమందు, వెంట తిరుగు కీలల వలె, 360 నిరంతరము చలించు అహోరాత్రములు అర్పితమైయన్నవి.

ఆ (కాల) చక్రము రహస్యమును తెలియగల వాడెవ్వడో!?

సర్వం శ్రీ కృష్ణార్పణమ్

॥ ३१ ॥

రచయితను గురించి

- పేరు** : టం. నీ. రా. ఆంజనేయప్రసాదరావు
- జననం** : 31-08-1949
ప్రకాశం జిల్లా, వల్లారు గ్రామం
- తల్లిదండ్రులు** : మాణిక్యమ్మ, సుందరరామమూర్తి
- చదువు** : బి.ఎ., సైషెల్ హింది
ఉన్నానియా కాలేజి, కర్నూలు
- వృత్తి** : భారత సంచార నిగం, తిరుపతి
1991 నుండి అకొంట్స్ ఆఫీసర్,
2000 నుండి భీఫ్ అకొంట్స్ ఆఫీసర్.
- ఇతర కృతులు** : తమిళ వ్యాకరణం
తొల్కాప్పియం తెలుగుసేత
- వ్యాసంగం** : చరిత్ర, సంస్కృతి, వైదిక గ్రంథావలోకన
అధ్యయనాలు
- పరిచయమున్న** : తమిళం, కన్నడం, మలయాళం
- ఇతర భాషలు**